

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS

III - A. AIŠKINAMASIS RAŠTAS

KONKRETIZUOTI SPRENDINIAI

Planavimo organizatorius:

Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktorius

Plano rengėjas:

atkulos
projektai

UĮ „Atkulos projektai“

Projekto vadovė: Laimutė Janulienė (Atestato Nr. A413)

Vilnius, 2016

PLANUOJAMA TERITORIJA: Anykščių rajono savivaldybės teritorija

TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTO PAVADINIMAS: Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimas

TERITORIJŲ PLANAVIMO LYGMUO: Savivaldybės

TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTO RŪŠIS: Savivaldybės bendrasis planas

PLANO RENGIMO PAGRINDAS: Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2014-07-31 sprendimas Nr. 1-TS-242

TURINYS:

III-A. AIŠKINAMASIS RAŠTAS

III-B. BRĖŽINIAI:

- Pagrindinis brėžinys (M 1:50 000)
- Kraštovaizdžio, rekreacijos ir turizmo plėtros brėžinys (M 1:50 000)
- Inžinerinės infrastruktūros plėtros brėžinys (M 1:50 000)

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS			
RENGIMO ETAPAS – KONKRETIZUOTI SPRENDINIAI		Parašas	Data
Planavimo organizatorius	ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS J. Biliūno g. 23, LT-29111 Anykščiai, tel. (8 381) 58041, faks. (8 381) 58088, el. paštas info@anyksciai.lt , www.anyksciai.lt		2016
Plano rengėjas	IĮ „ATKULOS PROJEKTAI“ Savanorių pr. 11A-83, LT-03116 Vilnius, tel. (8 5) 216 2869, faks. (8 5) 216 3647, el. paštas atkula@gmail.com , www.atkula.lt Projekto vadovė Laimutė Janulienė		2016

TURINYS

IVADAS	4
1. ESAMA BŪKLĖ	11
2. PLĖTROS POREIKIAI	17
3. TERITORIJŲ NAUDOJIMO IR TVARKYMO REGLAMENTAVIMAS	25
3.1. BENDRIEJI REGLAMENTAI	25
3.2. SPECIALIEJI REGLAMENTAI	36
4. TERITORIJOS NAUDOJIMO PRIVALOMIEJI REIKALAVIMAI	41
4.1. BENDRASIS TERITORIJOS ZONAVIMAS	41
4.2. TERITORIJOS GYVENAMŲJŲ VIETŲVIŲ SISTEMA	42
4.3. SAUGOMŲ TERITORIJŲ IR KRAŠTOVAIZDŽIO APSAUGOS REIKALAVIMAI. GAMTINIO KARKASO SISTEMA.....	43
4.4. VIETINIO REIKŠMINGUMO LYGMENS NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS IR VEIKLOS PLĖTOJIMO JO TERITORIJOSE IR APSAUGOS ZONOSE REIKALAVIMAI	49
4.5. INŽINIERINĖS IR SOCIALINĖS INFRASTRUKTŪROS VYSTYMO PRINCIPAI (AR JOS IŠDĖSTYMO REIKALAVIMAI), INŽINERINIŲ KOMUNIKACIJŲ KORIDORIAI.....	60
4.6. TERITORIJOS SKIRTOS TARŠIEMS OBJEKTAMS	68
4.7. SAVIVALDYBEI SVARBIEMS OBJEKTAMS REZERVUOTINOS TERITORIJOS	69
4.8. ŽEMĖS GELMIŲ IŠTEKLIŲ TELKINIAI	72
4.9. VALSTYBEI SVARBIŲ PROJEKTŲ TERITORIJOS	72
5. TERITORIJOS NAUDOJIMO PAPILDOMI REIKALAVIMAI	73
5.1. TURIZMO IR REKREACIJOS PLĖTRA.....	73
5.2. TERITORIJOS, KURIOMS BŪTINA PARENGTI VIETOS LYGMENS TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTUS	76
PRIEDAI	78

ĮVADAS

Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo projektas rengiamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymu, Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro 2014 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. D1-8 patvirtintomis Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėmis, taip pat vadovaujantis Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2014 m. liepos 31 d. sprendimu Nr. 1-TS-242 „Dėl Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano pakeitimo“, Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo planavimo darbų programa, patvirtinta Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2014 m. liepos 22 d. įsakymu, Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2014 m. spalio 13 d. patvirtintomis planavimo sąlygomis Nr. 7-TD-78 bei kitomis planuojamai teritorijai išduotomis planavimo sąlygomis:

- Anykščių rajono savivaldybės administracijos Žemės ūkio skyrius (2014-10-07 planavimo sąlygos Nr.4-SD-142);
- Utenos priešgaisrinė gelbėjimo valdyba Anykščių priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba (2014-10-08 planavimo sąlygos Nr.1);
- AB „Lietuvos dujos“ Panevėžio filialas (2014-10-03 planavimo sąlygos Nr. (25-08) 2014/An-25);
- Anykščių regioninio parko direkcija (2014-10-08 planavimo sąlygos Nr. T2-12(9.2.));
- LITGRID, AB (2014-10-08 planavimo sąlygos Nr. SD-4301);
- TEO LT, AB (2014-10-10 planavimo sąlygos Nr. 03-3-02-5/1542);
- Utenos visuomenės sveikatos centro Anykščių skyrius (2014-10-14 planavimo sąlygos Nr. 9A16-12);
- UAB „Anykščių vandenys“ (2014-10-13 planavimo sąlygos Nr. 14/10-1);
- Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos (2014-10-13 planavimo sąlygos Nr. PS-71);
- VĮ „Utenos regiono keliai“ (2014-10-13 planavimo sąlygos Nr. EB-21);
- Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Utenos teritorinis padalinys (2014-10-21 planavimo sąlygos Nr. (12.12.-U)2U-706);
- AB „Amber Grid“ (2014-10-24 Nr. 7-221-1587);
- Aplinkos ministerija (2014-12-19 planavimo sąlygos Nr. (14-1)-D8-9380);
- Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijos Utenos regiono aplinkos apsaugos departamentas (2014-10-27 planavimo sąlygos Nr. S/tp-121/S-1675);
- Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Anykščių skyrius (2014-10-30 planavimo sąlygos Nr. 38PLS-);
- UAB „Anykščių šiluma“ (2014-12-11 planavimo sąlygos Nr. SD-646);
- LESTO AB (2014-10-13 planavimo sąlygos Nr. TS-14-22395);
- Lietuvos kariuomenės vadas (2014-10-27 planavimo sąlygos Nr. VL-124).

Planuojama teritorija – Anykščių rajono savivaldybės teritorija, Andrioniškio sen., Anykščių sen., Debeikių sen., Kavarsko sen., Kurklių sen., Skiemonių sen., Svėdasų sen., Traupio sen., Viešintų sen., Troškūnų sen.

Planavimo tikslai:

1. sudaryti sąlygas darniai savivaldybės teritorijos raidai, nuosekliai erdvinės ir funkcinės integracijos politikai įgyvendinti, kompleksiškai spręsti socialinius, ekonominius, ekologinius uždavinius;
2. patikslinti gyvenamųjų vietovių, inžinerinės ir socialinės infrastruktūros vystymo ir įgyvendinimo gaires, patikslinti esamas ir nustatyti naujas plėtrai reikalingas

teritorijas;

3. sudaryti sąlygas racionaliam rajono gamtinių, žemės gelmių ir energijos išteklių naudojimui ir atkūrimui;
4. numatyti rajono gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio savitumo, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimą, tikslingą naudojimą ir pažinimą, ekologiškai pusiausvyrai būtino gamtinio karkaso formavimą;
5. kurti sveiką, saugią, darnią gyvenamąją aplinką ir visavertes gyvenimo sąlygas gyvenamosiose vietovėse;
6. sudaryti sąlygas privačioms investicijoms, kuriančioms socialinę ir ekonominę gerovę, tinkamos kokybės gyvenimo sąlygas;
7. derinti fizinių ir juridinių asmenų ar jų grupių, savivaldybių ir valstybės interesus dėl teritorijos naudojimo ir veiklos plėtojimo teritorijoje sąlygų;
8. sudaryti sąlygas racionaliam žemės naudojimui ir žemės ūkio veiklai skatinti.

Planavimo uždaviniai:

1. suformuoti planavimo lygmenį atitinkančias teritorijos funkcinio ir erdvinio vystymo kryptis;
2. optimizuoti planuojamos teritorijos urbanistinę struktūrą, socialinę ir inžinerinę infrastruktūrą;
3. numatyti racionalaus žemės gelmių išteklių, žemės ūkio naudmenų, miškų, kitų gamtos išteklių išsaugojimo ir naudojimo, gamtinio karkaso ir ekologiškai pagrįstos žemės naudojimo teritorinės struktūros formavimo, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo priemones;
4. detalizuoti atitinkamų aukštesnio lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinius;
5. pakeisti Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano teritorijos funkcinio zonavimo pavadinimus ir turinį pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. D1-7 patvirtintas Teritorijų planavimo normas;
6. ištaisyti sprendinių prieštaravimus ir detaliau aprašyti Žemės naudojimo skyriaus Teritorijos funkcinio zonavimo dalyje, Anykščių rajono susisiekimo sistemos vystymo skyriuje ir *Teritorijos inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinyje* M 1: 50 000 ir kitus sprendinių prieštaravimus, atsiradusius planavimo proceso metu;
7. patikslinti numatomų urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų vystymo poreikius;
8. numatyti ypatingų inžinerinių statinių išdėstymą, pažymint visus esamus, rengiamu bendroju planu ir kitais teritorijų planavimo dokumentais numatomus 30 m ir aukštesnius ypatingus inžinerinius statinius, kuriems aptarnauti reikalingas ne didesnis kaip 0,01 ha žemės plotas, kuriam Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 40 straipsnio 6 dalies 2 punkte numatytu atveju neformuojamas atskiras žemės sklypas.

Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo planavimo darbų programoje, patvirtintoje Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2014 m. liepos 22 d. įsakymu, taip pat numatyta:

- nustatyti įstatymais pagrįstus papildomus aplinkosaugos, kraštovaizdžio, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos reikalavimus, urbanistinius, architektūrinius, inžinerinės ir socialinės infrastruktūros vystymo, visuomenės sveikatos saugos ir kitus privalomus reikalavimus;

- atlikti kraštovaizdžio savitumo ir jo estetinio respektavimo tyrimus, įvertinančius planuojamą teritoriją ir jos prieigas;
- atlikti dirvožemio, grunto taršos tyrimus, planuojamų pramoninių ir kitų teritorijų konversijos vietose;
- atlikti Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimą vadovaujantis Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967;
- parengti Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano koncepciją;
- sprendiniai galioja 10 metų.

Planavimo organizatorius:

- Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktorius, J. Biliūno g. 23, LT-29111 Anykščiai, el. paštas info@anyksciai.lt, tel. (8 381) 58041, faks. (8 381) 58088, interneto svetainės adresas: www.anyksciai.lt.

Plano rengėjas:

- IĮ „Atkulos projektai“, Savanorių pr. 11A-83, LT-03116 Vilnius, tel. (8 5) 216 2869, faks. (8 5) 216 3647, el. paštas atkula@gmail.com, internetinis puslapis www.atkula.lt. Projekto vadovė – Laimutė Janulienė.

Subranga:

- VĮ Valstybės žemės fondo Kraštovarkos ir teritorijų planavimo skyrius, Konstitucijos pr. 23A, LT-08105 Vilnius, tel. (8 5) 261 8856; tel./faks. (8 5) 262 1672, el. paštas krastotvarka@vzf.lt, internetinis puslapis www.vzf.lt. Skyriaus vedėja Rita Palčiauskaitė.
- UAB „AF-Consult“, Lvovo g. 25, LT-09320 Vilnius, tel. (8 5) 2107210, faks. (8 5) 2107211, el. paštas info.lt@afconsult.com, internetinis puslapis www.afconsult.com. Generalinis direktorius Darius Čičinskas.

Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo etapai ir terminai nustatyti vadovaujantis Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo planavimo darbų programa, patvirtinta Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2014 m. liepos 22 d. įsakymu bei sutartimi Nr. 1-SU-778.

Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (SPAV) parengtas vadovaujantis Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 „Dėl Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Rengiant Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo konkretizuotų sprendinių pakeitimus, vadovautasi Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo esamos būklės įvertinimo stadijos metu atliktų darbų rezultatais ir Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo koncepcija, Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pritarimai 2016 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. 1-AĮ-286 „Dėl pritarimo Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo koncepcijai“. Rengiant teritorijų planavimo dokumentą įvertinti planuojamai teritorijai taikomi galiojančių atitinkamo lygmens teritorijų planavimo dokumentų sprendinių ir kitų strateginių dokumentų bei programų (projektų) reikalavimai.

Teritorijų planavimo dokumentai:

- Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. spalio 29 nutarimu Nr. IX-1154;

- Nacionalinis kraštovaizdžio tvarkymo planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. D1-703;
- Utenos apskrities teritorijos bendrasis (generalinis) planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. lapkričio 2 d. nutarimu Nr. 1318;
- Utenos apskrities nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schema, patvirtinta Kultūros ministro 2009 m. balandžio 24 d. įsakymu Nr. ĮV-201;
- Anykščių rajono miškų priskyrimo miškų grupėms planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 21 d. nutarimu Nr. 1651 (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais);
- Anykščių rajono savivaldybės teritorijos miškų išdėstymo žemėtvarkos schema, patvirtinta 2005-11-24 Anykščių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-342;
- Anykščių miesto teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2010 m. balandžio 13 d. sprendimu Nr. TS-142 (rengiamas keitimas).

Plėtros programos, strateginės veiklos planai ir kiti strateginio planavimo dokumentai:

- Anykščių rajono strateginis 2012-2019 metų plėtros planas, patvirtintas 2011 m. gruodžio 22 d. Anykščių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-375;
- Anykščių rajono savivaldybės strateginis 2014-2016 metų veiklos planas, patvirtintas 2014 m. kovo 27 d. Anykščių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1-TS-118;
- Utenos regiono plėtros 2014-2020 m. planas (2013-10-15 Utenos regiono plėtros tarybos sprendimas);
- Anykščių rajono savivaldybės kraštovaizdžio politikos kryptys;
- Kryptingas investavimas į turizmo plėtrą Rytų Aukštaitijos regione (Utenos apskrities teritorijoje) iki 2020 metų (galimybių studija);
- VĮ Anykščių miškų urėdijos „Miškotvarkos projektas“ 2009-2018 metams.

Sprendinių konkretizavimo stadijoje parengiami Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano (toliau – Bendrasis planas) konkretūs sprendiniai, kuriuose nustatomi privalomieji teritorijos naudojimo reikalavimai. Parengiamas sprendinių **aiškinamasis raštas ir brėžiniai** (masteliu M 1:50 000).

Teritorijų funkcinis zonavimas ir tvarkymo režimai nustatomi vadovaujantis Teritorijų planavimo normomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. D1-7, funkcinio zonavimo spalvinis žymėjimas – Teritorijų planavimo dokumentų erdvinių duomenų specifikacija, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. D1-1009.

Sprendiniai ir kita informacija pažymima brėžiniuose ir tekstinėje dalyje jų reikšmes nurodant *aprašomosiose lentelėse*. Teritorijų naudojimo ir tvarkymo reglamentai pateikiami *3.1 lentelėje* ir *1 priede*. Aiškinamajame rašte apibūdinami planavimo tikslai ir uždaviniai, esama būklė, paaiškinami Bendrojo plano sprendiniai, pateikiami teritorijos naudojimo ir tvarkymo duomenys, pagrindžiami teritorijų vystymo bei plėtros poreikiai nurodant gyventojų skaičiaus pokytį, teritorijų balansą, teritorijų panaudojimo efektyvumo rodiklius ir kiti būtini

paaikškinimai. Bendrajame plane, atsižvelgiant į rengiamo bendrojo plano mastelį ir pagal Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisykles detalizuojant atitinkamų valstybės lygmens bendrųjų planų nuostatas, nustatomi teritorijos naudojimo **privalomieji** reikalavimai.

Vadovaujantis planavimo darbų programoje suformuotais planavimo uždaviniais, Bendrajame plane nustatomi įstatymais pagrįsti **papildomi** aplinkosaugos, kraštovaizdžio, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos, visuomenės sveikatos saugos, urbanistiniai, architektūriniai, inžinerinės ir socialinės infrastruktūros vystymo ir kiti privalomieji reikalavimai.

Bendrojo plano sprendiniai išreiškia Anykščių rajono savivaldybės tarybos nuostatas dėl darnios savivaldybės teritorijos plėtros, racionalios urbanizacijos, kraštovaizdžio, gamtos ir kultūros paveldo vertybių apsaugos, taip pat išreiškia privalomas nuostatas ir reikalavimus dėl savivaldybės teritorijos naudojimo, veiklos joje plėtojimo sąlygų. Bendrojo plano sprendiniai užtikrina pradėtų planavimo darbų ir statybų tęstinumą, garantuoja investicijų stabilumą. Bendrojo plano sprendiniai nekeičia savivaldybės teritorijoje galiojančių specialiojo ar kompleksinio planavimo dokumentų sprendinių. Tačiau, keičiant šių dokumentų sprendinius, vadovaujamasi Bendrojo plano sprendiniais.

Bendrojo plano **bendrieji sprendiniai** taikomi ir jų sąveika su kitais galiojančiais teritorijų planavimo dokumentais nustatoma vadovaujantis Teritorijų planavimo įstatymo 4 straipsnio 3 ir 4 dalių nuostatomis. Saugomų teritorijų ribos nustatomos ir keičiamos Saugomų teritorijų įstatymo 23 straipsnio nustatyta tvarka, o saugomų teritorijų tvarkymo ir naudojimo priemonės numatomos saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentais, parengtais Saugomų teritorijų įstatymo 28 straipsnio nustatyta tvarka. Buveinių ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų ribos nustatomos ir keičiamos, tvarkymo ir apsaugos priemonės nustatomos Saugomų teritorijų įstatymo 24¹ straipsnio 5 ir 6 punktų nustatyta tvarka.

Kadangi Bendrojo plano sprendiniuose nenagrinėjami pavieniai žemės sklypai, todėl sklypams nėra nurodomi detalūs reglamentai. Šie reglamentai gali būti nustatomi rengiant vietos lygmens kompleksinio arba specialiojo teritorijų planavimo dokumentus arba išduodant architektūrinius /urbanistinius reikalavimus techniniam projektui rengti.

Teritorijų, žemės sklypų, pastatų, statinių ir įrenginių naudotojams, kurių nekilnojamojo turto iki Bendrojo plano sprendinių įsigaliojimo dienos registruota tikslinė naudojimo paskirtis, būdas prieštarauja šiems Bendrojo plano sprendiniais, paliekama teisė naudotis nekilnojamuoju turtu taip pat, kaip jis buvo naudojamas iki sprendinių įsigaliojimo dienos, nekeičiant jo naudojimo paskirties būdo bei masto. Bet kokie šio turto naudojimo pakeitimai neturi prieštarauti šiems Bendrojo plano sprendiniais.

Bendrojo plano sprendiniais privalo vadovautis valstybės institucijos, savivaldybės, visuomeninės ir nevyriausybinės organizacijos, fiziniai ir juridiniai asmenys, planuojantys ar vykdančios veiklą šioje teritorijoje. Jeigu Bendrojo plano sprendiniuose nėra suformuluotos aiškios nuostatos dėl konkrečios veiklos, tuomet reikia vadovautis Bendrojo plano koncepcijoje suformuluotomis bendrosiomis nuostatomis.

Ginčo atvejais prioritetą teikiamas viešajam interesui, t.y. žmogaus sveikatai, ekstremalių situacijų prevencijai, viešųjų paslaugų plėtrai, aplinkos ir kultūros paveldo vertybių apsaugai, žemės ūkio naudmenų ir miško išteklių apsaugai, infrastruktūros plėtrai.

Bendrojo plano sprendiniai galioja savivaldybės tarybos ir administracijos kompetencijos ribose.

Specialiojo teritorijų planavimo dokumentai, kurie yra sudėtinė šio plano sprendinių dalis:

Vadovaujantis Teritorijų planavimo įstatymo 22 straipsnio 2 dalimi, savivaldybės tarybos patvirtinti savivaldybės lygmens ar vietovės lygmens specialiojo teritorijų planavimo

dokumentų (išskyrus specialiojo teritorijų planavimo žemėtvarkos dokumentus) sprendiniai konkretizuoja Bendrojo plano sprendinius ir **savivaldybės tarybos sprendimu specialiojo teritorijų planavimo dokumentai pripažįstami Bendrojo plano sudedamąja dalimi:**

- Anykščių rajono degalinių išdėstymo schemos keitimo specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2015 m. liepos 23 d. sprendimu Nr. 1-TS-388 (*keičiami sprendiniai, žr. 4.5 skyrių*);
- Anykščių rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialusis planas 2008-2014 metų laikotarpiui, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2010 m. rugsėjo 30 d. sprendimu Nr. TS-319;
- Penkių sodybų gatvinio kaimo (unikalus kodas 10307, buvęs kodas AtV295) Pakalnių k., Kavarsko sen., Anykščių r. sav. nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2011 m. vasario 24 d. sprendimu Nr. TS-65;
- Mažojo Anykščių regiono parko dviračių žiedo įrengimo Anykščių sen., Anykščių r. sav., specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2011 m. spalio 27 d. sprendimu Nr. TS-317;
- Svėdasų seniūnijos naudingųjų iškasenų teritorijų išdėstymo specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2011 m. spalio 27 d. sprendimu Nr. TS-316;
- Kavarsko seniūnijos naudingųjų iškasenų teritorijų išdėstymo specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. liepos 26 d. sprendimu Nr. TS-254;
- Anykščių rajono turizmo ir rekreacinių teritorijų specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. rugsėjo 27 d. sprendimu Nr. TS-295 (*keičiami sprendiniai, žr. 5.1 skyrių*);
- Anykščių rajono šilumos ūkio specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. spalio 25 d. sprendimu Nr. TS-332;
- Mažojo Anykščių regiono parko dviračių žiedo įrengimo Anykščių sen., Anykščių r. sav., specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2013 m. kovo 28 d. sprendimu Nr. 1-TS-103;
- Vėjo jėgainių išdėstymo Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2013 m. birželio 27 d. sprendimu Nr. 1-TS-213 (*keičiami sprendiniai, žr. 4.5 skyrių*);
- Mažojo dviračių tako nuo šaltinio „Karalienės liūnas“ iki Anykščių miesto ribos Anykščių sen. specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2013 m. rugsėjo 26 d. sprendimu Nr. 1-TS-274;
- Anykščių miesto šiaurinio aplinkkelio specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2014 m. gruodžio 18 d. sprendimu Nr. TS-126;
- Anykščių rajono savivaldybės teritorijos dviračių transporto infrastruktūros plėtros specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2015 m. vasario 26 d. sprendimu Nr. TS-5.

Šiame sąraše išvardintų specialiojo planavimo dokumentų kai kurie sprendiniai pakeisti atitinkamose šio Bendrojo plano sprendinių dalyse. Ginčo atveju savivaldybės teritorijos Bendrojo plano sprendiniai yra viršesni už išvardintų specialiojo planavimo dokumentų sprendinius.

Vadovaujantis Teritorijų planavimo įstatymo 22 straipsnio 2 dalimi, **kitų patvirtintų savivaldybės lygmens ar vietovės lygmens specialiojo teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai, keičiant savivaldybės lygmens bendrąjį planą integruojami į Bendrojo plano sprendinius:**

- Anykščių rajono savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schema, patvirtinta Kultūros ministro 2009 m. balandžio 24 d. įsakymu Nr. ĮV-201;
- Kultūros paveldo objektų teritorijų ir apsaugos zonų planai;
- Anykščių regioninio parko ir jo zonų bei buferinės apsaugos zonos ribų planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. gruodžio 3 d. nutarimu Nr. 1292;
- Anykščių regioninio parko tvarkymo planas, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. D1-699;
- Šventosios valstybinio kraštovaizdžio draustinio ribų planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. spalio 14 d. nutarimu Nr. 1067;
- Kiti Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinti nacionalinių saugomų teritorijų, esančių Anykščių rajono savivaldybėje, ribų ir/ ar funkcinio prioriteto zonų ribų planai.

1. ESAMA BŪKLĖ

Geografiniu, geopolitiniu požiūriu savivaldybė išskirtinumu nepasižymi. Socialiniu ir ekonominiu požiūriu Anykščių rajono savivaldybė atitinka bendras Lietuvos rajonų savivaldybių plėtros tendencijas – nedarbas, emigracija, investicijų stoka, visuomenės senėjimas.

Ištekliai pagrindu yra prielaidos plėtoti turizmo verslą, kurortines paslaugas ir pramogas, turinčias vertę tarptautinėms turizmo rinkoms.

Anykščių rajono savivaldybė laikoma svarbiu nacionalinės reikšmės turizmo rajonu, kurio turizmo ištekliai šiuo metu vertinami kaip vidutiniai, tačiau jų pagrindu yra prielaidos plėtoti turizmo verslą, kurortines paslaugas ir pramogas, turinčias vertę tarptautinėms turizmo rinkoms. Kultūrinio istorinio kraštovaizdžio aspektu savivaldybės teritorijoje išskirta 10 nekilnojamojų kultūros vertybių sancaupos arealų, kurie gali būti naudojami turizmo produktams kurti.

Žemės naudojimo rodikliai atitinka bendras šalies ir apskrities žemės naudojimo tendencijas. Bendrai Anykščių rajono savivaldybės teritorijos panaudojimas žemės ūkio veiklai yra ekstensyvus. Kalvotoje rajono dalyje dirvožemiai yra mažo našumo, linkę į eroziją todėl prekiniam žemės ūkiui plėtoti yra netinkami.

Savivaldybės teritorijoje aptikti ir naudojami kvarcinio smėlio klodai, tinkami porceliano gamybai, taip pat mineralinio vandens ištekliai, naudotini plėtojant kurortinio gydymo paslaugas.

Aplinkos kokybė – aplinka yra sveika, taršos fono nėra.

Anykščių rajono savivaldybės teritorijos aplinka yra sveika, taršos fono nėra. Aplinkos ekologinis atsparumas vidutiniškas (aplinka tinkama vidutinio intensyvumo masiniam rekreaciniam naudojimui). Potencialūs taršos šaltiniai – buvusios fermos, buvę kuro sandėliai, mechaninės dirbtuvės, technikos kiemai, nuotekų valymo įrenginiai, buvę katilinės, esami ir buvę gamybos objektai, darantys poveikį gyventojų sveikatai ir aplinkai, kt.) pasklidę po savivaldybės teritoriją. Savivaldybėje parengti užterštų teritorijų tvarkymo planai. Detalūs ekogeologiniai tyrimai buvo atlikti dviem objektams.

Paviršinis vanduo. Didžioji dalis rekreacinių išteklių, taip pat didžiausi miškų masyvai (Šimonių giria, Vilkonių, Ramuldavos, Duobulės miškai ar jų dalys) yra saugomose teritorijose, todėl bet kokia veikla ir gamtinės aplinkos kokybė juose yra stebima bei kontroliuojama. Paviršinių vandens telkinių bendra būklė yra gera. Blogos ir labai blogos ekologinės būklės paviršinių vandens telkinių Anykščių rajono savivaldybėje analizuotu momentu nebuvo. Savivaldybės teritorijoje esančių upių, ežerų, tvenkinių, priekrantės ir tarpinių vandenų cheminė būklė yra gera. Rizikos grupei dėl hidroelektrinių (HE) poveikio priskirtos Šventosios ir Nevėžos upės. Klimato kaitos procesų įtakoje Anykščių rajono savivaldybėje galimybė formuotis su potvyniais susijusiems ekstremaliems hidrologiniams reiškiniams yra Šventosios, Jaros – Šetekšnos ir Virintos upių atkarpose

Požeminis vanduo. Centralizuotai tiekiamo vandens kokybė atitinka higienos normos reikalavimus. Tačiau centralizuotai geriamas vanduo tiekiamas 91 % – Anykščių miesto gyventojų ir 30 % – seniūnijų gyventojų. Taigi didelė dalis Anykščių rajono savivaldybės gyventojų naudoja šachtinių šulinių vandenį. Šachtinių šulinių vandens kokybės monitoringas nevedamas. Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje nėra įsteigtų ir Žemės gelmių registre (ŽGR) registruotų vandenviečių SAZ specialiųjų planų. Anykščių rajono savivaldybės monitoringo lygmenyje nauji požeminio vandens tyrimai neatliekami, o apsiribojama ūkio subjektų monitoringų metu sukauptų duomenų apibendrinimu.

Oro ir triukšmo tarša. Planuojamos savivaldybės teritorijoje valstybinės oro kokybės kontrolės stotys neįrengtos. Tačiau Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje nėra stambių pramonės objektų, kurių oro tarša valstybės mastu būtų labai didelė. Menkai išvystyta vietos pramonė didelės įtakos aplinkos oro užterštumui neturi. Planuojamas teisti Anykščių miesto aplinkelis nukreips tranzitinio transporto srautus nuo miesto centro ir pagerins oro sąlygas ir sumažins triukšmo taršą miesto centre. Anykščių rajono savivaldybės taryba 2008 m. nustatė tyliąsias viešąsias zonas, kuriose atliekama triukšmo stebėseną.

Gyvenimo kokybė – atitinka Utenos regiono lygmenį ir turi tendenciją prastėti.

Viešosios paslaugos. Smulkus ir dispersinis gyvenamųjų vietovių tinklas sąlygoja didesnę vietinės reikšmės ir rajoninių kelių ilgį, tankį, socialinės infrastruktūros ir paslaugų didesnę sklaidą savivaldybės teritorijoje. Seniūnijų ribose pagrindinės viešosios paslaugos koncentruotos miesteliuose, seniūnijų centruose. Įvairaus pobūdžio socialines paslaugas teikiančios įstaigos, pagrindinės savivaldybės kultūros bei švietimo įstaigos ir centrai yra susitelkę Anykščių mieste. Savivaldybės kaimo vietovėse stebimas aptarnavimo ir viešųjų paslaugų trūkumas, jų pasiekiamumas asmenims, neturintiems ar negalintiems naudotis asmeninėmis transporto priemonėmis, yra komplikuoatas. Troškūnų, Viešintų, Andrioniškio, Kurklių seniūnijų centrų teritorijose yra dideli retai apgyvendintų teritorijų plotai, nepatenkantys į viešųjų ir būtinųjų paslaugų pasiekiamumo spindulį (5 km).

Gyventojai. Gyventojų bendruomenė yra vienalytė tiek tautybės, tiek religijos požiūriu. Gyventojų skaičius nuolat mažėja, visuomenė sensta. Gyventojų prieaugio tendencijos atitinka bendras šalies ir apskrities tendencijas. Gyventojų skaičiaus augimo Lietuvoje ir apskrityje per artimiausius 10 metų nelaukiama. Todėl Anykščių rajono savivaldybėje taip pat gyventojų skaičiaus augimas neprognozuojamas. Geriausiu atveju gali sumažėti jo mažėjimo tempai.

Savivaldybės demografinė situacija ir jos tendencijos yra labai nepalankios ekonominei teritorijos plėtrai. Darbingo amžiaus gyventojų, kuriančių pridėtinę ekonominę vertę, bendrą vidaus produktą ir socialiai išlaikančių senjorus bei vaikus, dalis bendrame gyventojų skaičiuje mažėja. Tuo pačiu mažėja socialiniai ekonominės plėtros ištekliai. Anykščių rajono savivaldybės gyventojų skaičiaus mažėjimas ilgainiui gali tapti esmine savivaldybės kliūtimi, siekiant užtikrinti stabilią socialinę ir ekonominę plėtrą.

Darbas. Anykščių rajono savivaldybės nedarbo lygio rodikliai panašūs į Utenos apskrities nedarbo lygio rodiklius, tačiau gerokai viršija Lietuvos vidurkį. Aktyvi darbo biržos veikla, taip pat aktyvios darbo rinkos reguliavimo ir verslo paramos priemonės kartu su Europos Sąjungos parama duoda teigiamus rezultatus. Tačiau kol kas jie nepakankami esminėms darbo rinkos plėtros problemoms spręsti. Nedarbas mažėja, tačiau svarbiausia to priežastis ne mažėjanti emigracija, o visuomenės senėjimas.

Pajamos ir gyvenimo lygis. Daugiausiai gyventojų pajamas gauna iš darbo užmokesčio. Mažėja pragyvenančių iš žemės ūkio veiklos. Gyventojų, kurie pragyvena iš savo verslo arba investicijų, dalis bendrame skaičiuje yra mažesnė nei bendrai šalyje ir neturi tendencijos augti, o valstybės išlaikomų gyventojų dalis yra pastebimai didesnė. Darbo užmokesčio atotrūkis nuo šalies vidurkio didėja.

Inžinerinės paslaugos. Anykščių miesto ir rajono gyventojai geriamą vandenį naudoja iš centralizuoto vandentiekio tinklo, privačių šachtinių šulinių bei artezinių gręžinių. Centralizuoto vandentiekio paslaugomis Anykščių mieste naudojasi 91 % nuo bendro gyventojų skaičiaus ir 30 % nuo bendro seniūnijų gyventojų skaičiaus. Anykščiuose, Andrioniškyje, Viešintose, Debeikiuose, Raguvėlėje, Kurkliuose, Janušavoje, Surdegyje, Leliūnuose, Mačionyje, Skiemonyse, Katlėriuose, Staškūniškyje, Traupyje ir Svirnuose

pastatyti vandens nugeležinimo įrenginiai, todėl vandens vartotojams tiekiamas kokybiškas vanduo.

Elektros pajėgumais, ryšių paslaugomis aprūpinti visi rajono gyventojai. Anykščių rajono savivaldybėje šiluma centralizuotai yra tiekama Anykščių miesto, Kavarsko miesto ir Svėdasų miestelio vartotojams. Pašto paslaugas Anykščių rajono savivaldybėje teikia 15 AB „Lietuvos paštas“ skyrių.

Verslo aplinka – atitinka bendrą Utenos regiono lygį.

Darbo jėgos kokybė planuojamoje teritorijoje prastėja. Gyventojų migracijos problema nėra išskirtinis Anykščių rajono savivaldybės bruožas, tai visoje šalyje vykstančių procesų atspindys. Regionų plėtros kontekstas linkęs gerėti, tačiau šiuo metu yra nepalankus smulkesnių jo dalių ekonominei plėtrai. AB SEB bankas analitikų nuomone akivaizdūs gyvenimo lygio skirtumai tarp apskričių susidaro dėl kapitalo, o ne darbo veiksmų (pajamų, atlyginimo) skirtumų.

Dirbančiųjų struktūra atitinka teritorijos, kurioje dominuoja kaimo gyvenamosios vietovės, išteklius ir jų naudojimą. Tačiau, savivaldybei, kuri turi ambicijų ir siekia savo miestui kurorto statuso, turizmo paslaugų sektoriaus svoris dirbančiųjų struktūroje yra per mažas. Pagal darbuotojų skaičių 2015 metų pradžiai fiksuoti veikiantys ūkio subjektai yra maži ir labai maži.

Investicijos. Tiesioginių užsienio investicijų dydis ir dinamika 2001 – 2003 metų laikotarpiu, savivaldybės ūkio augimui didelių priedaidų nesudarė. Panašus tiesioginių užsienio investicijų santykis ir dinamika pastebima 2005 – 2010 – 2013 m. laikotarpiu. Nors procentinė savivaldybės biudžeto dalis, skirta ekonomikai per pastaruosius metus augo, tačiau to nepakanka išjudinti Anykščių rajono savivaldybės ekonominei plėtrai. Materialinės investicijos savivaldybėje 2005-2013 m. laikotarpiu kito netolygiai ir buvo palyginus mažos. Didžiausia investicijų dalis skirta įvairioms tarpininkavimo veikloms ir paslaugoms bei viešojo sektoriaus paslaugoms plėtoti. Sritims, kurios kuria pridėtinę vertę (kasyba, gamyba, žemės ūkis, statyba) skirta 21,4 % investicijų vidutiniškai per tris metus. AB „Swedbank“ nuomone labiausiai investicijas slopinantis veiksnys išlieka ne skolinto ar nuosavo kapitalo trūkumas, bet nerimas dėl ateities ir nepakankama paklausa.

Paslaugų ir pramogų infrastruktūra negausi, bet patraukli Lietuvos turizmo rinkai, tačiau nepajėgi generuoti ir aptarnauti didesnių turizmo srautų. Siūlomi turizmo produktai sezoniški, pritraukiantys trumpalaikius turistus ir nepatrauklūs ilgalaikiams turistams. Esama viešoji turizmo infrastruktūra Anykščių apylinkėse (takai, poilsio ir atokvėpio vietos, stovyklavietės) pritaikyta poilsiui gamtoje, trumpalaikėms ar savaitgalio iškylops. Ilgalaikiam (atostogų poilsiui) pritaikytos infrastruktūros ir paslaugų yra nedaug.

Apgyvendinimo paslaugų pasiūla labai ribota, neįvairi. Motelių, nakvynės namų, vaikų vasaros poilsio stovyklų statistikos departamento duomenimis savivaldybėje nėra. Privatus sektorius (kambarių nuoma) paslaugų kol kas neteikia, išskyrus kaimo turizmo paslaugas. Dėl nepakankamai išvystytos turizmo paslaugų infrastruktūros, esami turistiniai objektai nepritraukia didelių turistinių srautų ir negeneruoja užteklinai finansinių srautų, kad galėtų save finansuoti ir užtikrinti turizmo objektų finansinį tvarumą. Atsižvelgiant į turizmo išteklius, susiklosčiusias turizmo tradicijas ir poreikius, turizmo galimybių studija (2012 m.) nustatė, kad **Anykščiams patrauklūs yra šie turizmo rinkos segmentai – šeimyninio turizmo segmentas, specifinių poreikių, kultūros turistų segmentas, bei sporto turizmo segmentas.**

Susisiekimo sistemos išvystymo lygis yra artimas šalies lygiui.

Išnagrinėjus Anykščių rajono savivaldybės susisiekimo sistemą, galima daryti bendrą išvadą, kad šios savivaldybės susisiekimo sistemos išvystymo lygis yra artimas šalies lygiui.

Kelių tinklo išvystymo lygis ir tankis yra pakankamas, o bendra struktūra – palanki pasiekiamumui užtikrinti.

Valstybinės reikšmės kelių būklė yra panaši kaip Utenos apskrityje bei geresnė nei šalyje. Vietinės reikšmės kelių tinklas su patobulinta danga yra retesnis nei šalyje ir Utenos apskrityje. Savivaldybėje keliai (valstybinės ir vietinės reikšmės) be pagerintos dangos sudaro net 72 % iš kurių 86 % vietinės reikšmės ir 14 % valstybinės reikšmės keliai. Problema yra neasfaltuoti valstybinės reikšmės rajono ir vietinės reikšmės keliai. Didelis savivaldybės teritorijos plotas ir dispersinis gyvenviečių tinklas sąlygoja didelį kelių skaičių bei atitinkamai daug kelių be pagerintos dangos.

Eismo intensyvumas. Anykščių rajono savivaldybėje transporto eismo intensyvumas nėra didelis lyginant su aplinkinėmis savivaldybėmis. Transporto eismas koncentruojasi valstybinės reikšmės magistraliniame kelyje A6 „Kaunas – Zarasai – Daugpilis“. Nėra jokios būtinybės naujų kelių tiesimui ir esamo tinklo tankinimui.

Tranzitiniai krovinio transporto srautai koncentruojasi pagrindinėse magistralinio kelio A6 „Kaunas – Zarasai – Daugpilis“, krašto kelių 118 „Kupiškis – Utena“ ir 120 „Radiškis – Anykščiai – Rokiškis“ trasose atitinkamai nors pagrindiniai srautai praeina kaimyninėse rajono savivaldybėse magistraliniais keliais A2 „Vilnius - Panevėžys“ ir A14 „Vilnius - Utena“ ir mažai įtakoja savivaldybės kelių tinklą. Jungtis su šiais magistraliniais keliais sudaro idealias sąlygas susisiekimui su kitais Lietuvos regionais. Likusiuose krašto keliuose eismo intensyvumas žymiai mažesnis, todėl nėra tikslo tiesti savivaldybėje naujų kelių, išskyrus, tenkinant savivaldybės centro poreikius, nukreipti per miesto centrą einančius srautus.

Avaringumas. Savivaldybėje avaringumo lygis yra pakankamai aukštas lyginant su Respublikos žuvusiųjų eismo nelaimėse žmonių skaičiumi. Nors Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje nėra „juodųjų dėmių“. Pėsčiųjų ir dviratininkų eismo saugumui didinti būtina savivaldybės intensyvaus eismo keliuose įrengti atskirus pėsčiųjų ir dviratininkų takus. Ypač toks takas reikalingas krašto keliuose Nr. 120 „Radiškis – Anykščiai – Rokiškis“ ir 121 „Anykščiai – Troškūnai – Panevėžys“, kur įvyksta daug dviračių eismo nelaimių. Nebaigta savivaldybės turizmo objektus iki galo jungianti dviračių ir pėsčiųjų takų infrastruktūra. Trūksta infrastruktūros skirtos turistams.

Keleivių vežimas autobusais sudaro 17,51 % visų keleivių vežimų autobusais Utenos apskrityje. Keleivių pervežimų mažėjimas yra ypatingai susijęs su gyventojų skaičiaus mažėjimu savivaldybėje. Mažas gyventojų naudojimas viešuoju transportu kelionės tikslui pasiekti ir didelis lengvųjų automobilių naudojimas rodo, kad viešojo transporto struktūrą reikia peržiūrėti priartinant ją prie keleivių poreikių. Neišvystyta viešojo transporto infrastruktūra. Anykščių rajono savivaldybėje keleiviai buvo vežami 46 autobusų maršrutais. Su savivaldybės centru Anykščių miestu tiesioginį susisiekimą turi daugelis stambių gyvenamųjų vietovių.

Inžinerinis aprūpinimas – atitinka bendrą Utenos regiono lygį. Plėtotinos aprūpinimo geriamuoju vandeniu kaimo vietovėse ir buitinių bei lietaus nuotekų surinkimo sistemos.

Vanduo ir nuotekos. Pagrindinis geriamojo vandens tiekėjas Anykščių rajono savivaldybėje yra UAB „Anykščių vandenys“. 2015 m. duomenimis įmonė eksploatuoja 36 vandenvietes, 17 iš jų nėra įrengtų vandens gerinimo, nugeležinimo įrenginių. Bendras eksploatuojamų vandentiekio tinklų ilgis yra 213 km., t.sk. Anykščių m. 80 km., seniūnijose apie 133 km. Andrioniškyje, Viešintose, Debeikiuose, Raguvėlėje, Kurkliuose, Janušavoje, Surdegyje, Leliūnuose, Mačionyje, Skiemonyse, Katlėriuose, Staškūniškyje, Traupyje ir Svirnuose pastatyti vandens nugeležinimo įrenginiai, todėl vandens vartotojams tiekiamas kokybiškas vanduo. Seniūnijose eksploatuojami 35 arteziniai gręžiniai. Centralizuoto vandentiekio paslaugomis Anykščių mieste naudojasi 91 % nuo bendro gyventojų skaičiaus ir

30 % nuo bendro seniūnijų gyventojų skaičiaus. Seniūnijų gyvenviečių vanduo yra per daug geležingas – reikalingi vandens nugeležinimo įrenginiai. Vandens vartojimas turi tendenciją didėti.

Nuotekų tinklų bendras ilgis 128 km., t.sk. Anykščių m. 74 km., seniūnijose apie 54 km. Anykščių m. biologinio valymo įrenginių pajėgumas 3000 m³/d. Mieste eksploatuojamos 20 įvairaus našumo nuotekų siurblynės. Seniūnijose eksploatuojami 8 nuotekų valymo įrenginiai. 2014 metais pasinaudojant Europos Sąjungos struktūrinės paramos lėšomis vykdyta nuotekų valymo įrenginių statyba Troškūnų mieste, vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Anykščių rajono savivaldybėje (Troškūnų mieste, Vaidlonių ir Smėlynės gyvenamosiose vietovėse), vandens nugeležinimo įrenginių statyba Svėdasų

Ankščių mieste yra eksploatuojami 8 lietaus nuotekų išleistuvai, kuriuos eksploatuoja užsiima UAB „Anykščių vandenys“. Apie lietaus nuotekų tinklus Anykščių rajono savivaldybės gyvenamosiose vietovėse duomenų nėra.

Elektra. Anykščių rajono savivaldybė aprūpinama elektra iš 110 kV įtampos elektros perdavimo tinklo, sujungto su Panevėžio ir Utenos 330/100 kV įtampos transformatoriui pastotėmis. Anykščių rajono savivaldybėje yra trys 110/35/10 kV įtampos transformatorių pastotės (Kvarcas TP, Skriemonių TP, Vašuokėnų TP), nuo kurių elektra paskirstoma po savivaldybę 35 kV įtampos tinklais. 35 kV įtampos tinklas Anykščių rajono savivaldybėje yra pakankamai išplėtotas, todėl užtikrina patikimą elektros tiekimą. Savivaldybėje yra keturios 35/10 kV įtampos transformatorių pastotės, nuo kurių elektra paskirstoma 10 kV įtampos elektros tinklais.

Atliekos. Savivaldybės biudžeto lėšomis maži šiukšlynai buvo sutvarkyti 2009 m., pesticidų atliekos sutvarkytos centralizuotai 2004 m. Nuo 2004 m. savivaldybės teritorijoje diegiama konteinerinė mišrių komunalinių atliekų surinkimo sistema. Pakuočių/ antrinių žaliavų atliekos surenkamos atliekų surinkimo konteineriais. Iš individualių namų valdų šios atliekos papildomai renkamos apvažiavimo būdu. Savivaldybės teritorijoje surinktos mišrios komunalinės atliekos vežamos į Utenos regioninį Mockėnų sąvartyną. Prieš tai iš gyventojų, įmonių, organizacijų surinktos pakuočių ir antrinių žaliavų atliekos perrūšiuojamos. UAB „Utenos regiono atliekų tvarkymo centras“ eksploatuoja Anykščių rajono savivaldybėje 2 atliekų surinkimo aikšteles: vienoje – surenkamos ir kompostuojamos biologiškai skaidžios atliekos, o kitoje laikinai saugomos didžiosios ir pavojingos atliekos. Pažymėtina, jog Anykščių mieste yra eksploatuojama atliekų rūšiavimo linija.

Šiluma. Anykščių rajono savivaldybėje šiluma centralizuotai yra tiekama Anykščių miesto, Kavarsko miesto ir Svėdasų miestelio vartotojams. Anykščių, Svėdasų, Kavarsko, Troškūnų, Debeikių, Traupio, Kurklių, Viešintų, Raguvėlės šilumos ūkius valdo ir prižiūri UAB „Anykščių šiluma“. Anykščių rajono savivaldybėje yra įrengta 20 katilinių. Savivaldybėje yra įrengta apie 21,6 km šilumos tiekimo trasų. Dauguma trasų paklota nepraeinamuose kanaluose. Šilumos teikimo trasų amžius – virš 20 metų. Anykščių rajono savivaldybės centralizuotos šilumos ūkio sistemoje šilumos nuostoliai sudarė apie 9,9 tūkst. MWh, t.y. vidutiniškai apie 31 % visos pagamintos šilumos. Didžioji dalis pagamintos šilumos yra iš gamtinių dujų. Statomi biokuro įrenginiai. 2015 spalio 16 d. pradėta eksploatuoti naujas 4 MW biokuro vandens šildymo katilas su 1 MW galios kondensaciniu ekonomizeriu esamoje įmonės bazės teritorijoje (UAB „Anykščių vynas“ teritorijoje) Katilinė tiekia šilumą centriniai miesto daliai.

Dujos. Gamtinių dujų infrastruktūra Anykščių rajono savivaldybėje susideda iš magistralinio dujotiekio Vilnius – Panevėžys – Ryga ir magistralinio dujotiekio atšakų į Anykščius ir Uteną. Pažymėtina, kad vienintelis dujofikuotas savivaldybės miestas yra Anykščiai, kurie gamtines dujas gauna iš Anykščių DSS ir skirstomuoju dujotiekiu pasiekia vartotojus. Pagrindiniai gamtinių dujų vartotojai yra UAB „Anykščių šiluma“ ir AB „Anykščių vynas“.

Ryšiai. Anykščių rajono savivaldybės teritorija yra padengta visų pagrindinių šalies mobiliojo ryšio operatorių – UAB „Omnitel“, UAB „Bitė Lietuva“ ir UAB „Tele2“ – ryšiu. Fiksuoto laidinio ryšio paslaugas tiekia AB TEO LT, mobilaus interneto paslaugas – UAB „Omnitel“, UAB „Bitė“ ir AB „Lietuvos radijo ir televizijos. Pašto paslaugas Anykščių rajono savivaldybėje teikia 15 AB „Lietuvos paštas“ skyrių.

Atsinaujinantys energijos šaltiniai. Išduoti 35 leidimai elektros energijos gamybai. 2 hidro, 1 vėjo ir 32 saulės elektrinėms. Bendra įrengiama galia yra 3,27 MW.

Urbanizacija – tolygi, ekstensyvi ir dispersiška.

Šalies urbanistinės integracijos ašys aplenkia Anykščius, tad aukštos kategorijos urbanistinių centrų savivaldybėje nėra ir nenumatoma plėtoti. Savivaldybės teritorijoje urbanizacija plėtojama lėtai ir nuosekliai. Galiojančio Bendrojo plano koncentruotos urbanistinės plėtros nuostatos įgyvendinamos vangiai.

Anykščių miestas plėtojamas siekiant kurorto statuso. Du trečdaliai miesto yra Anykščių regioninio parko dalis, todėl jo plėtrą reguliuoja du teritorijų planavimo dokumentai: Anykščių miesto bendrasis planas ir Anykščių regioninio parko tvarkymo planas. Miesto plėtra daugiau kokybinė – atnaujinama ir plėtojama miesto infrastruktūra, viešieji želdynai, plėtojamos centro funkcijos, kurortinės paslaugos ir pramogos. Kiti savivaldybės miestai ir miesteliai taip pat buvo plėtojami kokybiniu požiūriu – tvarkomos viešosios erdvės, gatvės, inžineriniai tinklai, kita infrastruktūra.

Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje kaimo gyvenamųjų vietovių tinklas yra smulkus ir dispersinis. Urbanizacija atitinka bendras plėtros tendencijas, tačiau yra labai ekstensyvi. Teritorijoje gyventojai pasiskirstę palyginus tolygiai. Savivaldybės investicijos kaimo vietovėje daugiausiai buvo kreipiamos siekiant kartu su Anykščių regioninio parko direkcija išvystyti rekreacijos infrastruktūrą Anykščių šilvelyje taip pat Rubikių ežero pakrantėje ir jo prieigose.

Detaliųjų planų analizė parodė, kad veiklos interesai koncentruojasi Anykščiuose. Didžioji dalis detaliųjų planų skirta keisti paskirtį į gyvenamąją. Ūkio plėtros tikslais rengtų detaliųjų dalis yra labai nežymi. Statybos leidimų analizė nustebino gausa ir dispersiškumu. Materialinių investicijų pasiskirstymas visoje savivaldybės teritorijoje parodo plėtros tolygumo tendenciją.

2. PLĖTROS POREIKIAI

Gyventojų skaičiaus kitimo tendencijos

Lietuvos statistikos departamentas parengė 2004 m. Lietuvos gyventojų skaičiaus prognozę 2005-2030 m. Gyventojų skaičius mažėjo didesniais tempais negu prognozuota. 2011 metais (surašymo duomenys) šalies gyventojų skaičius 7 % mažesnis už paskelbtas pesimistinio varianto prognozes. Strateginių rinkos tyrimų įmonės „Euromonitor International“ 2012 m. atlikta gyventojų skaičiaus tendencijų Vidurio ir Rytų Europos šalyse analizė parodė, kad 2010 – 2020 gyventojų skaičius Lietuvoje kasmet mažės po 1%, 2020-2030 m. laikotarpiu – vidutiniškai po 0,5 %. Vadovaudamiesi šiomis gyventojų skaičiaus kitimo tendencijomis formuojame Anykščių rajono savivaldybės gyventojų skaičiaus prognozę (žr. 2.1 lentelę).

Gyventojų skaičius iki planuojamo periodo pabaigos, sekant esamomis tendencijomis Anykščių rajono savivaldybėje mažės. Optimistinė prognozė paremta tuo, kad planuojamu laikotarpiu tikimasi mažesnio emigracijos masto

2.1 lentelė. Gyventojų skaičiaus prognozė

Metai	2001	2005	2010	2015
gyv. skaičius	35150	33119	29632	26401
metinis pokytis		-1,1%	-2,1%	-2,1%
		metai	2020	2025
		metinis pokytis	-1,0%	-0,5%
optimistinė prognozė			25081	24454
		metinis pokytis	-2,0%	-1,8%
pesimistinė prognozė			23761	21623
		metinis pokytis	-1,8%	-1,5%
tikėtina prognozė			24025	22223

Kadangi ūkio struktūroje svarbią vietą užima pirminis ūkio sektorius (žemės ūkis, miškininkystė, kasyba) ir paslaugos (tarp jų turizmo paslaugos), tai tikėtina, kad gyventojų sklaida teritorijoje išliks. Ją dar padidins sezoniniai vasarnamių ir sodybų gyventojai. Apie pusę savivaldybės gyventojų gyvens kaimo vietovėse. Padidės kaimo nuolatinių gyventojų koncentracija stambesnėse gyvenvietėse (miestuose ir miesteliuose – seniūnijų centruose), aprūpintose pirminių (būtinųjų) paslaugų infrastruktūra. Taigi, miesteliai – seniūnijų centrai turės tiek kiekybinės tiek kokybinės plėtros tendenciją. Teritorijų poreikis miestelių ir miestų urbanistinei plėtrai skaičiuojamas rengiant vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentus.

Kadangi savivaldybės teritorijoje gyventojų sklaida išliks didelė, tai susisiekiimo viešuoju transportu, vietinių kelių kokybės klausimai bus aktualūs iki planuojamo periodo pabaigos. Didėjant pagyvenusių gyventojų daliai gyventojų skaičiuje, augs socialinių paslaugų, sveikatos priežiūros paslaugų poreikis, ypač kaimo vietovėse.

Ūkio plėtros poreikiai. Anykščių rajono savivaldybės ūkio sistemoje pramonė, susijusi su naudingų iškasenų, žemės ūkio produkcijos (vaisių, uogų, daržovių) apdorojimu. Pramonėje plėtojamos darbo jėgai neimlūs gamybos būdai, paremti pažangiųjų technologijų naudojimu. Esamos gamybos teritorijos miestuose ir miesteliuose, bei kitose kaimo vietovėse

naudojamos ekstensyviai arba visai nenaudojamos, todėl naujų teritorijų gamybos plėtrai nenumatoma. Siekiant išnaudoti galimybę plėtoti logistikos ir sandėliavimo paslaugas taranzitui prie svarbios urbanistinės ašies, numatytos teritorijos šios rūšies paslaugų plėtrai Svėdasų apylinkėse.

Savivaldybė nutolusi nuo svarbiausių šalies metropolinių centrų, kurie generuoja didžiausius turistų srautus. Palanku yra tai, kad savivaldybės teritoriją kerta europinė magistralė E262 (Kaunas - Utena - Daugpilis - Rzekne - Ostravas), kuria pravažiuoja vieni didžiausių transporto srautų šalyje. Taigi, turizmo ištekliai ir jų pasiekiamumas sudaro prielaidas plėtoti turizmo verslą, kurortines paslaugas ir pramogas. Todėl Bendrajame plane didelis dėmesys skirtas turizmo infrastruktūros ir kurortinių paslaugų plėtrai, turizmo išteklių apsaugai, turizmo ir rekreacijos sistemos plėtrai. Numatomos teritorijos pramogų, sporto, aktyvaus poilsio, ramaus poilsio gamtoje plėtrai.

Artimiausiu metu nenumatomas savivaldybės nuolatinių gyventojų prieaugis, kuris padidintų šilumos poreikį. Tačiau turizmo ir rekreacijos sektoriaus plėtra savivaldybėje gali padidinti nenuolatinių gyventojų skaičių, kuriems reikės papildomų šiluminės energijos galingumų. Be to, centralizuoto šilumos tiekimo sistema, tokia kokia ji šiuo metu yra, mažuose miesteliuose netenkina poreikio tiek technologine, tiek ekonomine prasme. Tikėtina, kad per planuojamo periodo pabaigoje naudojant naujas technologijas ir atsinaujinančius energijos išteklius šilumos sektoriuje vyks žymūs kokybiniai pasikeitimai. Didės atsinaujinančios energijos poreikis. Todėl Bendrajame plane numatytos teritorijos pavienių vėjo elektrinių ir jų parkų plėtrai.

Žemiau pateikiami Anykščių rajono savivaldybės plėtros prioritetai (kryptys) nustatyti vadovaujantis Anykščių rajono savivaldybės plėtros iki 2020 m. strateginiu planu, patvirtintu Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2008 m. spalio 30 d. sprendimu Nr. 362 su vėlesniais pakeitimais, ir įvertinus galimybę jų įgyvendinimą sieti su konkrečia savivaldybės teritorija (žr. 2.2 lentelę).

2.2 lentelė. Plėtros prioritetai (kryptys), tikslai ir uždaviniai

TIKSLAI	UŽDAVINIAI
I prioritetas. Turizmo, kultūros ir darni kurortinė plėtra	
1. Išsaugoti krašto kultūros tradiciją bei paveldą, vystant turizmo infrastruktūrą	Rūpintis kultūros ir turizmo paslaugų kokybe bei įvairove
	Pažintinio turizmo, aktyvaus poilsio ir sveikatos gerinimo infrastruktūros kūrimas ir plėtra
II prioritetas. Ekonomikos, verslo ir darnaus kaimo plėtra	
1. Sukurti palankią aplinką investicijoms ir rajono verslo vystymui	Didinti Anykščių rajono ekonominį naudingumą
	Skatinti investicijų augimą ir verslo plėtrą
2. Vystyti konkurencingą žemės ūkį ir kaimiškųjų vietovių plėtrą	Aktyvinti žemės ūkio vystymąsi
	Skatinti modernizuotą žemės ūkio gamybą
	Sudaryti sąlygas sparčiau diversifikuoti ūkinę veiklą kaimo vietovėse
III prioritetas. Švietimo, sveikatos ir socialinio sektoriaus vystymas	
1. Užtikrinti sveiką viešąją ir gyvenamąją aplinką	Modernizuoti sveikatos priežiūros įstaigas
	Užtikrinti kokybiškų sveikatos apsaugos paslaugų plėtrą
	Vykdyti visuomenės sveikatos priežiūros plėtrą
2. Plėtoti saugią socialinę aplinką rajono gyventojams	Užtikrinti socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą
	Teikti piniginę ir kitą socialinę paramą

TIKSLAI	UŽDAVINIAI
	Užtikrinti neįgaliųjų socialinę integraciją
	Inicijuoti socialinių paslaugų plėtrą
	Užtikrinti socialinio būsto kokybę, prieinamumą ir plėtrą socialiai pažeidžiamiems asmenims.
3. Vystyti šiuolaikišką, modernią švietimo sistemą, užtikrinant ugdymo kokybę ir užimtumą	Vystyti švietimo ir sporto infrastruktūrą užtikrinant ugdymo kokybę ir jaunimo užimtumą
	Plėsti švietimo paslaugų spektrą
	Gerinti švietimo darbuotojų darbo kokybę
IV prioritetas. Inžinerinės, transporto bei komunalinio ūkio infrastruktūros vystymas	
1. Subalansuoti Anykščių rajono teritorinę plėtrą ir raidą	Vystyti kokybiškos architektūros plėtrą
	Rengti teritorijų planavimo dokumentus, užtikrinant pažangų, tvarų, integracinį augimą.
2. Modernizuoti ir plėtoti ūkinės veiklos bei inžinerinę infrastruktūrą darnoje su gamtine aplinka	Modernizuoti viešųjų teritorijų apšvietimą
	Modernizuoti šiluminės energijos ūkį
	Atnaujinti ir plėtoti vandens ir nuotekų tinklus
	Vykdyti aplinkos kokybės stebėseną ir gerinti jos kokybę
	Optimizuoti viešojo transporto sistemą ir darnią susisiekimo infrastruktūros plėtrą
	Užtikrinti aplinkos apsaugą ir efektyvų atliekų tvarkymą.

Teritorijų balansas

Lietuvos Respublikos žemės fondo 2015 metų sausio 1 d. duomenimis Anykščių rajono savivaldybės bendras plotas yra 176410,68 ha¹. Savivaldybė užima 24,53 % apskrities teritorijos ploto ir 2,70 % visos šalies teritorijos ploto.

2.3 lentelė. Teritorijos balansas

Eil. Nr.	Rodikliai	Matavimo vnt.	Esama	Suplanuota	Pastabos
1	2	3	4	5	6
1.	NEURBANIZUOJAMOS TERITORIJOS	ha	-	170796,49	-
		proc.	-	96,81	-
2.	Miškų ir miškingų teritorijų zona	ha	-	70434,27	-
		proc.	-	39,93	-
3.	Žemės ūkio teritorijų zona	ha	-	97836,83	-
		proc.	-	55,49	-
4.	Rekreacinio naudojimo žemės ūkio teritorijos	ha	-	639	nurodyta kraštovaizdžio apsaugos, rekreacijos ir turizmo plėtros
		proc.	-	0,36	

¹ Lietuvos Respublikos žemės fondas. Nacionalinė žemės tarnyba prie ŽŪM. VĮ Registrų centras, Vilnius, 2015.

Eil. Nr.	Rodikliai	Matavimo vnt.	Esama	Suplanuota	Pastabos
1	2	3	4	5	6
					<i>brėžinyje</i>
5.	Konservacinės teritorijos zona (konservacinės paskirties žemė)	ha	-	65,48	-
		proc.	-	0,04	-
6.	Vandenų zona (vandens ūkio žemė)	ha	-	2459,89	-
		proc.	-	1,39	-
7.	URBANIZUOTOS IR NUMATOMOS URBANIZUOTI TERITORIJOS	ha	-	5618,94	-
		proc.	-	3,19	-
8.	Prioritetinės plėtros teritorijos (miestų ir miestelių urbanizuotos ir numatytos urbanizuoti teritorijos)	ha	-	3597	-
		proc.	-	2,04	-
9.	Neprioritetinė plėtros teritorija	ha	-	1912	-
		proc.	-	1,08	-
10.	<i>Intensyvaus rekreacinio naudojimo teritorijos</i>	<i>ha</i>	-	1372	<i>nurodyta kraštovaizdžio apsaugos, rekreacijos ir turizmo plėtros brėžinyje</i>
		<i>proc.</i>	-	0,78	
11.	Gamybos plėtros teritorijos	ha	-	110,25	-
		proc.	-	0,06	-
12.	Bendras plotas	ha	176415,41	176415,41	-
		proc.	100	100	-

Teritorijų naudojimo efektyvumo rodikliai

Teritorijos naudojimo efektyvumo bendrieji kriterijai nėra apibrėžti nei teisės aktu, nei teoriškai. Todėl 2.4 lentelėje rodikliai skiriami teritorijos naudojimo bei raidos stebėsenai ir negali būti traktuojami vienareikšmiškai.

Vadovaujantis Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėsenos turinio ir stebėsenos atlikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. sausio 7 d. įsakymu Nr. D1-21, 3 priedu, 2.4 lentelėje pateikiami savivaldybės bendrojo plano rodikliai, papildyti kitais rodikliais.

2.4 lentelė. Bendrojo plano rodikliai

Rodiklių grupės	Rodiklis	Mato vienetai	2015 metai	Ataskaitiniai metai
1	2	3	4	5
I. Baziniai rodikliai	Gyventojų tankis	gyv./km ²	15	
	Parengtų specialiojo teritorijų planavimo dokumentų skaičius	vnt.	54	
	Parengtų kompleksinių	vnt./vnt.	5	

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

Rodiklių grupės	Rodiklis	Mato vienetai	2015 metai	Ataskaitiniai metai
1	2	3	4	5
	teritorijų planavimo dokumentų skaičius			
	Parengtų savivaldybės dalių bendrųjų planų skaičius *	vnt.	0	
	Parengtų specialiojo teritorijų planavimo dokumentų skaičius, patvirtintų kaip bendrojo plano dalis, skaičius *	vnt.	0	
	Statybos leidimai naujiems gyvenamiesiems namams statyti	vnt.	67	
	Leidimai statyti paslaugų objektus	vnt.	1	
	Leidimai statyti poilsio objektus *	vnt.	2	
	Leidimai statyti prekybos objektus *	vnt.	1	
	Leidimai statyti pramonės ir sandėliavimo objektus	vnt.	6	
	Leidimai statyti visuomeninius objektus	vnt.	8	
II. Fizinė aplinka	Užstatyta teritorija	km ²	47,11	
	Kompaktiškai užstatytos teritorijos*	km ²	0,78**	
	Kompaktiškai užstatytų teritorijų dalis miestuose*	km ²	1**	
	Miesto užstatyta teritorija*	km ²	5,85	
	Miestų teritorijos plotas*	km ²	13,45	
	Naujai pastatytų butų skaičius	vnt.	-	
	Gyvenamo būsto statybos apimtis	vnt./vnt.	-	
	Renovacija	vnt.	-	
	Aukštybinių pastatų statyba	vnt.	-	
	Didžiųjų prekybos centrų statyba	vnt.	-	
	Inžineriniai komunikaciniai koridoriai	km/gyv	-	
	Žaliosios teritorijos	ha/gyv.	-	
	Visuomeninės erdvės	ha/gyv.	-	

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

Rodiklių grupės	Rodiklis	Mato vienetai	2015 metai	Ataskaitiniai metai
1	2	3	4	5
	Miškų ūkio paskirties žemė	ha/gyv.	-	
	Konservacinės paskirties žemė	ha/gyv.	-	
	Saugomos teritorijos	km ²	358**	
	Naudingas plotas, tenkantis vienam gyventojui*	m ² /gyv.	40,6**	
	Gyvenamojo ploto vidurkis	m ² /gyv.	-	
	Gyvenamasis fondas metų pabaigoje*	tūkst. m ²	1071,7**	
	Vidutinis buto dydis*	m ²	20**	
	Užstatymo intensyvumas	proc.	-	
	Užstatytos teritorijos plotas tenkantis 1000 gyventojų*	km ² /1000 gyv.	1,75**	
	Užstatymo tankumas	proc.	-	
	Užstatymo tankis kompaktiškai užstatytose teritorijose*	proc.	25	
	Užstatymo tankis miestų užstatytoje teritorijoje*	proc.	14	
	Užstatymo tankis užstatytoje teritorijoje*	proc.	10	
	Namų ūkių, turinčių interneto prieigą, dalis	proc.	-	
	Miesto gyventojų procentinė kelionių struktūra	proc./proc./proc.	-	
	Miesto gyventojų dalis, keliaujančių į darbą automobiliais*	proc.	-	
	Miesto gyventojų dalis, keliaujančių į darbą dviračiu*	proc.	-	
	Miesto gyventojų dalis, keliaujančių į darbą pėsčiomis*	proc.	-	
	Miesto gyventojų dalis, keliaujančių į darbą viešuoju transportu*	proc.	-	
	Dviračių infrastruktūra	km	-	
	Viešasis transportas	mln. keleivių/metus	-	
	Vandentiekio ir nuotekų tinklai	km	-	

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

Rodiklių grupės	Rodiklis	Mato vienetai	2015 metai	Ataskaitiniai metai
1	2	3	4	5
	Elektros energijos tiekimas	km	-	
	Šilumos tiekimas	km	-	
	Gamtinių dujų tiekimas	km	-	
	Atliekos	m ³	-	
III. Socialiniai rodikliai	Gyventojų skaičius	tūkst. gyv.	26,393	
	Vidutinis miesto gyventojų amžius	m.	-	
	Gyventojų su aukštuoju išsilavinimu dalis	proc.	-	
	Darbingo amžiaus gyv. dalis	proc.	-	
	Natūralus gyventojų prieaugis	gyv.	-	
	Vidutinis šeimos dydis	asmenų skaičius	-	
	Senatvės pensininkų ir darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus santykis	proc.	-	
	Ikimokyklinio ugdymo vietų	vnt. sk./100 vaikų	-	
	Mokyklų sk.	sk./1000 gyv.	0,37**	
	Kultūros įstaigų sk.	sk./1000 gyv.	0,56**	
	Konferencijų salių sk.	sk./1000 gyv.	-	
	Sveikatos apsaugos ministerijos sistemos įstaigų sk.	sk./1000 gyv.	0,07**	
	Nusikalstamumas	sk./1000 gyv.	22,76**	
	Eismo saugumo lygis	sk./1000 gyv.	-	
	Savivaldybės biudžeto dalis tenkanti socialinėms pašalpoms	proc.	-	
	IV. Ekonominiai rodikliai	Užimtumas	proc.	-
Nedarbo lygis		proc.	-	
Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis		Eur.	-	
Gyvenamosios paskirties būsto vertė		Eur./m ²	-	
Ūkio subjektų, turinčių daugiau kaip 50 darbuotojų skaičius		proc.	-	
Materialinės investicijos		tūkst. Eur./ gyv.	-	
Tiesioginės užsienio investicijos		tūkst. Eur./ gyv.	-	
Europos Sąjungos struktūrinių fondų		tūkst. Eur./ gyv.	-	

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

Rodiklių grupės	Rodiklis	Mato vienetai	2015 metai	Ataskaitiniai metai
1	2	3	4	5
	Iėšos			
	Apgyvadinimo įstaigos	sk./1000 gyv.	0,38	
	Turistų srautai	sk./1000 gyv.	-	
	Oro uostų keleivių pervežimai	mln.vnt.	-	
	Savivaldybės bendros pajamos	Eur./gyv.	-	
	Savivaldybės bendros išlaidos	Eur./gyv.	-	
V. Aplinkosauginiai rodikliai	Dienų skaičius, kai buvo viršyta leistina oro tarša iš stacionarių taršos šaltinių	sk.	-	
	Dienų skaičius, kai buvo viršyta leistina oro tarša iš mobilių taršos šaltinių	sk.	-	
	Nuotekų (ūkio, buitės, gamybos) išvalytų iki DLT normų ir išleistų į paviršinius vandenis kiekis	m ³ /gyv.	-	

PASTABA: * - kiti rodikliai; ** - 2014 m. duomenys.

3. TERITORIJŲ NAUDOJIMO IR TVARKYMO REGLAMENTAVIMAS

3.1. Bendrieji reglamentai

Planuojama teritorija suskirstoma į apibendrintas funkcines zonas (M 1: 50 000), kuriose dominuoja atitinkami teritorijos naudojimo tipai, tačiau gali būti įsiterpusių ir kitokių teritorijų naudojimo tipų. Vietovės lygmenyje tikslinant teritorijų naudojimo tipus ir galimų jose veiklų prioritetus, nustatant ar keičiant žemės sklypų pagrindinę žemės naudojimo paskirtį vadovautis bendraisiais ir detaliais teritorijų naudojimo reglamentais. Pateikiamais 3.1 lentelėje ir 1 priede.

3.1 lentelė. Bendrieji teritorijų naudojimo reglamentai

Zonos žymėjimas ar indeksas brėžinyje	Funkcinė zona ir jos naudojimo prioritetai	Nuostatos dėl žemės naudojimo paskirties	Nuostatos dėl pastatų statybos
1	2	3	4
NEURBANIZUOJAMOS TERITORIJOS			
	<p>Žemės ūkio teritorijų zona (apibendrinta funkcinė zona, kurioje dominuoja žemės ūkio veiklai skirtos teritorijos)</p> <p>Teritorijų naudojimo tipai: Dominuojantis – ZN, ZU, ZR; Papildantis – NI, TK, TI</p> <p>Taikytini šie speciliųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų skyriai – XXVIII, XXIX, XXXI, XXXII, XXXV. Saugomose teritorijose taikyti šie speciliųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų skyriai – XXXIV, XXXV, XXXVII,</p>	<p>Pagrindinė žemės naudojimo paskirtis: Dominuojanti – Z; Papildanti – KT, M, C, H</p> <p>Galimi visi žemės ūkio paskirties žemės naudojimo būdai – specializuotų sodininkystės, gėlininkystės, šiltnamių, medelynų ir kitų specializuotų ūkių žemės sklypai; kiti žemės ūkio paskirties žemės sklypai.</p> <p>Galimas paskirties keitimas į kitą paskirtį naudojimo būdą – visuomeninės paskirties teritorijos; teritorijos krašto apsaugos tikslams; susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (šio bendrojo plano, ir teisės aktais nurodytų specialiojo teritorijų planavimo dokumentų sprendiniuose nurodytose vietose); taip pat naudingų iškasenų teritorijos.</p>	<p>Buvusiose ir esamose gamybinėse zonose (fermose, gamybiniuose centruose, technikos kiemuose ir kt.), taip pat gatvinių kaimų pakraščiuose gali būti rekonstruojami esami, planuojami ir statomi nauji negyvenamieji žemės ūkio veiklai reikalingi ir žemės ūkio produkcijos sandėliavimui, gamybai, apdorojimui, perdirbimui skirti ūkiniai statiniai; taip pat alternatyviajai veiklai reikalingi statiniai, kuriamos ūkininkų sodybos. Planuojant ir statant gamybinius žemės ūkio pastatus vadovautis Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis.</p> <p>Gali būti rekonstruojami, atnaujinami, remontuojami, statomi nauji gyvenamieji pastatai ūkininkų sodybose arba kitos paskirties žemės sklypuose, skirtuose gyvenamai statybai, Teritorijų planavimo 20 str. ir Statybos įstatymo nustatyta tvarka.</p>

Zonos žymėjimas ar indeksas brėžinyje	Funkcinė zona ir jos naudojimo prioritetai	Nuostatos dėl žemės naudojimo paskirties	Nuostatos dėl pastatų statybos
1	2	3	4
	<p>XXXIV, XLIV. Nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorijose ir apsaugos zonose taikytini šie speciliųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų skyriai - XIX</p>	<p>Žemės paskirtis gali būti keičiama savivaldybės poreikiams – naujoms laidojimo vietoms, kitoms bendro naudojimo teritorijoms įrengti, atsinaujinančios energijos gamybai plėtoti, inžinerinei, susisiekimo ir turizmo infrastruktūrai prie lankytinų objektų. Žemės paskirtis keičiama specialiojo teritorijų planavimo dokumentais, nurodytais Teritorijų planavimo įstatymo 5 straipsnio 4 dalyje.</p> <p>Galimas paskirties keitimas į kitą (gyvenamai statybai) tais atvejais, kai sklypas ribojasi su esama sodyba ir vietinės reikšmės keliu arba gatve.</p> <p>Buvusių fermų ir dirbtuvių pastatuose skatinama plėtoti gamybinę ir komercinę veiklą, amatus ir papildomus verslus keičiant jiems priklausančio žemės sklypo žemės paskirtį į kitą, jei tai yra būtina siekiant plėtoti pasirinktą veiklą.</p> <p>Dalį menkaverčių žemės plotų rekomenduojama apsodinti mišku vadovaujantis savivaldybės miškotvarkos planu. Išduodant leidimus miško ūveisimui, prioritetas turi būti teikiamas gamtinio karkaso teritorijoje esantiems nenaudojamų žemių ir erozijos paveiktų žemės ūkio naudmenų dirvožemių plotams. Įveisiant mišką žemės ūkio paskirties žemėje turi būti atsižvelgta į kraštovaizdžio apsaugos ir jo reprezentavimo reikalavimus. Gamtinio karkaso teritorijose turi būti diegiamos agrarinės aplinkosaugos priemonės.</p> <p>Žemės ūkio veiklą, jos pobūdį ir intensyvumą</p>	<p>Gamtinio karkaso teritorijose neplanuoti saulės energijos gamybos parkų, kurių plotas viršija 0,5 ha, saugoti pavienius želdinius ar jų grupes, augančius ne miško žemėje.</p> <p>Planuojant užstatymą gamtinio karkaso teritorijose išsaugoti jau susformavusias vietovės lygmens žaliąsias jungtis, saugotinus želdinius ne miško žemėje, užstatymo mastą ir tūrius derinti prie kraštovaizdžio, taip pat suformuoti normatyvinį priklausomųjų želdynų keikį.</p>

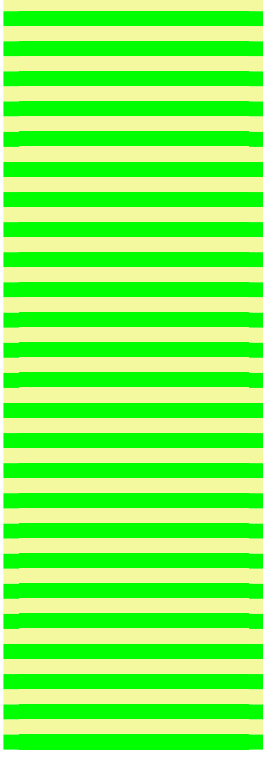
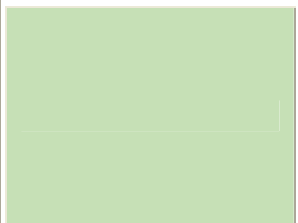
Zonos žymėjimas ar indeksas brėžinyje	Funkcinė zona ir jos naudojimo prioritetai	Nuostatos dėl žemės naudojimo paskirties	Nuostatos dėl pastatų statybos
1	2	3	4
		<p>saugomose, Europos ekoloiginio tinklo ir „Natura 2000“ teritorijose reglamentuoja šių teritorijų saugomų teritorijų nuostatai, tvarkymo planai, Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos.</p>	
<p>Z/Ue</p>	<p>Naudojimo prioritetas - ekstensyvi (dispersiška) urbanizacija.</p> <p>Teritorijų naudojimo tipai: Dominuojantis – ZU; Papildantis – TK, TI</p>	<p>Pagrindinė žemės naudojimo paskirtis: Dominuojanti – Z; Papildanti – KT</p> <p>Galimi žemės ūkio paskirties žemės naudojimo būdai – specializuotų sodininkystės, gėlininkystės, medelynų ir kitų specializuotų ūkių žemės sklypai, kiti žemės ūkio paskirties žemės sklypai.</p> <p>Gyventojų poreikiams žemės paskirtis gali būti keičiama parengus vietovės lygmens kompleksinį teritorijų planavimo dokumentą, žemės valdos projektą, arba kai naujai suformuoti žemės sklypai ribojasi su esamu kitos</p>	<p>Ekstensyviai (dispersiškai) apstatytose kaimo vietovėse (žemės ūkio paskirties žemėje) saugomas dispersiškas užstatymo pobūdis išlaikant vidutinį žemės valdos dydį ar namų valdos dydį, būdingą konkrečiai gyvenamajai vietai.</p> <p>Nauja statyba, didinanti gyvenamosios vietovės užstatymo tankį ne daugiau kaip 20 %, galima išlaikant esamą užstatymo dispersiškumą, tūrių smulkumą, aukštingumą ir kitus parametrus, būdingus konkrečiai gyvenamajai vietai. Plėtotina gyvenamoji statyba pavienėmis sodybomis (draudžiama formuoti gyvenamuosius kvartalus). Naujų <i>pavienių sodybų</i></p>

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS

Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

Zonos žymėjimas ar indeksas brėžinyje	Funkcinė zona ir jos naudojimo prioritetai	Nuostatos dėl žemės naudojimo paskirties	Nuostatos dėl pastatų statybos
1	2	3	4
		<p>paskirties žemės sklypu.</p> <p>Galimi kitos paskirties žemės naudojimo būdai – bendrojo naudojimo teritorijos; visuomeninės paskirties teritorijos; susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių bei aptarnavimo objektų teritorijos; atskirųjų želdynų teritorijos, komercinės paskirties objektų teritorijos, vienbučių, dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos.</p> <p>Galimas paskirties keitimas į kitą (gyvenamai statybai) tais atvejais, kai sklypas ribojasi su esama sodyba ir vietinės reikšmės keliu arba gatve.</p>	<p>statyba keičiant žemės naudojimo paskirtį galima dispersiškai apstatytuose kaimuose – tęsiant susiformavusią linijinę vienkieminio ar padriko kaimo struktūrą ir dispersišką apstatymo pobūdį.</p> <p>Žemės ūkio paskirties žemės zonų kaimo gyvenamosiose vietovėse, turinčiose dispersinį apstatymą, gali būti kuriami nauji ūkininkų ūkiai ir statomos naujos ūkininko ūkio sodybos teisės aktų nustatyta tvarka. Esami statiniai ir sodybos gali būti renovuojamos, modernizuojamos išlaikant esamą dispersinio sodybinio apstatymo pobūdį vadovaujantis Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis.</p> <p>Plėtojant žemės ūkio gamybą ir verslus kaimo vietovėse naudotini, renovuoti, modernizuotini esami (šiuo metu nenaudojami) kitos paskirties (fermų ir ūkio) pastatai, statomi nauji kitos paskirties (fermų ir ūkio) pastatai, vadovaujantis Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis. Rekonstruojamų, modernizuojamų ar naujai statomų ūkiniuose statiniuose turi būti derinami prie kraštovaizdžio, vadovaujantis kraštovaizdžio apsaugos reikalavimais, nurodytais bendrojo plano sprendiniuose.</p>

Zonos žymėjimas ar indeksas brėžinyje	Funkcinė zona ir jos naudojimo prioritetai	Nuostatos dėl žemės naudojimo paskirties	Nuostatos dėl pastatų statybos
1	2	3	4
<p style="text-align: center;">Z/Ur</p>	<p>Naudojimo prioritetas - renovacinė (palaikomoji) urbanizacija</p> <p>Teritorijų naudojimo tipai: Dominuojantis – ZU; Papildantis – TK, TI</p>	<p>Pagrindinė žemės naudojimo paskirtis: Dominuojanti – Z; Papildanti – KT</p> <p>Saugomose ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose žemės paskirtis gali būti keičiama vadovaujantis šių teritorijų nuostatais, naudojimo reglamentais ir tvarkymo planais.</p> <p>Esamose užstatytų teritorijų struktūrose gali būti plėtojama šie teritorijų plėtojimo būdai: saugojimas, renovacija, modernizavimas keičiant žemės naudojimą arba jos nekeičiant. Nauja statyba negalima gamtiniuose ir kraštovaizdžio draustiniuose.</p>	<p>Statyba galima tik tose vietose, kur tai numato valstybinių parkų ir draustinių planavimo dokumentai: gyvenamosiose ir ūkinėse zonose, esamose sodybose ar sodybvietėse, rekreacinio funkcinio prioriteto zonose išskirtose rekreacinėse urbanizuojamose kraštovaizdžio tvarkymo zonose, kur statyba neprieštaruja kultūros vertybių apsaugos teisės aktų nuostatoms.</p>

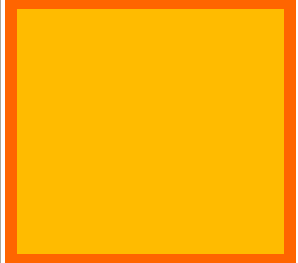
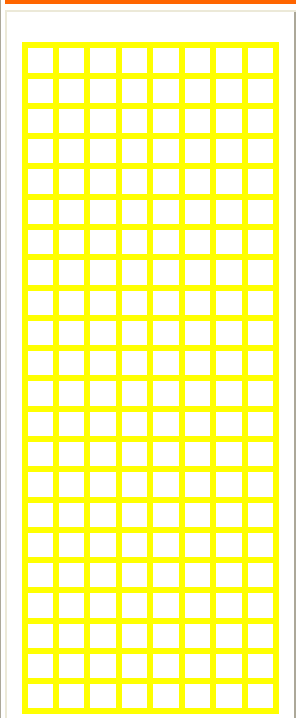
Zonos žymėjimas ar indeksas brėžinyje	Funkcinė zona ir jos naudojimo prioritetai	Nuostatos dėl žemės naudojimo paskirties	Nuostatos dėl pastatų statybos
1	2	3	4
	<p>Rekreacinio naudojimo žemės ūkio teritorijos (nurodytos <i>Kraštovaizdžio apsaugos, rekreacijos ir turizmo plėtros brėžinyje</i>)</p> <p>Teritorijų naudojimo tipai: Dominuojantis – ZR; Papildantis – TK, TI</p>	<p>Pagrindinė žemės naudojimo paskirtis: Dominuojanti – Z; Papildanti – KT</p> <p>Rekreacinio naudojimo žemės ūkio teritorija, skirta kaimo turizmo plėtrai ir viešajai turizmo infrastruktūrai plėtoti (viešieji paplūdimiai, takai, poilsio aikštelės, trasos, stovyklavietės ir kt.).</p> <p>Žemės paskirtis keičiama plėtojant viešąją turizmo infrastruktūrą (dviračių takus, susisiekimo infrastruktūrą, bendro naudojimo inžinerinę infrastruktūrą), bendro naudojimo teritorijas (paplūdimius, atskiruosius želdynus). vadovaujantis šio bendrojo plano sprendimais parengus žemės valdos projektą Teritorijų planavimo įstatymo 20 straipsnio 1, 2 dalyse nustatyta tvarka.</p> <p>Esant poreikiui (numatoma plėtoti veiklas ir tokios paimties, kurioms reikalingas poveikio aplinkai vertinimas ar jo atranka) rengiamas vietovės lygmens kompleksinis teritorijų planavimo dokumentas.</p> <p>Plėtojant rekreaciją saugomose ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose, vadovautis šių teritorijų nuostatais, reglamentais ir tvarkymo planais.</p>	<p>Šiose teritorijose prioritetas teikiamas smulkiems kaimo turizmo objektams (smulkioms apgyvendinimo, maitinimo ir pramogų paslaugoms) ir infrastruktūrai (paplūdimiams, stovyklavietėms, pažintiniams takams, regykloms, higienos objektams ir kt.).</p> <p>Esant poreikiui pavieniai, nedidelės apimties turizmo ir poilsio paslaugų (maitinimo, nakvynės) objektai gali būti įrengiami (statant tam skirtus pastatus) prie turizmo trasų, takų, lankomų kultūros ir gamtos paveldo objektų ar jų grupių bendrojo plano brėžiniuose pažymėtose ir nepažymėtose vietose. Žemės paskirtis gali būti keičiama parengus vietovės lygmens kompleksinį teritorijų planavimo dokumentą arba žemės valdos projektą, kai naujai suformuoti žemės sklypai ribojasi su esamu kitos paskirties žemės sklypu.</p>
	<p>Miškų ir miškingų teritorijų zona (apibendrinta funkcinė zona, kurioje dominuoja Miškų įstatymo 3 straipsnyje nurodyti visų grupių miškai)</p>	<p>Pagrindinė žemės naudojimo paskirtis: Dominuojanti – M; Papildanti – Z, KT, C, H</p> <p>Keisti žemės naudojimo paskirtį į kitą galima gyvenamosioms teritorijoms Anykščių rajono</p>	<p>Gali būti planuojami ir statomi medienos sandėliai ir kiti miško eksploatavimui reikalingi įrenginiai.</p> <p>Atstatoma buvusi sodyba atidalintoje privačioje miško valdoje.</p>

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS

Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

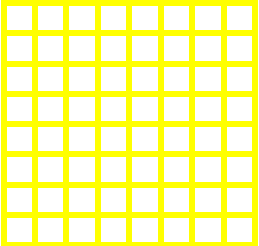
Zonos žymėjimas ar indeksas brėžinyje	Funkcinė zona ir jos naudojimo prioritetai	Nuostatos dėl žemės naudojimo paskirties	Nuostatos dėl pastatų statybos
1	2	3	4
	<p>Teritorijų naudojimo tipai: Dominuojantis – MI; Papildantis – ZR, ZN, ZU, NI, TK, TI</p> <p>Taikytini šie speciliųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų skyriai - XXVI</p>	<p>savivaldybės miestuose, taip pat visuomeninės paskirties, bendrojo naudojimo ir atskirųjų želdynų teritorijoms formuoti, kai miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis inicijuoja savivaldybė, kai nėra galimybės šių teritorijų formuoti ne miško žemėje, taip pat buvusioms sodyboms privačioje miško žemėje atstatyti Vyriausybės nustatyta tvarka; teisėtai pastatyto gyvenamojo namo arba gyvenamojo namo kartu su jo priklausiniais, Nekilnojamojo turto registre įregistruoto kaip atskiro nekilnojamojo turto objekto (pagrindinio daikto), sklypui formuoti.</p> <p>Saugomose ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose ūkinė veikla plėtojama vadovaujantis šių teritorijų nuostatais ir tvarkymo planais.</p>	<p>Kuriama ūkininko sodyba atidalintoje žemės ūkio paskirties valdoje.</p>
	<p>Konservacinės teritorijos zona (funkcinė zona, kurioje dominuoja Žemės įstatymo 28 straipsnyje nurodyta konservacinės paskirties žemė) Teritorijų naudojimo tipai: Intensyvi konservacija Pritaikomoji konservacija</p>	<p>Pagrindinė žemės naudojimo paskirtis - C</p> <p><u>Konservacinės paskirties žemė.</u> Teritorijos, turinčios rezervato statusą. Jose plėtotina ūkinė veikla, susijusi su rezervato steigimo tikslais.</p> <p><u>Kultūros paveldo vertybių ir jų apsaugos zonų žemė.</u> Ūkininkavimą kultūros paveldo vertybių apsaugos zonose ir jų teritorijose reglamentuoja kultūros paveldo vertybių apsaugos teisės aktai.</p>	<p>Statyba galima tik tose vietose, kur tai numato valstybinių parkų ir draustinių planavimo dokumentai: gyvenamosiose ir ūkinėse zonose, esamose sodybose ar sodybvietėse, rekreacinio funkcinio prioriteto zonose išskirtose rekreacinėse urbanizuojamose kraštovaizdžio tvarkymo zonose, kur statyba neprieštaruja kultūros vertybių apsaugos teisės aktų nuostatomis.</p>
	<p>Vandenų zona (funkcinė zona, kurioje dominuoja Žemės įstatymo 27 straipsnyje nurodyta vandens ūkio paskirties žemė)</p>	<p>Zona, kurioje žemės paskirtis keičiama ir veikla vykdoma vadovaujantis Žemės įstatyme apibrėžtais atvejais.</p>	<p>-</p>

Zonos žymėjimas ar indeksas brėžinyje	Funkcinė zona ir jos naudojimo prioritetai	Nuostatos dėl žemės naudojimo paskirties	Nuostatos dėl pastatų statybos
1	2	3	4
	Taikytini šie speciliųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų skyriai - XXVIII		
URBANIZUOTOS IR NUMATOMOS URBANIZUOTI TERITORIJOS			
	<p>Prioritetinė plėtros teritorija Teritorijų naudojimo tipai: Dominuojantis – GV, GG, GM, GC, SI, PA; Papildantis - PR, TI, TK, BZ, VA, AI, VV</p>	<p>Pagrindinė žemės naudojimo paskirtis: Dominuojanti – KT; Papildanti – C, M, Z</p> <p>Galimi visi urbanizuotos ir urbanizuojamos teritorijos naudojimo tipai.</p> <p>Miestų, miestelių leidžiama keisti žemės naudojimo paskirtį į kitą plėtojant gyvenamą statybą, poilsio ir turizmo paslaugas, bei infrastruktūrą, kuriant viešąsias erdves, bendro naudojimo teritorijas, plėtojant paslaugas gyventojams ir ūkio subjektams. Žemės paskirtis keičiama vadovaujantis: Anykščių mieste – Anykščių miesto teritorijos bendrojo plano sprendiniais; Kavarsko ir Troškūnų miestuose ir miesteliuose – šio bendrojo plano sprendiniais ir/ar vietos lygmens kompleksiniais teritorijų planavimo dokumentais.</p> <p>Rengiant vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentą planuojamos teritorijos ribos nustatomos vadovaujantis urbanizuotos teritorijos galimos plėtros logika, poreikiais ir mastais, taip pat neturi sutapti su administracinėmis miesto, miestelio ar kaimo gyvenamosios vietovės ribomis.</p>	<p>Teritorijos plėtojamos vadovaujantis: *Anykščių mieste – Anykščių miesto teritorijos bendrojo plano sprendiniais; *Kavarsko ir Troškūnų miestuose bei kaimo gyvenamosiose vietovėse, besiribojančiose su šiais miestais, – šio bendrojo plano sprendiniais ir/ar vietos lygmens kompleksiniais teritorijų planavimo dokumentais.</p> <p>Miesteliuose bei kaimo gyvenamosiose vietovėse, besiribojančiose su šiais miesteliais statyba plėtojama vadovaujantis šio bendrojo plano sprendiniais ir/ar vietos lygmens kompleksiniais teritorijų planavimo dokumentais.</p> <p>Teritorijose gali būti renovuojami, remontuojami, modernizuojami ir statomi nauji visų tipų gyvenamosios paskirties pastatai ir negyvenamieji administracinės, viešbučių, poilsio paskirties pastatai; gyventojų kasdieninių ir periodinių poreikių aptarnavimui skirti prekybos, paslaugų, maitinimo, kultūros, mokslo, gydymo, sporto paskirties ir kiti pastatai (pramonės, sandėliavimo ir kt.), kuriuose vykdoma veikla nesukelia neigiamo poveikio gyvenamajai aplinkai. <i>Nauja plėtra gali būti planuojama kvartalais.</i></p>

Zonos žymėjimas ar indeksas brėžinyje	Funkcinė zona ir jos naudojimo prioritetai	Nuostatos dėl žemės naudojimo paskirties	Nuostatos dėl pastatų statybos
1	2	3	4
			<p>Prioritetinės plėtros urbanizuotose ir numatytose urbanizuoti teritorijose formuojamos (rengiant vietos lygmens kompleksinio planavimo dokumentus) tarpusavyje besijungiančios ir sąlytį su gamtinio karkaso elementais turinčios želdynų ir žalųjų jungčių struktūros (priklausomieji ir atskirieji želdynai, visuomeninės paskirties miškai ir kt.).</p>
	<p>Neprioritetinė plėtros teritorija Teritorijų naudojimo tipai: Dominuojantis – GG; Papildantis – SI, PA, TI, TK, BZ, AI, VV</p> <p>Taikytini šie speciliųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų skyriai – I, II, III, VI, VIII, XIV, XIX, XXI, XXIII, XXIX, XLIX</p>	<p>Pagrindinė žemės naudojimo paskirtis: Dominuojanti – KT; Papildanti – C, M, Z, H</p> <p>Kitose urbanizuotose ir numatytose urbanizuoti zonose (kaimo gyvenamųjų vietovių urbanizuotose dalyse) leidžiama keisti žemės naudojimo paskirtį į kitą plėtojant gyvenamą, paslaugų gyventojams ir poilsiautojams statybą. Galimi kitos paskirties naudojimo būdai – vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų, visuomeninės paskirties, komercinės paskirties (turizmo ir rekreacijos paslaugų, prekybos), susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių, jų aptarnavimo objektų, rekreacinio naudojimo.</p> <p>Gamybos objektų plėtra galima tik buvusiose gyvenamųjų vietovių gamybinėse zonose (fermose, gamybiniuose centruose ar technikos kiemuose).</p> <p>Žemės paskirtis keičiama vadovaujantis šio bendrojo plano sprendiniais parengus žemės valdos projektą Teritorijų planavimo įstatymo 20 straipsnio 1, 2 dalyse nustatyta tvarka. Esant poreikiui (numatoma plėtoti</p>	<p>Kitose urbanizuotose ir numatytose urbanizuoti zonose (kaimo gyvenamųjų vietovių urbanizuotose dalyse) plėtojama gyvenamoji, visuomeninė, komercinė (paslaugų) statyba tęsiant perimetrinį užstatymo pobūdį. <i>Nauja plėtra planuojama pavienėmis sodybomis ar objektais.</i></p> <p>Planuojant užstatymą gamtinio karkaso teritorijose išsaugoti jau susformavusias vietovės lygmens žaliąsias jungtis, saugotinus želdinius ne miško žemėje, užstatymo mastą ir tūrius derinti prie kraštovaizdžio, taip pat suformuoti normatyvinį priklausomųjų želdynų keikį.</p>

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS

Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

Zonos žymėjimas ar indeksas brėžinyje	Funkcinė zona ir jos naudojimo prioritetai	Nuostatos dėl žemės naudojimo paskirties	Nuostatos dėl pastatų statybos
1	2	3	4
		<p>veiklas ir tokios paimties, kurioms reikalingas poveikio aplinkai vertinimas ar jo atranka) rengiamas vietovės lygmens kompleksinis teritorijų planavimo dokumentas.</p> <p>Plėtojant veiklą saugomose ir „Natura 2000“ teritorijose vadovautis saugomos ir „Natura 2000“ teritorijos bendraisiais arba individualiais reglamentais, Anykščių regioninio parko apsaugos reglamentu ir tvarkymo planu.</p>	
	<p>Intensyvaus naudojimo rekreacinės teritorijos (nurodytos <i>Kraštovaizdžio apsaugos, rekreacijos ir turizmo plėtros brėžinyje</i>)</p> <p>Teritorijų naudojimo tipai: Dominuojantis – SK Papildantis – PA, TI, TK, BZ</p> <p>Taikytini šie speciliųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų skyriai – I,II,III,VI, VIII, XIV, XIX, XXI, XXIII, XXIX, XLIX</p>	<p>Pagrindinė žemės naudojimo paskirtis: Dominuojanti – KT; Papildanti – C, M, Z, H</p> <p>Naudojimo tipas – specializuotų kompleksų teritorija (poilsio sporto ir turizmo paslaugos). Galimi šie teritorijos naudojimo būdai – komercinės paskirties objektų teritorijos; visuomeninės paskirties teritorijos; rekreacinės teritorijos; bendrojo naudojimo teritorijos; susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos.</p> <p>Žemės paskirtis keičiama vadovaujantis šio bendrojo plano sprendiniais parengus žemės valdos projektą Teritorijų planavimo įstatymo 20 straipsnio 1, 2 dalyse nustatyta tvarka. Esant poreikiui (numatoma plėtoti veiklas, kurioms reikalingas poveikio aplinkai vertinimas ar jo atranka) rengiamas vietovės lygmens kompleksinis teritorijų planavimo dokumentas.</p>	<p>Rekreaciniu statinių statyba plėtojama rekreacinio prioriteto zonose. Intensyvios rekreacijos zonose (Ri) teritorijos urbanizuojamos plėtojant turizmo ir rekreacijos paslaugas (nauja plėtra).</p> <p>Gali būti planuojami ir statomi negyvenamieji viešbučių, administracinės, prekybos, paslaugų, maitinimo, kultūros, mokslo, sveikatingumo ir gydymo, sporto, poilsio paskirties pastatai; taip pat negyvenamieji transporto, garažų paskirties pastatai, kuriuose vykdoma veikla nesukelia neigiamo poveikio esamai ar planuojamai aplinkai.</p> <p>Gamtinio karkaso teritorijose, sklypuose didinama priklausomųjų želdynų dalis, taip pat mažinamas užstatymo tankumas (1 priedas). Draudžiamas ištisinis upų, upelių ir ežerų, kitų vandens telkinių pakrantės užstatymas. Turi būti suformuojamos žaliosios jungtys (priklausomaisiais ar atskiraisiais želdynais) su kitais gamtinio karkaso elementais.</p>
Ug	Naudojimo prioritetas - gamybos plėtra	Pagrindinė žemės naudojimo paskirtis: Dominuojanti – KT	Šio bendrojo plano sprendiniuose nurodytose

Zonos žymėjimas ar indeksas brėžinyje	Funkcinė zona ir jos naudojimo prioritetai	Nuostatos dėl žemės naudojimo paskirties	Nuostatos dėl pastatų statybos
1	2	3	4
	<p>Teritorijų naudojimo tipai: Dominuojantis – PR; Papildantis – PA, TI, TK</p> <p>Taikytini šie speciliųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų skyriai – I,II,VI, XIV, XX, XXI, XXII, XLIX</p>	<p>Teritorijos naudojimo tipas – pramonės ir sandėliavimo teritorija. Žemės naudojimo būdai – pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos; susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos; komercinės paskirties objektų teritorijos.</p> <p>Žemės paskirtis keičiama vadovaujantis šio bendrojo plano sprendiniais, ar vietovės lygmens kompleksiniais teritorijų planavimo dokumentais, ar Teritorijų planavimo įstatymo 20 straipsnio 1, 2 dalyse nustatyta tvarka.</p>	<p>teritorijose, esančiose už miestų ir miestelių administracinių ribų, gali būti planuojami ir statomi negyvenamieji transporto, garažų, gamybos ir pramonės, sandėliavimo, elektroninių ryšių infrastruktūros ir inžinerinių tinklų maitinimo šaltinių statiniai; specialiosios paskirties pastatai; pagrindinės ūkinės veiklos aptarnavimui skirti negyvenamieji prekybos, paslaugų, maitinimo paskirties pastatai (nauja plėtra).</p> <p>Planuojant užstatymą išsaugoti jau susformavusias vietovės lygmens žaliąsias jungtis, saugotinus želdinius ne miško žemėje, užstatymo mastą ir tūrius derinti prie kraštovaizdžio, taip pat suformuoti normatyvinį priklausomųjų želdynų keikį.</p>

PASTABOS:

1. Nustatant saugotinus želdinius ne miško žemėje vadovautis šiuo dokumentu – kriterijų, pagal kuriuos medžiai ir krūmai, augantys ne miškų ūkio paskirties žemėje, priskiriami saugotiniams, sąrašas (patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 206).
2. Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų atitinkami skyriai taikomi visoje planuojamoje teritorijoje.

3.2. Specialieji reglamentai (Kitos nuostatos dėl veiklos plėtojimo galimybių ir sąlygų)

Sanitarinės apsaugos zonos (SAZ) nustatomos Lietuvos Respublikos įstatymuose, Specialiose žemės ir miško naudojimo sąlygose, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 „Dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“, ir Sanitarinės apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. V-586, nurodytiems ūkinės veiklos objektams (rūšims).

Sanitarinės apsaugos zonose (SAZ) prie žemės ūkio gamybinių pastatų, inžinerinių bei susisiekimo komunikacijų, kitų statinių ar įrenginių, kuriems nustatyta SAZ, statyba gali būti planuojama ir vykdoma vadovaujantis Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų nuostatomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr.343.

Kitos paskirties žemės sklypuose, įsiterpusiuose įvairiose funkcinėse zonose, statyba galima arba negalima vadovaujantis funkcinės zonos, kurioje yra konkretus sklypas, reglamentu, Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis ir statybą reglamentuojančiais teisės aktais. Atitinkamai šiuose sklypuose gali būti rekonstruojami, atnaujinami, remontuojami esami pastatai ir statiniai, statomi nauji gyvenamieji, ūkinės paskirties ar komercinės paskirties pastatai, Teritorijų planavimo 20 str. ir Statybos įstatymo nustatyta tvarka.

Visose urbanizuotose ir numatytose urbanizuoti zonose, pažymėtose brėžiniuose, galima keisti žemės ūkio sklypų paskirtį į kitą, o miestų ir miestelių centrinėse, taip pat intensyvios rekreacijos plėtros zonose prioritetas teikiamas komerciniam naudojimui būdai, siekiant plėtoti paslaugas gyventojams, ūkio subjektams ir poilsiautojams bei turistams. Urbanizuotų ir numatytų urbanizuoti zonų, kurių pagrindą sudaro miestai ir miesteliai, plotai gali būti tikslinami rengiant miestų ir miestelių plėtros koncepcijas M1:5000 (integrali įšio bendrojo plano sprendinių dalis), taip pat šių zonų vietovės lygmens kompleksinius teritorijų planavimo dokumentus.

Urbanizuotoms ir numatytoms urbanizuoti teritorijoms, esančioms prie magistralinių kelių, susisiekimą planuoti iš žemesnės reikšmės kelių, arba planuoti tiesti alternatyvius apjungiamuosius, lygiagrečius magistralei kelius, kuriais galėtų naudotis vietinis ir viešasis transportas, taip pat numatoma planuoti tik skirtingų lygių sankirtas arba sankryžas su magistraliniais keliais. Valstybinės reikšmės keliuose sankryžos ir nuvažos kiekvienoje kelio pusėje gali būti įrengiamos vadovaujantis Kelių techninio reglamento KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2008 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. D1-11/3-3, XI skyriaus II skirsnio reikalavimais.

Saugomos ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose gali būti renovuojami, remontuojami, modernizuojami ir statomi nauji įvairių tipų ir paskirties pastatai bei statiniai vadovaujantis saugomų ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų nuostatais, tvarkymo planais ir juose numatytais reglamentais.

Vietovėse, kurios nepatenka į Bendrojo plano ar atitinkamo vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentais nustatytus urbanizuotų ir numatytų urbanizuoti zonas, prioritetas teikiamas pavienių sodybų statybos plėtrai. Tokios sodybos turi būti kuriamos vadovaujantis Ūkininko ūkio įstatymu ir Statybos įstatymu. Jeigu žemės ūkio paskirties žemės sklypas yra netinkamas ūkininko ūkio sodybai kurti, gali būti keičiama žemės paskirtis į kitą (vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos) ir kuriama pavienė sodyba. Ši nuostata taikoma ir teritorijose, kuriose numatyta įveisti mišką.

Užstatymas šalia valstybinės reikšmės kelių planuotinas už kelio apsaugos zonų. Šiose zonose neplanuoti pastatai, atviri vandens telkiniai, vizualiosios reklamos. Dėl eismo saugos

reikalavimų sankryžų (tarp jų ir nuovažų) su šalutiniais keliais kiekis valstybinės reikšmės keliuose griežtai ribojamas, susisiekimo infrastruktūros sprendiniai turi būti numatomi planuojamais lygiagrečiais su pagrindiniu keliu jungiamaisiais keliais, kuriais būtų galima patekti į kiekvieną žemės sklypą. Jungiamieji keliai turi būti prijungiami prie esamų, teisėtai įrengtų, atitinkančių saugaus eismo reikalavimus sankryžų (nuovažų) valstybinės reikšmės keliuose, vadovaujantis Kelių techninio reglamento KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2008 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. D1-11/3-3, XI skyriaus II skirsnio reikalavimais.

Elektros linijos apsaugos zonoje draudžiama įrengti degalines. Įvažiavimai ir išvažiavimai į planuojamų degalinių sklypus gali būti planuojami ir įrengiami vadovaujantis Kelių techniniu reglamentu KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2008 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. D1-11/3-3, XI skyriaus II skirsnio reikalavimais.

Dviračių, pėsčiųjų takai planuojami ir įrengiami už valstybinės reikšmės kelio (gyvenamojoje teritorijoje sutampančių su gatvėmis, kurias prižiūri ir jų vertę apskaito Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos įsteigtos valstybės įmonės, o jų taisymo bei priežiūros darbų užsakovo funkcijas atlieka Lietuvos automobilių kelių direkcija prie susisiekimo ministerijos) juostos ribų, jeigu Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros programoje nenumatyta kitaip.

Gamtinio karkaso konservacinės, miškų, žemės ūkio ir kitos rekreacinės paskirties teritorijose draudžiama vykdyti ūkinę veiklą, kuriai reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, formuoti kompaktiškai užstatytas teritorijas. Kitos paskirties žemės sklypų užstatymo tankis, gamtinio karkaso teritorijose, ribojamas iki 30 % sklypo ploto ir didinama priklausomųjų želdynų dalis. Ši nuostata netaikoma rajono miestų, miestelių centro zonose, nustatytose jų plėtros koncepcijose arba vietovės lygmens kompleksinio teritorijų polonavimo dokumentuose.

Rekreacinė statyba. Kraštovaizdžio, rekreacijos ir turizmo brėžinyje nustatytos rekreacinio naudojimo žemės ūkio teritorijos, kuriose teikiamas prioritetas kaimo turizmo (smulkioms apgyvendinimo, maitinimo ir kt.) paslaugoms, paplūdimiams ir atitinkamai ekstensyvios rekreacijos infrastruktūrai (pažintiniams takams, regykloms, poilsio/atokvėpio aikštelėms, stovyklavietėms, paplūdimio infrastruktūrai, smulkioms apgyvendinimo, maitinimo paslaugoms, priepilaukoms ir kt.) įrengti bei eksploatuoti. Kaimo turizmo tipo paslaugų objektai turi būti kuriami vadovaujantis Lietuvos Respublikos ūkininko ūkio įstatymu, gamtinio karkaso nuostatais ir saugomų teritorijų tvarkymo planų nuostatomis, tuo atveju jei patenka į gamtinio karkaso ar saugomų teritorijų ribas. Šiose teritorijose gali būti planuojama esamų įvairios paskirties statinių rekonstrukcija, pritaikant juos turizmo ir poilsio veiklai, taip pat naujų statinių statyba vadovaujantis Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis, o saugomose teritorijose – jų nuostatais, tipiniais ir individualiais apsaugos reglamentais, tvarkymo planais.

Intensyviai rekreacinei statybai prioritetas teikiamas Specializuotų kompleksų zonose, kuriose plėtotini šie teritorijos naudojimo tipai: SK (specializuotų kompleksų teritorija) ir PA (paslaugų teritorija). Anykščių regioniniame parke intensyviai rekreacija plėtotina teritorijose ARP tvarkymo plane nurodytas zonas pažymėtas indeksu NRu. Šiose teritorijose plėtotinas teritorijos naudojimo tipas – PA (Paslaugų teritorija). Šiose teritorijose gali būti planuojama esamų įvairios paskirties statinių rekonstrukcija, pritaikant juos turizmo ir poilsio paslaugų veiklai, taip pat naujų statinių, skirtų viešbučių, motelių, kempingų, maitinimo, gydymo, sporto, poilsio, pramogų kompleksams, vasaros/žiemos pramogų, trasų aptarnavimo ir infrastruktūros palaikymo objektams statyti ir eksploatuoti.

Pažintiniais tikslais, siekiant sudaryti sąlygas visuomenei susipažinti su Anykščių rajono kraštovaizdžio įvairove, jo išskirtinumu gali būti įrengiami apžvalgos bokštai. Bokštų parametrai, forma, konstrukcija turi derėti prie kraštovaizdžio ir jame nedominuoti.

Pavieniams, nedidelės apimties turizmo ir poilsio paslaugų (maitinimo, nakvynės) objektams plėtoti prie turizmo trasų takų, lankomų kultūros ir gamtos paveldo objektų ar jų grupių šiame Bendrajame plane nenumatytose vietose žemės paskirtis gali būti keičiama parengus vietovės lygmens kompleksinį teritorijų planavimo dokumentą arba žemės valdos projektą, kai naujai suformuoti žemės sklypai ribojasi su esamu kitos paskirties žemės sklypu.

Negyvenamosios statybos plėtra. Pramonės, sandėliavimo ir komercijos, taip pat žemės ūkio gamybos objektų (fermų, medžio apdirbimo įmonių ir kt.) plėtrai prioritetas teikiamas teritorijose, esančiose miestų, miestelių ir kaimų gamybinėse (pramonės) zonose, turinčiose atitinkamą susisiekimo ir inžinerinę infrastruktūrą. Tokioms teritorijoms taikomi šie teritorijos plėtojimo būdai – modernizavimas, humanizavimas, regeneravimas. Šiose teritorijose gali būti planuojamos ir statomos šie statiniai ar jų grupės – negyvenamieji transporto, garažų, gamybos ir pramonės, sandėliavimo, specialiosios paskirties pastatai; pagrindinės ūkinės veiklos aptarnavimui skirti negyvenamieji prekybos, paslaugų, maitinimo paskirties pastatai. Joms nustatytas teritorijos naudojimo tipas – pramonės ir sandėliavimo teritorijos. Esant poreikiui miestų, miestelių ir kaimų buvusios gamybinėse zonose gali būti pritaikyta konversija, kaip teritorijos plėtos būdas. Veikla gali būti konvertuojama į gyvenamą ar rekreacinę prieš tai atlikus grunto užterštumo tyrimus, vadovaujantis potencialių taršos židinių inventorizacijos duomenimis. Nustatyta tarša turi būti nukenksmintą.

Miestų ir miestelių centrinėse dalyse ir gyvenamosiose zonose, taip pat kaimų gyvenamosios paskirties teritorijose draudžiama plėtoti veiklą ir statyti negyvenamosios paskirties pastatus, kuriuose vykdoma veikla sukeliama neigiamą poveikį esamai ir planuojamai aplinkai.

Vietovėse, kurios nepatenka į Bendrojo plano ar atitinkamo vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentais nustatytus urbanizuotų ir numatytų urbanizuoti zonas prioritetas teikiamas mažesniems plėtojama veiklų objektams kurti naudojant buvusių fermų teritorijas. Jose tikslinga kurti žemės ūkio ir su juo susijusios aptarnaujančios veiklos, perdirbimo, sandėliavimo įmones, kooperatyvus. Naujos teritorijos komercijos ir sandėliavimo paslaugų plėtrai numatytos Svėdasų apylinkėse.

Perspektyviomis naudingųjų išteklių gavybos ir su ja susijusios pramonės teritorijoms priskirtini plotai, kuriuose yra išžvalgyti naudingų iškasenų telkiniai Kavarsko ir Svėdasų seniūnijose. Plėtojant veiklą vadovautis Kavarsko ir Svėdasų seniūnijų naudingųjų iškasenų teritorijų išdėstymo specialiuųjų planų sprendiniais, kurie yra šio plano sudedamoji dalis. Teritorija naudojama vadovaujantis atitinkamos funkcinio prioriteto zonos reglamentu bei Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis tol, kol naudingų iškasenų telkiniai bus detalčiai išžvalgyti ir nustatyta gavybos tvarka bei sąlygos.

Išžvalgyti naudingųjų iškasenų telkiniai, kurių ištekliai patvirtinti – galimas paskirties keitimas į kitą paskirtį. Žemės naudojimo tipas – naudingųjų iškasenų teritorija. Planuojant eksploatuoti naudingas iškasenas saugomose ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose vadovautis šių teritorijų tvarkymo planais ir reglamentais. Kasybos teritorijos plėtojamos pagal naudingų iškasenų rinkos poreikius. Pirmiausiai naudotinos teritorijos, kuriose vyrauja ne miško naudmenos. Išeksplatuoti plotai verčiami miško naudmenomis arba pritaikomi rekreacijai (sporto, pramogų kompleksams įrengti).

Vėjo elektrinių plėtos teritorijos. Vėjo elektrinių parkai plėtojami brėžinyje nurodytose teritorijose, pažymėtose vadovaujantis Vėjo jėgainių išdėstymo Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje specialiuoju planu, kurio pakoreguoti sprendiniai yra šio plano sudedamoji dalis. Teritorija naudojama vadovaujantis atitinkamos funkcinio prioriteto zonos reglamentu bei Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis tol, kol bus suplanuotos vėjo elektrinių parkų vietos ir nustatyta jų įrengimo tvarka bei sąlygos. Suplanuotų vėjo elektrinių parkų vietose žemė naudojama pagal planuojant vėjo elektrinių parką nustatytą

tvarką ir sąlygas. Saugomose ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose vėjo elektrinių plėtra neplanuojama.

Biodujų, buitinių atliekų deginimo ir kito tipo elektrinių statyba galima teritorijose, esančiose greta miestelių ir gamybos objektų, siekiant naudoti atsinaujinančią energiją vietos bendruomenės reikmėms. Saugomose ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose tokie objektai gali būti statomi, jeigu tai neprieštarauja šių teritorijų nuostatams ir tvarkymo planams.

Pavierniai įpatingi inžineriniai statiniai – 30 m ir aukštesni (ryšio, stebėjimo, radiolokacijos, elektros energijos perdavimo, apžvalgos bokštai, technologiniai statiniai ir kt.) formuojant žemės sklypą ar jo neformuojant, esant poreikiui, gali būti planuojami ir statomi teisės aktų nustatyta tvarka. Saugomose ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose tokie objektai gali būti statomi, jeigu tai neprieštarauja šių teritorijų nuostatams ir tvarkymo planams.

Saulės elektrinės ir jų parkai. Pavienės, nedidelės apimties (<0,5 ha plote) saulės elektrinės gali būti plėtojamos žemės ūkio teritorijų zonoje kaip alternatyvaus verslo dalis. Saulės elektrinių parkus plėtoti draudžiama gamtinio karkaso teritorijose, šio BP kraštovaizdžio reprezentacijos reglamentuose nustatytose teritorijose, taip pat kitose teritorijose, kuriose tokią veiklą draudžia specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos.

Ūkinės veiklos apribojimai planuojamoje teritorijoje nustatomi vadovaujantis Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343, Sanitarinės apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. V-586, ir kitais galiojančiais teisės aktais.

Vadovaujantis Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr.343, 67 punktu esamų kapinių sanitarinės apsaugos zonos (SAZ) nenustatomos.

Vadovaujantis Sanitarinės apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. V-586, ir Žmonių palaikų laidojimo įstatymo 24 straipsnio 2 dalimi, steigiamoms naujoms kapinėms nustatoma ne mažesnė nei 100 m sanitarinė apsaugos zona.

Gyvulininkystės ir paukštininkystės fermų sanitarinės apsaugos zonos (SAZ) nustatomos, vadovaujantis Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų XV skyriaus 73 punktu, priklausomai nuo nustatytų sutartinių gyvulių skaičiaus.

Ūkinės veiklos apribojimai susiję su transporto infrastruktūra. Geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zona nustatoma, vadovaujantis Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr.343, III skyriaus nuostatomis.

Kelio apsaugos zona nustatoma vadovaujantis Kelių įstatymo 12 straipsniu.

Ūkinės veiklos apribojimai susiję su inžinerine infrastruktūra. Vandenvietės apsaugos zona turi būti įteisinta vadovaujantis Geriamojo vandens įstatymu, Lietuvos aplinkos apsaugos normatyviniu dokumentu „Požeminio vandens gavybos, monitoringo ir žemės gelmių tiriamųjų geologinių gręžinių projektavimo, įrengimo, konservavimo ir likvidavimo tvarkos aprašas“ (LAND 4-99) ir kitais poįstatyminiais teisės aktais.

Inžinerinių tinklų ir objektų apsaugos zonos nustatomos vadovaujantis atitinkamais Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr.343, punktais.

Kiti ūkinės veiklos apribojimai. Gamybinių ir komunalinių objektų sanitarines apsaugos zonos nustatomos vadovaujantis Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr.343, Sanitarinės apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklėmis, patvirtintomis

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. V-586.

Vandens telkinių apsaugos zonos ir juostos nustatytos vadovaujantis Paviršinio vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 540. Ūkinė ir/ ar kitokia veikla, kurią yra draudžiama ir/ar ribojama vykdyti paviršinių vandens telkinių apsaugos zonose ir pakrantės apsaugos juostose, yra nustatyta Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo 20 straipsnyje ir Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343, XXIX skyriuje.

Nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorijos ir apsaugos zonos nustatytos vadovaujantis Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje esančių kultūros paveldo objektų teritorijų ir apsaugos zonų planais ir Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343, XIX skyriaus nuostatomis.

4. TERITORIJOS NAUDOJIMO PRIVALOMIEJI REIKALAVIMAI

4.1. Bendrasis teritorijos zonavimas

Savivaldybės teritorija suskirstyta į 5 svarbiausias funkcines zonas: miškų ir miškingų teritorijų, žemės ūkio teritorijų, konservacinių teritorijų, vandenių, urbanizuotų bei numatomų urbanizuoti teritorijų. Ūkinės veiklos plėtojimo prioritetai, sąlygos ir galimybės funkcinėse zonose ar jų dalyse apibrėžtos bendraisiais (žr. 3.1 lentelę), detaliaisiais (žr. 1 priedą) ir specialiaisiais (žr. 3.2 skyriu) reglamentais.

Žemės ūkio teritorijų zona (NEURBANIZUOJAMOS TERITORIJOS). Apibendrinta funkcinė zona, kurioje dominuoja (apie 80 %) žemės ūkio paskirties žemė. Likusioje šios zonos dalyje yra miško naudmenų, kitos, konservacinės, vandens ūkio ir kitų paskirčių žemės.

Žemės ūkio paskirties žemėje, atsižvelgiant į dirvožemius ir reljefą, reikalingą priešerozinių priemonių taikymą ir Specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas, šiose teritorijose valstybės rėmimo priemonėmis turi būti skatinamas intensyvus ūkininkavimas. Ūkininkavimo intensyvumas skatinamas ar ribojamas bendraisiais teisės aktais ir normatyviniais dokumentais, atsižvelgiant į žemės ūkio naudmenų našumą, žemės ūkio produktų paklausą ir kitus veiksnius. Skatinama pagalbinės ūkinės veiklos (kaimo turizmas, amatai, smulkūs verslai ir kt.). Siekiant išsaugoti šių vietovių kraštovaizdžio charakterį, ribotinas mažiau naudojamų žemių užsodinimas mišku (kraštovaizdžio reprezentacijos reglamentais). Kaimo turizmo veikla, stovyklavimo paslaugos plėtotinos visoje savivaldybės teritorijoje žemės ūkio paskirties zonose.

Šioje zonoje išskirtos teritorijos, kurioms nustatytas papildomas reglamentas:

Z/Ur – ekstensyvi (dispersiška) urbanizacija – dispersiškai užstatytos žemės ūkio paskirties žemės teritorijos kaimo gyvenamosiose vietovėse.

Z/Ur – renovacinė (palaiikomoji) urbanizacija – saugomose teritorijose naujos sodybos nekuriamos, o esamos renovuojamos ir palaiikomos, kaip savito kraštovaizdžio elementas.

Miškų ir miškingų teritorijų zona (NEURBANIZUOJAMOS TERITORIJOS). Apibendrinta funkcinė zona, kurioje dominuoja (apie 80%) miško paskirties žemė. Likusioje šios zonos dalyje yra Žemės ūkio naudmenos, konservacinės, vandens ūkio ir kitų paskirčių žemės.

Miško paskirties žemės naudojimo perspektyvos atitinka miškotvarkos planavimo dokumentuose išskeltus uždavinius: miškų plotų padidinimas, daugiatislijo miškų naudojimo skatinimas, miškų stabilumo išsaugojimas, miško funkcijų, saugant vandenį ir dirvožemį, užtikrinimas, iškirstų miškų atkūrimas, miškų rūšinės įvairovės išlaikymas.

Konservacinės teritorijos zona (NEURBANIZUOJAMOS TERITORIJOS). Funkcinė zona, kurioje dominuoja Žemės įstatymo 28 straipsnyje nurodyta konservacinės paskirties žemė.

Vandenių zona (NEURBANIZUOJAMOS TERITORIJOS). Funkcinė zona, kurioje dominuoja Žemės įstatymo 27 straipsnyje nurodyta vandens ūkio paskirties žemė. Vandens telkiniai – ežerai, tvenkiniai ir upės naudojami ekosistemų apsaugai, rekreacijai, ūkinei veiklai teisės aktų nustatyta tvarka.

Urbanizuotų ir numatomų urbanizuoti teritorijų zona (URBANIZUOTOS IR URBANIZUOJAMOS TERITORIJOS). Apibendrinta funkcinė zona, kurioje dominuoja (apie 80%) kitos paskirties žemė. Likusioje šios zonos dalyje yra žemės ūkio ir/ar miško naudmenos, konservacinės, vandens ūkio paskirčių žemės.

Urbanizuotų teritorijų tankinimo ir konversijos principai, taip pat naujos prioritinės plėtros teritorijos nustatomos:

* Anykščių miestui – Anykščių miesto teritorijos bendrajame plane;

* Troškūnų ir Kavarsko miestams ir savivaldybės teritorijoje esantiems miesteliams – šio bendrojo plano sprendiniuose (papildant juos miestų ir miestelių plėtros koncepcijomis M1:5000) ir/ar vietos lygmens kompleksinio planavimo dokumentuose.

Kitų urbanizuotų ir numatomų urbanizuoti teritorijų plėtros principai išdėstyti šio Bendrojo plano bendruosiuose, detaliuosiuose ir specialiuosiuose reglamentuose.

4.2. Teritorijos gyvenamųjų vietovių sistema

Urbanistiniai centrai, plėtros galimybės ir prioritinės kryptys

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendiniais, Anykščių rajono savivaldybės tarybos aprobuota Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrosios erdvinės plėtros koncepcija savivaldybės gyvenamųjų vietovių sistema skirstoma dviem pakopom – rajono lygmens, vietos lygmens. Vietos lygmens centrai papildomai skirstomi į administracinius (seniūnijų centrai) ir kitus (viešųjų paslaugų centrai).

Anykščiai – 3 lygmens, a kategorijos² – administracinis centras, kuriame plėtojamos viešosios ir komercinės paslaugos gyventojams bei ūkio subjektams, turizmo infrastruktūra bei paslaugos siekiant miestui kurorto statuso.

Vietos lygmens administraciniai centrai (seniūnijų centrai) – **Andrioniškis, Kavarskas, Kurkliai, Troškūnai (3 lygmens, b kategorijos³), Traupis, Skiemionys, Svėdasai (3 lygmens, c kategorijos⁴), Debeikiai, Viešintos** plėtojami, kaip viešųjų ir komercinių paslaugų vietos centrai. **Kavarske, Svėdasuose, Andrioniškyje, Kurkliuose ir Skiemionyse** papildomai plėtotinos turizmo paslaugos ir infrastruktūra. Pramogas siūloma plėtoti uždaroje patalpose ir atvirame ore siejant jas su esama infrastruktūra (esamais dviračių, pėsčiųjų takais ir trasomis, nenaudojamais žemės ūkio paskirties pastatais sandėliais ir kt.), esamomis potencialiomis teritorijomis pramogų infrastruktūrai vystyti (rekultivuoti karjerai, raiškų reljefą turinčios teritorijos), planuojamomis investicijomis ir iniciatyvomis.

Kiti gyvenamųjų vietovių centrai – **Staškūniškis, Raguvėlė, Surdegis, Katlėriai** plėtojami kaip viešųjų ir komercinių paslaugų vietos centrai, skirti nutolusių arba dispersiškai urbanizuotų kaimo vietovių gyventojams aptarnauti. **Katlėriuose, Burbiškyje, Mickūnuose-Leliūnuose, Mačionyse** papildomai plėtotinos, paslaugos turistams (galimai sezoninės).

² Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas

³ Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas

⁴ Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas

Funkciniai ryšiai

Funkciniams gyvenamųjų vietovių sistemos ryšiams užtikrinti plėtojamas valstybinės reikšmės ir vietinių kelių bei gatvių tinklas. Šio tinklo plėtros sprendiniai aprašyti skyriuje Susisiekimo sistemos plėtros sprendiniai.

Urbanizuotos ir urbanizuojamos teritorijos

Rajono centrinių gyvenviečių sistemos plėtra yra daugiau kokybinė socialinių ir ekonominių procesų plėtra, o ne kiekybinė ar teritorinė. Siekiama sudaryti galimybes gyventojams ir ūkio subjektams plėtoti veiklą visame gyvenamųjų vietovių tinkle, palaikyti bet kurią bendruomenių ar privačių asmenų iniciatyvą, sudarant palankias sąlygas vietos ir užsienio investicijoms. Plėtojant socialinę ir inžinerinę infrastruktūrą prioritetas teikiamas miestams ir miesteliams.

Urbanizuotose ir urbanizuojamose teritorijose gali būti renovuojami, remontuojami, modernizuojami ir statomi nauji visų tipų gyvenamosios paskirties pastatai ir negyvenamieji administracinės, viešbučių, poilsio paskirties pastatai; gyventojų kasdieninių ir periodinių poreikių aptarnavimui skirti prekybos, paslaugų, maitinimo, kultūros, mokslo, gydymo, sporto paskirties ir kiti pastatai, kuriuose vykdoma veikla nesukelia neigiamo poveikio gyvenamajai aplinkai.

Nauja plėtra gyvenamųjų namų kvartalais gali būti planuojama tik miestuose ir miesteliuose vadovaujantis šio Bendrojo plano sprendiniais ir/ar vietos lygmens kompleksiniais teritorijų planavimo dokumentais. Kitose urbanizuotose ir numatytose urbanizuoti zonose (kaimo gyvenamųjų vietovių urbanizuotose dalyse) plėtojama gyvenamoji, visuomeninė, komercinė (paslaugų) statyba tęsiant perimetrinį užstatymo pobūdį. Nauja plėtra planuojama pavienėmis sodybomis vadovaujantis Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis ir Architektūriniais / urbanistiniais reikalavimais.

Urbanizuotose teritorijose (miestuose, miesteliuose ir gatviniuose kaimuose), kuriose yra kultūros paveldo objektų, saugomų gamtos paveldo objektų, arba jos yra saugomos teritorijos dalis, nustatomas saugojimo režimas jų saugomos dalims ar objektams ir/ar jų prieigoms. Renovacijos, modernizavimo, naujos plėtros režimas nustatomas visom urbanizuotoms ir numatytoms urbanizuoti teritorijoms. Anykščių regioninio parko teritorijoje urbanizuotų teritorijų plėtros kryptis ir režimus patikslina ir papildo, nustato naujus regioninio parko tvarkymo planas. Konversijos režimas gali būti nustatomas Anykščių miesto bendrojo plano sprendiniuose.

4.3. Saugomų teritorijų ir kraštovaizdžio apsaugos reikalavimai. Gamtinio karkaso sistema

Gamtinio karkaso sistema

Gamtinis karkasas jungia įvairias teritorijas: rezervatus, draustinius, valstybinius parkus, atkuriamuosius ir genetinius sklypus, ekologinės apsaugos zonas, taip pat miškų ūkio, gamtines rekreacines ir ekologiškai svarbias agrarines teritorijas. Remiantis aukščiau minėta geoekologine koncepcija gamtinį karkasą sudaro: *geoekologinės takoskyros, geosistemų vidinio stabilizavimo arealai, migracijos koridoriai*.

Gamtinio karkaso teritorijose saugomas natūralus kraštovaizdžio pobūdis, palaikoma ir didinama gamtinė įvairovė, vykdomi rekultivacijos bei renatūralizacijos darbai. Jam priklausančiose rekreacinės, miškų bei žemės ūkio paskirties teritorijose draudžiama statyti pramonės įmones, kurioms reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, ir gyvenamuosius kvartalus. Leidžiama veikla, kuri užtikrina kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą ir ekosistemų stabilumą, atkuria pažeistas ekosistemas, yra vykdoma pagal teritorijų planavimo dokumentus. Gamtiniame karkase esančiuose rezervatuose, draustiniuose, valstybiniuose parkuose, biosferos monitoringo (stebėsenos) teritorijose, ekologinės apsaugos zonose, atkuriamuosiuose ir genetiniuose sklypuose veiklos apribojimus nustato LR Saugomų teritorijų įstatymas, gamtinio karkaso nuostatai, kiti veiklą saugomose teritorijose reglamentuojantys dokumentai.

Geoeologinėms takoskyroms Anykščių rajono savivaldybės gamtiniame karkase priskiriamos šios teritorijų juostos (Pagrindinis brėžinys)

- Nacionalinės svarbos Viešintų-Troškūnų geoeologinės takoskyros ruožas su atšaka Žaliosios girios link formuojamas agrarinėmis ir miškingomis teritorijomis kertamas Latavos migracijos koridorias,
- Regioninės svarbos Troškūnų-Kavarsko- Lėno geoeologinės takoskyros ruožas formuojamas agrarinėmis ir miškingomis teritorijomis kertamas Pienios migracijos koridorias,

Geoeologiniams migracijos koridoriams Anykščių rajono savivaldybės gamtiniame karkase priskiriamos šios teritorijų juostos (Pagrindinis brėžinys):

- 2.1. Regioninę svarbą turintis Širvintos upės migracinio koridoriaus ruožas, kertantis savivaldybės teritoriją,
- 2.2. Regioninę svarbą turintis Virintos migracinio koridoriaus ruožas,
- 2.3. Vietinės svarbos Jaros upės migracijos koridorius, ,
- 2.4. Vietinę svarbą turintys Šaltupės, Uolontos, Anykštos, Elmės, Nevėžos, Luknos, Pienios, Latavos, Juostos, Nevėžio, Vašuokos, Viešintos, Pelyšos, Juodupio-Baldono ir kai kurių kitų smulkesnių upelių migracijos koridoriai.

Vidinio stabilizavimo arealams Anykščių rajono savivaldybės gamtiniame karkase priskiriamos šios teritorijų juostos (Pagrindinis brėžinys):

- Regioninės svarbos Šimonių girios miško masyvas,
- Makroregioninę svarbą turintys Troškūnų apylinkių apylinkių miškų ir miškingų teritorijų masyvai,
- Makroregioninę svarbą turintys Rubikių-Nevėžos-Gačionių kalvotų ir miškingų teritorijų masyvai, taip pat kai kurie nuotėkio formavimosi zonas sudarantys agrariniai arealai.

Gamtinio karkaso dalys persidengia arba sutampa su įvairaus pobūdžio saugomomis ir „Natura 2000“ (ekologinio tinklo) teritorijomis. Gamtinis karkasas, lokalizuotas Bendrojo plano grafiniuose sprendiniuose (*Pagrindiniame brėžinyje, Kraštovaizdžio, rekreacijos ir turizmo plėtros brėžinyje*), plėtojamas vadovaujantis Gamtinio karkaso nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos ministro 2010 m. liepos 16 d. įsakymu Nr. D1-624.

Gamtinio karkaso sistemos elementų sąlyginės ribos (pažymėtos brėžiniuose) gali būti tikslinamos, taip pat sistema gali būti papildoma vietinės reikšmės gamtinio karkaso elementais rengiant ar keičiant miestų, miestelių ir kitų, urbanizuotų ir numatytų urbanizuoti, teritorijų vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentus, kaimo plėtros žemėtvarkos projektus, rekreacinio naudojimo teritorijų vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentus.

Ekologinis tinklas

Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose biologinės įvairovės apsaugos sietina su racionalių subalansuotu ūkininkavimu miškuose, tausojančiu žemės ūkiu, rekreacinio naudojimo reguliavimu bei nustatyto režimo užtikrinimu. Ekologinis tinklas suderintas su gamtinio karkaso sprendiniais, saugomų teritorijų sistema. Gamtinio karkaso bei ekologinio tinklo stiprinimo sprendiniai bus palankūs biologinės įvairovės išsaugojimui, gamtinių buveinių būklei, ekosistemų pokyčių stebėsenai organizuoti.

Atskirieji želdynai

Miestuose, miesteliuose, kitose urbanizuotose ar urbanizuojamose teritorijose, išsaugomi esami pavieniai medžiai ir (ar) jų grupės, želdiniai, kiti natūralūs paviršiai, užtikrinamas ne mažesnis už nustatytas normas atskirųjų ir priklausomųjų želdynų ploto įveisimas, vykdomi vandens telkinių atkūrimo, teritorijų ir akvatorijų išvalymo nuo užteršimo ir kiti darbai, skirti gamtinio kraštovaizdžio ir jo vertybių apsaugai užtikrinti.

Anykščių rajono teritorijoje šiuo metu registruota 14 parkų ir 12 skverų – iš viso apie 100 ha atskirųjų želdynų. Tikslinga užtikrinti atskirųjų želdynų apskaitą, suteikti teisinę apsaugą (apmatuoti ir registruoti sklypus) žaliosioms jungtims, taip pat jau susiformavusiems, bendruomenių prižiūrimiems skverams upių ir upelių pakrantėse ir kitų vandens telkinių pakrantėse. Užtikrinus atskirųjų želdynų apskaitą urbanizuotose ir numatytose urbanizuoti teritorijose, parengus jų tvarkymo priemonių planą sudaryti galimy

Kraštovaizdžio reprezentacijos ir apsaugos sprendiniai

Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje dominuoja intensyviai naudojamas *sukultūrinto agrarinio pobūdžio kraštovaizdžio modelis*. Toks kraštovaizdžio modelis būdingas daugeliui Lietuvos savivaldybių, besiskiriantis vertikalia arba horizontaliai sąskaida, taip pat užstatymo pobūdžiu. Anykščių rajono savivaldybėje dispersinis agrarinių teritorijų užstatymo pobūdis yra šio kraštovaizdžio būdingas ir saugotinas bruožas. Mažiau savivaldybės teritorijos ploto užima *mišraus pobūdžio miškingo mažai sukultūrinto ir natūralaus miškingo pobūdžio kraštovaizdžio modeliai*. Gamtiniu požiūriu šie kraštovaizdžiai vertingesni ir turi galimybę atlikti gamtinio kompensavimo funkcijas. Miestiškas ir gamtinis kraštovaizdis aiškiai matomas ir taip suvokiamas tik labai lokaliai – būnant to kraštovaizdžio vidinėse erdvėse (upės slėnyje, mieste ar miestelyje, miške ir kt.) arba iš paukščio skrydžio.

Anykščių rajono savivaldybės kraštovaizdžio vizija yra: formuoti turizmui palankų kraštovaizdį, išsaugojusį vietovės gamtinį ir kultūrinį išskirtinumą, skatinantį pasididžiavimą savo kraštu, aktyvinantį kūrybines galias, kuriantį bendruomenės sveikatą, laimę ir gerovę.

Anykščių rajono savivaldybėje esantys šalies vizualinio estetinio potencialo arealai – Šventosios – Anykštos santakos senslėniai, Rubikių kalvotas ežerynas– Pakalnių kalvynas, saugomi Anykščių regioninio parko reglamentu. Šiuose kraštovaizdžio arealuose taikomi griežti vizualinės apsaugos reikalavimai, įskaitant draudimą statyti pavienes vėjo jėgaines ir pramoninius vėjo jėgainių parkus.

Vadovaujantis Nacionalinis kraštovaizdžio tvarkymo plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. D1-703, yra numatomas

Balninkų rekreacinis parkas, kurio dalis turėtų patekti į Anykščių rajono savivaldybės teritoriją.

Vadovaujantis Nacionalinis kraštovaizdžio tvarkymo plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. D1-703, yra numatytos:

- *Rekreacinio naudojimo ir dalinės konservacinės apsaugos reglamentų kryptis* (rekreaciniai parkai – formuojamas ir palaikomas rekreacinis kraštovaizdis su rekreacijai palankia aplinka, rekreacijai plėtoti reikalinga atitinkama infrastruktūra, iš esmės nekeičiant kraštovaizdžio struktūros);
- *Rekreacinio naudojimo ir funkcinės konversijos reglamentų kryptis* (agrarinio, miškingo ar ežeroto, slėnių kraštovaizdžio naudojimas ramaus pobūdžio poilsiui – kraštovaizdžio požiūriu vertingų, vizualiai raiškių, didelį rekreacinį potencialą turinčių, šiuo metu žemės ar miškų ūkiui naudojamų ežerutų, slėniutų teritorijų laipsniškas pritaikymas gamtiniam, pažintiniam, ekologiniam turizmui plėtoti, užtikrinant tvarų teritorijų naudojimą).

Kraštovaizdžio savitumo apsauga. Anykščių savivaldybės kraštovaizdžio savitumo apsaugai numatytos šios priemonės:

- kraštovaizdį reprezentuojančių kelių ruožų savybių apsauga;
- regyklų su panoraminiais vaizdais įrengimas ir vaizdo apsaugos reglamentai;
- lokalsios raiškos panoraminį vaizdų apsauga;
- kraštovaizdyje atpažįstamų kultūros paveldo objektų apžvalgos apsauga.

Kraštovaizdį reprezentuojančių kelių ruožų charakteringos savybės pateikiamos 4.1 lentelėje.

4.1 lentelė. Kraštovaizdį reprezentuojančių kelių ruožų charakteringos savybės

<i>Eil. Nr.</i>	<i>Kelio ruožas (atkarpa pažymėta brėžinyje)</i>	<i>Saugomos savybės</i>	<i>Reglamentas</i>
1	2	3	4
1.	Krašto kelio ruožas Nr. 120 „Radiškis–Anykščiai–Rokiškis“ (<i>Svėdasų sen.</i>)	Svėdasų miestelio panorama su dominante - bažnyčios bokštu. Jauki, smulkaus mastelio urbanistinė struktūra su šmėžuojančiais panoraminiais vaizdais ežero ir laukų link.	Mietelio panorama matoma įvažiavus į miestelį. Tikslinga padidinti panoramos raišką atlikus kraštovaizdžio kirtimus. Krašto kelių Nr. 120 „Radiškis–Anykščiai–Rokiškis“ ir Nr. 118 „Kupiškis–Utena“ sankryžos prieigų neužsodinti mišku.
2.	Krašto kelio ruožas Nr. 120 „Radiškis–Anykščiai–Rokiškis“ (<i>Anykščių sen.</i>)	Anykščių miesto ir Anykščių šilelio panoraminis vaizdas su dominante - bažnyčios bokštu. Vidutinio ir smulkaus mastelio urbanistinė struktūra su šmėžuojančiais vaizdais Šventosios upės link, lokalių besikeičiančių erdvių mozaika užsibaigianti plačiai apžvelgiamu agrariniu kraštovaizdžiu.	Esama regykla, automobilių stovėjimo aikštelė apaugusi krūmais, kurie užgožia panoramą. Tikslinga padidinti panoramos raišką atlikus kraštovaizdžio kirtimus ir vykdyti nuolatinę jos priežiūrą.
3.	Krašto kelio ruožas Nr. 120 „Radiškis–Anykščiai–Rokiškis“ (<i>Kavarsko sen.</i>)	Įspūdingas vizualinis koridorius Šventosios slėnio antrojoje terasoje su atsiveriančiais vaizdais į upę ir jos slėnį. Kelias apgaubtas skėtine	Tikslinga išsaugoti skroblų alėją su skėtine laja nuolat ją atnaujinant (atsodinant sunykusias dalis).

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

<i>Eil. Nr.</i>	<i>Kelio ruožas (atkarpa pažymėta brėžinyje)</i>	<i>Saugomos savybės</i>	<i>Reglamentas</i>
1	2	3	4
		skroblų alėjos laja. Vienoje kelio pusėje apžvelgiamas (atpažįstamas kraštovaizdyje) kalvagūbris. Kavarsko miesto smulkaus mastelio lokalių erdvių mozaika su iškilusia raiškia bažnyčios dominante.	Kalvagūbris yra vienas raiškiausių Anykščių kraštovaizdį formuojančių elementų, todėl tikslinga saugoti jo apžvalgą. Ties nurodyta kelio atkarpa neželdinti kalvagūbrio pietrytinio šlaito mišku. Kavarsko miesto lokalių erdvių kraštovaizdžio sprendinius nustato Kavarsko urbanizuotos ir numatytos urbanizuoti teritorijos vietovės lygmens bendrasis planas.
4.	Krašto kelio ruožas Nr. 119 „Molėtai–Anykščiai“ (Anykščių sen. ir Skiemonių sen.)	Vingiuotas ir raiškus vizualinis koridorius su besikeičiančių lokalių erdvių kultūrinio kraštovaizdžio mozaika. Viena kitą keičia gamtinės ir antropogeninės dominantės.	Išsaugoti atviras erdves su kelio perspektyvų dominantėmis. Kelio priegose neformuoti ištisinių miško masių.
5.	Krašto kelių Nr. 121 „Anykščiai–Troškūnai–Panevėžys“ ir 175 „Pagojė–Sedeikiai–Viešintos–Nociūnai“ ruožas (Anykščių sen. ir Andrioniškio sen.)	Kelias eina kalvagūbrio kraštu, dėl to atsiveria panoraminė agrarinio kraštovaizdžio apžvalga. Slėnyje matomi pramoninės kilmės miesto bokštai. Tai vienas iš išpūdingesnių įvažiavimų į Anykščių miestą (Troškūnų gatvė).	Yra galimybė suformuoti atpažįstamą Anykščių miesto siluetą plataus agrarinio kraštovaizdžio fone. Siūloma skelbti įvaizdžio konkursą.
6.	Rajoninio kelio ruožas Nr. 1208 „Čekonys–Debeikiai–Žalioji“ ruožas (Debeikių sen.)	Nuo sankryžos ties Žaliosios k. kelias kyla aukštin ir atveria vis platesnį panoraminį vaizdą į nuosaikiai kalvotą agrarinį kraštovaizdį. Artėjant prie Debeikių miestelio susiformuoja raiškus miestelio siluetas su išpūdinga vertikalia dominante – bažnyčios bokštu.	Numatoma įrengti apžvalgos aikštelę ties Varkujų k. pirmąja sodyba. Regyklos priegose neformuoti miško masių. Debeikių lokali panorama su vertikalia dominante atsiveria ties pirmąja Debeikių miestelio sodyba. Panoramos apžvalgos lauke nesodinti miško, palikti dirbamus laukus.
7.	Rajoninio kelio ruožas Nr. 1225 „Šlavėnai–Kurkliai II–Kolonija“ ruožas (Anykščių sen. ir Kurklių sen.)	Vingiuotas ir raiškus vizualinis koridorius su besikeičiančių lokalių kultūrinio kraštovaizdžio mozaika. Viena kitą keičia gamtinės ir antropogeninės dominantės. Vyrauja gamtinės dominantės.	Išsaugoti atviras erdves su kelio perspektyvų dominantėmis. Kelio priegose neformuoti ištisinių miško masių.
8.	Rajoninio kelio ruožas Nr. 1229 „Staškūniškis – Luciūnai – Vanagai“ ruožas (Kurklių sen.)	Kelias eina gūbrio viršūne, todėl matomi platūs panoraminiai miškingo agrarinio kraštovaizdžio vaizdai. Kraštovaizdyje atpažįstamas Baldono geomorfologinis darinys.	Kelio priegose neformuoti ištisinių miško masių.
9.	Rajoninio kelio ruožas	Natūralus miško vizualinis	Išsaugoti tarpumiškis su

<i>Eil. Nr.</i>	<i>Kelio ruožas (atkarpa pažymėta brėžinyje)</i>	<i>Saugomos savybės</i>	<i>Reglamentas</i>
1	2	3	4
	Nr. 1227 „Šeimyniškėliai–Lašiniai“ (<i>Anykščių sen.</i>)	koridorius su netikėtai atsiveriančiomis lokaliomis tarpumiškių erdvėmis, kuriose įsikūrę sodybos (vienkiemiai).	sodybomis.
10.	Rajoninio kelio ruožas Nr. 1221 „Burbiškis–Mačionys–Leliūnai“ (<i>Anykščių sen. ir Skiemonių sen.</i>)	Raiški lokalių ir panoraminių vaizdų kompozicija judant kalvotu ir vingiuotu keliu nuo Burbiškio kaimo iki Mačionių. Sulapojus medžiams panoraminiai vaizdai praranda mąstą.	Yra įrengtas apžvalgos bokštas. Rubikių ežero ir apyežerio kraštovaizdis saugomas Anykščių regioninio parko reglamentais. Tikslingi kraštovaizdžio kirtimai siekiant atverti panoraminius vaizdus vasaros laikotarpiu.

Regyklos (stebėjimo taškai). Anykščių regioniniame parke įrengtos Miklierių kilpų, trijų atodangų apžvalgos aikštelės, pastatyti du apžvalgos bokštai (panoraminio pobūdžio regyklos) – vienas prie Rubikių ežero, kitas Anykščių šilvelyje. Planuojama įrengti apžvalgos bokštą Storių kraštovaizdžio draustinyje (ties aukščiausias vieta, esančia savivaldybės teritorijoje) ir regyklą. Panoraminė apžvalgos aikštelė įrengta Anykščių mieste ties A. Vienuolio ir Troškūnų gatvių sankryža.

Kavarsko, Svėdasų, Kurklių, Troškūnų ir Debeikių urbanistinės struktūros yra atpažįstamos kraštovaizdyje horizontalios raiškos panoraminiais vaizdais. Panoramų apžvalgos taškų, pažymėtų *Kraštovaizdžio apsaugos, rekreacijos ir turizmo plėtros brėžinyje*, apžvalgos lauke draudžiama įveisti mišką ir sodinti pavienius medžius, statyti stambaus tūrio statinius, kurie užgožtų arba suskaidytų panoraminį vaizdą.

Jaukios, įvairios, smulkaus mastelio savivaldybėje esančių lokalių erdvių kraštovaizdžio sprendinius nustato urbanizuotų ir numatytų urbanizuoti teritorijų vietovės lygmens bendrieji planai.

Kultūros vertybių registre yra įrašyta 20 piliakalnių, tačiau daugumos jų nesimato kraštovaizdyje judant svarbiausiais keliais. Arba jie yra atokiose vietovėse, arba pasislėpę upių slėnyje (Šeimyniškėlių piliakalnis), yra miške, žemose pelkėtose vietose ir t.t. Anykščių savivaldybės teritorijoje kraštovaizdyje atpažįstami šie kultūros paveldo objektai:

- Svirnų, Žiogų piliakalnis su gyvenvietė (Domeikių k., Kavarsko sen., statusas – valstybės saugomas, objekto unikalus numeris – 24545);
- Kavarsko kapinynas, vad. Kopyčkalniu (Anykščių r. sav., Kavarsko vs., Kavarsko sen., statusas – valstybės saugomas, objekto unikalus numeris – 5785);
- Pienionių dvaro sodyba (Pienionių k., Kavarsko sen., statusas – valstybės saugomas, objekto unikalus numeris – 63);
- Žiurlių vėjo malūnas (Žirlių k., Traupio sen., statusas – valstybės saugomas, objekto unikalus numeris – 21094);
- Troškūnų dvaro sodyba (Smėlynės k., Troškūnų sen., statusas – įrašytas į registrą (registrinis), objekto unikalus numeris – 70);
- Troškūnų Švč. Trejybės bažnyčios ir bernardinų vienuolyno statinių ansamblis (Troškūnų m., Troškūnų sen., statusas – valstybės saugomas, objekto unikalus numeris – 29920);
- Senkapis, vad. Švedkapiu (Juodviliškio k., Viešintų sen., statusas – įrašytas į registrą (registrinis), objekto unikalus numeris – 13051);
- Akmenos dvaro vėjo malūnas (Akmenos k., Viešintų sen., statusas – valstybės saugomas, objekto unikalus numeris – 22539);

- Aknystų dvaro sodybos fragmentai (Aknystų k., Debeikių sen., statusas – įrašytas į registrą (registrinis), objekto unikalus numeris – 49);
- Bijeikių piliakalnis su gyvenviete (Bijeikių k., Anykščių sen., statusas – valstybės saugomas, objekto unikalus numeris – 24533).

Kultūros paveldo objektų apžvalgos taškų, pažymėtų *Kraštovaizdžio apsaugos, rekreacijos ir turizmo plėtros brėžinyje*, apžvalgos lauke draudžiama įveisti mišką ir sodinti pavienius medžius, statyti stambaus tūrio statinius, kurie užgožtų arba suskaidytų fragmentais apžvelgiamo objekto vaizdą.

Kraštovaizdžio tvarkymo strategijų nuostatos, išdėstytos Nacionaliniame kraštovaizdžio tvarkymo plane integruotos į teritorijų naudojimo bendruosius ir detaliuosius reglamentus.

Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje esančių nekilnojamųjų kultūros vertybių sąrašas ir Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje esančių gamtos paveldo objektų sąrašas pateikiami 2 priede.

4.4. Vietinio reikšmingumo lygmens nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir veiklos plėtojimo jo teritorijose ir apsaugos zonose reikalavimai

Bendrojo plano kultūros paveldo dalis apibrėžia rajono savivaldybės teritorijoje esamo vietinio reikšmingumo nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkymą ir naudojimą bei prioritėtines apsaugos priemones šioms kultūros paveldo vertybėms išsaugoti. Sąvokos ir sprendinių turinys atitinka Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymą, Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklės, Lietuvos nacionalinę darnaus vystymosi strategiją ir Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano nuostatas.

Brėžinyje vaizduojami visi Anykščių rajono savivaldybės kultūros paveldo objektai, įrašyti į Kultūros paveldo vertybių registrą, o sprendiniai parengti tik vietinio reikšmingumo kultūros paveldo objektams.

Nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių registro duomenys yra vieši, ir į kitus registrus neperregistruojami. Registro duomenys nuolat atnaujinami, papildomi, tikslinami, kaupiami ir sisteminami. Todėl 4.2 lentelėje pateiktas kultūros vertybių sąrašas yra nebaigtinis.

Bet kokia veikla į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą įrašytuose objektuose, kultūros paveldo teritorijose bei jų apsaugos zonose reglamentuojama Nekilnojamųjų kultūros paveldo apsaugos įstatymo ir poįstatyminių aktų nustatyta tvarka. Valstybės ir savivaldybės saugomų kultūros paveldo objektų teritorijoms, neveikiančioms kapinėms, nustatoma konservacinė žemės paskirtis (Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 11 str. 5 d., 20 str. 1 d.).

Kultūros paveldo vertybių tvarkymas ir naudojimas vykdomi pagal nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiuosius planus, tvarkomuosius paveldosaugos darbų projektus. Registruotų kultūros paveldo vertybių teritorijoms ir jų apsaugos zonoms yra taikomos Specialiųjų žemės ir miško naudojimo XIX skyriaus „Nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorija ir apsaugos zona“ nuostatos.

Kultūros paveldo objektų teritorijose draudžiama veikla, galinti fiziškai pakenkti kultūros paveldo objekto vertingosioms savybėms, o jų apsaugos zonose - statyti statinius, kurie aukščiau, apimtimi ar išraiška nustelbtų kultūros paveldo objektus ar objektą, trukdytų

juos apžvelgti. Šioms teritorijoms yra taikomas Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų XIX skyriaus „Nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorija ir apsaugos zona“ nuostatos.

Siekiant išvengti neigiamų pasekmių kultūros paveldo objektų vertingosioms savybėms, prieš vykdant žemės judinimo darbus registruotų kultūros vertybių teritorijose, turi būti atlikti archeologiniai tyrimai, vadovaujantis paveldo tvarkybos reglamentu PTR 2.13.01:2011 „Archeologinio paveldo tvarkyta“. Moksliniam pažinimui saugomame archeologinio paveldo objekto teritorijose galioja Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 3 punkto nuostatos – moksliniam pažinimui saugomame archeologinio paveldo objekte, jo teritorijoje, draudžiama plėtoti žemdirbystę ar miškų ūkį, išskyrus savaime užaugančių medžių ir krūmų šalinimą.

Memorialinio pobūdžio kultūros paveldo objektų teritorijose taikomos Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies nuostatos – „Visos kapinės prižiūrimos pagal Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos patvirtintas kapinių tvarkymo taisykles“. Neveikiančių kapinių teritorijoms nustatoma pagrindinė konservacinė (saugojimo) žemės naudojimo paskirtis, o ši gali būti pakeista tik pripažinus kitokio visuomenės poreikio viršenybę ir perkėlus mirusiųjų palaikus. Draudžiama griauti ar žaloti statinius, skirtus tokios vietos vertingosioms savybėms pažymėti. Šie statiniai gali būti keičiami ar statomi nauji tik gavus už tos vietos apsaugą atsakingos institucijos sutikimą“.

Nekilnojamosios kultūros vertybės yra bendrosios kraštovaizdžio formavimo politikos objektas. Jų išsaugojimas ir tvarkymas laikomas integralia Anykščių rajono savivaldybės plėtros dalimi. Kultūros paveldo išsaugojimas, atgaivinimas ir tinkamas naudojimas ypač svarbus savivaldybės savitumo raiškai. Vietinio reikšmingumo lygmens registre įregistruotų nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių skaičius Anykščių rajono savivaldybėje pagal jų tipus pateiktas 4.2 lentelėje.

4.2 lentelė. Vietinio reikšmingumo lygmens nekilnojamojo kultūros paveldo vertybės Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje
(*Kraštovaizdžio apsaugos, rekreacijos ir turizmo brėžinys*)

<i>Numeris brėžinyje</i>	<i>Kultūros vertybės pavadinimas</i>	<i>Unikalus kodas</i>	<i>Vertingu savybių pobūdis</i>	<i>Apsaugos lygmuo</i>	<i>Apsaugos tikslas</i>	<i>Pastabos</i>	<i>Teritorijos plėtojimo būdas ir tvarkyba</i>
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vieta (<i>Vilniaus g., Anykščiai, Anykščių sen., Anykščių r. sav.</i>)	10805	Istorinis; Memorialinis	Registrinis	Nenustatytas		Saugojimas. Saugojimo režimas – autentiškos paskirties.
2.	Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vieta (<i>Kurkliai, Kurklių sen., Anykščių r. sav.</i>)	10811	Istorinis; Memorialinis	Registrinis	Nenustatytas	Prieš tvarkymo darbus atlikti istorinius fizinius tyrimus	Apsaugos tikslas – viešosios pagarbos.
3.	Kavarsko žydų pirmosios senosios Kapinės (<i>P. Raudonikio g., Kavarskas, Kavarsko sen., Anykščių r. sav.</i>)	38013	Memorialinis	Registrinis	Nenustatytas	Apie 1954 m. šios pirmosios žydų kapinės numatytos paversti parku, apie 1960 m. dalis teritorijos sunaikinta įrengiant skverą. Gyventojų palaikai ir antkapiniai paminklai liko užkasti po žeme.	Status quo (esminiai pokyčiai neplanuojami). Saugojimo režimas – autentiškos paskirties. Apsaugos tikslas – viešosios pagarbos. Tvarkybos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingų savybių, nustatytų kultūros vertybės pase.
4.	Karčių senosios kapinės (<i>Karčių k., Troškūnų sen., Anykščių r. sav.</i>)	33337	Memorialinis	Registrinis	Nenustatytas		Saugojimas.
5.	Kiaušagalio senosios kapinės (<i>Kiaušagalio k., Troškūnų sen., Anykščių r. sav.</i>)	33338	Memorialinis	Registrinis	Nenustatytas		Saugojimo režimas – autentiškos paskirties. Apsaugos tikslas – viešosios pagarbos.
6.	Pienagalio senosios kapinės (<i>Pienagalio k., Troškūnų sen., Anykščių r. sav.</i>)	33340	Memorialinis	Registrinis	Nenustatytas		
7.	Bareišių senosios kapinės (<i>Bareišių k., Troškūnų sen., Anykščių r. sav.</i>)	33336	Memorialinis	Registrinis	Nenustatytas		
8.	Pakalnių gatvinis kaimas Kompleksas. (<i>Pakalnių k., Kavarsko sen., Anykščių r.</i>)	10307 35657	Architektūrinis; Etnokultūrinis;	Registrinis	Nenustatytas	Rekomenduojama steigti savivaldybės etnokultūrinį	Saugojimas, renovacija ir nauja plėtra.

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

Numeris brėžinyje	Kultūros vertybės pavadinimas	Unikalus kodas	Vertingu savybių pobūdis	Apsaugos lygmuo	Apsaugos tikslas	Pastabos	Teritorijos plėtojimo būdas ir tvarkyba
1	2	3	4	5	6	7	8
	sav.)	34006 35662 34648 34020 34003 34650 34002 34026 34031 34649 34039 34647	Kraštovaizdžio; Urbanistinis			draustinį. Prieš pastatų tvarkymo darbus atlikti istorinius fizinius tyrimus, tikslinti vertingąsias savybes.	Saugojimo režimas – tausojamo naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui. Plėtojant veiklą kultūros vertybės teritorijoje vadovautis Penkių sodybų gatvbinio kaimo (u.k. 10307) nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo plano Paveldotvarkos projekto sprendiniais.
9.	Pavirničių dvaro sodybos fragmentai (kompleksas) 1. rūmų liekanos (33162); 2. oficina (33163); 3. ūkinis pastatas (33164); 4. arklidė (33165); 5. koplyčia (33166).	33161 33166 33165 33164 33163 33162	Architektūrinis; Kraštovaizdžio	Registrinis	Nenustatytas	Prieš pastatų tvarkymo darbus atlikti istorinius fizinius tyrimus	Saugojimas, renovacija. Saugojimo režimas – tausojamo naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui. Tvarkybos darbai – remontas, atkūrimas ir pritaikymas. Tvarkybos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingų savybių, nustatytų kultūros vertybių pasuose. Atkūrimo darbai vykdomi vadovaujantis tyrimų duomenimis.
10.	Pastatas (Tilto g. 3, Anykščiai, Anykščių sen., Anykščių r. sav.)	38593	Architektūrinis; Urbanistinis	Registrinis	Nenustatytas	Pastato dalių būklė patenkinama. 1 a. su mansarda	Renovacija (atnaujinimas). Saugojimo režimas – tausojamo naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui.

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

Numeris brėžinyje	Kultūros vertybės pavadinimas	Unikalus kodas	Vertingu savybių pobūdis	Apsaugos lygmuo	Apsaugos tikslas	Pastabos	Teritorijos plėtojimo būdas ir tvarkyba
1	2	3	4	5	6	7	8
							Tvarkybos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingų savybių, nustatytų kultūros vertybės pase.
11.	Laviškio dvaro svirnas (Laviškio k., Kavarsko sen., Anykščių r.sav.)	57	Architektūrinis; Kraštovaizdžio	Registrinis	Nenustatytas	Pastato dalių būklė patenkinama arba bloga	Saugojimas ir renovacija. Saugojimo režimas – tausojamo naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui. Tvarkybos darbai - avarijos grėsmės pašalinimas, konservavimas, restauravimas, atkūrimas ir remontas, pritaikymas.
12.	Jokūbavos dvaro lobynas (Jokūbavos k., Kavarsko sen., Anykščių r. sav.)	55	Architektūrinis	Registrinis	Nenustatytas	Pastato dalių būklė bloga arba patenkinama. Prieš tvarkymo darbus atlikti tyrimus.	Saugojimas ir renovacija. Saugojimo režimas – tausojamo naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui. Tvarkybos darbai - avarijos grėsmės pašalinimas, konservavimas, restauravimas, atkūrimas ir remontas, pritaikymas.
13.	Anykščių sinagogos pastatas (S. Daukanto g. 9, Anykščiai, Anykščių sen., Anykščių r. sav.)	38595	Architektūrinis; Sakralinis Urbanistinis	Registrinis	Nenustatytas	Prieš tvarkymo darbus atlikti polichromijos tyrimus.	Saugojimas ir renovacija. Saugojimo režimas – tausojamo naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui.

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

<i>Numeris brėžinyje</i>	<i>Kultūros vertybės pavadinimas</i>	<i>Unikalus kodas</i>	<i>Vertingu savybių pobūdis</i>	<i>Apsaugos lygmuo</i>	<i>Apsaugos tikslas</i>	<i>Pastabos</i>	<i>Teritorijos plėtojimo būdas ir tvarkyba</i>
1	2	3	4	5	6	7	8
							Tvarkybos darbai – avarijos grėsmės pašalinimas, konservavimas, restauravimas, atkūrimas ir remontas, pritaikymas.
14.	Troškūnų dvaro sodyba (<i>Smėlynės k., Troškūnų sen., Anykščių r. sav.</i>): 1. rūmai (37561); 2. spirito varykla (37562); 3. spirito varyklos katilinė ir džiovyklos liekanos (37563); 4. pirmas kumetynas (37564); 5. grūdų sandėlis (37565); 6. arklidė (37566); 7. antras kumetynas (37567); 8. rūkykla (37568); 9. maisto sandėlis (37636); 10. ūkvedžio namas (37637); 11. pastatas (37638).	70 37561 37562 37563 37564 37565 37566 37567 37568 37636 37637 37638	Archeologinis; Architektūrinis Kraštovaizdžio; Želdynų	Registrinis	Nenustatytas	Saugoma: plano struktūros, tūrinės erdvinės kompozicijos fragmentai; buvusių komplekso dalių (statinių) liekanos ar jų vietos; žemės ir jos paviršiaus elementai; takai, keliai ar jų dalys, dangos; želdynai ir želdiniai. Prieš pradėdant tvarkymo darbus atlikti istorinius fizinius tyrimus.	Saugojimas, renovacija. Saugojimo režimas – tausojamo naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui. Tvarkybos darbai - remontas, atkūrimas ir pritaikymas. Tvarkybos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingų savybių, nustatytų kultūros vertybių pasuose. Atkūrimo darbai vykdomi vadovaujantis tyrimų duomenimis.
25.	Jono Biliūno gimtosios sodybos rūšys (2 komplekso 36708 dalis) (<i>K. Trajecko g., Niūronių k., Anykščių sen., Anykščių r. sav.</i>)	36709	Architektūrinis	Registrinis	Nenustatytas	Būklė patenkinama	Saugojimas ir renovacija. Saugojimo režimas – tausojamo naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui. Tvarkybos darbai - avarijos grėsmės pašalinimas, konservavimas, atkūrimas ir remontas, pritaikymas.
15.	Kunigiškių pradinė mokykla (<i>Kunigiškių g. 16, Kunigiškių I k., Svėdasų sen., Anykščių r. sav.</i>)	10813	Architektūrinis; Memorialinis	Registrinis	Nenustatytas	Pastato dalių būklė patenkinama arba gera. Šioje mokykloje 1879 -1881	Saugojimas ir renovacija. Saugojimo režimas – tausojamo

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

Numeris brėžinyje	Kultūros vertybės pavadinimas	Unikalus kodas	Vertingų savybių pobūdis	Apsaugos lygmuo	Apsaugos tikslas	Pastabos	Teritorijos plėtojimo būdas ir tvarkyba
1	2	3	4	5	6	7	8
						m. mokėsi rašytojas Juozas Tumas - Vaižgantas ir 1886 - 1890 m. dailininkas Kajetonas Sklėrius.	naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui. Tvarkybos darbai - avarijos grėsmės pašalinimas, restauravimas, atkūrimas ir remontas, pritaikymas.
16.	Paminklas rašytojui vertėjui Stepui Zobarskui (Pamaleišio k., Svėdasų sen., Anykščių r. sav.)	17253	Dailės; Memorialinis	Registrinis	Nenustatytas	Sukurtas 1991 m.; autorius Jonas Tvardauskas. Bendra būklė patenkinama.	Saugojimas. Saugojimo režimas – autentiškos paskirties. Apsaugos tikslas – viešosios pagarbos. Tvarkytos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingų savybių, nurodytų kultūros vertybės pase.
17.	Stogastulpis (Svėdasai, Svėdasų sen., Anykščių r. sav.)	15692	Dailės; Memorialinis	Registrinis	Nenustatytas	Būklė gera.	Saugojimas. Saugojimo režimas – autentiškos paskirties. Apsaugos tikslas – viešosios pagarbos. Tvarkytos darbai vykdomi nepažeidžiant vertingų savybių, nurodytų kultūros vertybės pase.
18.	Maleišių III etnoarctektūrinės sodybos namas su svirnu (komplekso 1327 dalis 1) (Maleišių k., Svėdasų sen., Anykščių r. sav.).	37523	Architektūrinis	Registrinis	Nenustatytas	Bendra būklė gera, kai kurių dekoru elementų – patenkinama.	Saugojimas ir renovacija. Saugojimo režimas – tausojamo naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui.

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

<i>Numeris brėžinyje</i>	<i>Kultūros vertybės pavadinimas</i>	<i>Unikalus kodas</i>	<i>Vertingu savybių pobūdis</i>	<i>Apsaugos lygmuo</i>	<i>Apsaugos tikslas</i>	<i>Pastabos</i>	<i>Teritorijos plėtojimo būdas ir tvarkyba</i>
1	2	3	4	5	6	7	8
							Tvarkybos darbai - avarijos grėsmės pašalinimas, konservavimas, restauravimas, atkūrimas ir remontas, pritaikymas.
19.	Debeikių valsčiaus pastatas (<i>J. Biliūno g. 48, Debeikiai, Debeikių sen., Anykščių r. sav.</i>)	2427	Architektūrinis; Istorinis	Registrinis	Nenustatytas	Patato dalių būklė bloga arba patenkinama. Prieš tvarkymo darbus atlikti istorinius, fizinius pastato tyrimus.	Saugojimas ir renovacija. Saugojimo režimas – tausojamo naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui. Tvarkybos darbai - avarijos grėsmės pašalinimas, konservavimas, restauravimas, atkūrimas ir remontas, pritaikymas.
20.	Pastatas (<i>Vilniaus g. 16, Anykščiai, Anykščių sen., Anykščių r. sav.</i>)	38592	Urbanistinis	Registrinis	Nenustatytas	Pastato būklė bloga. 1 a. su mansarda.	Saugojimas ir renovacija. Saugojimo režimas – tausojamo naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui. Tvarkybos darbai - avarijos grėsmės pašalinimas, konservavimas, restauravimas, atkūrimas ir remontas, pritaikymas.
21.	Pastatas (<i>Vilniaus g. 11, Anykščiai, Anykščių sen., Anykščių r. sav.</i>)	38594	Architektūrinis; Urbanistinis	Registrinis	Nenustatytas	Prieš tvarkymo darbus atlikti istorinius, fizinius tyrimus. Įsikūręs Sakralinio meno centras.	Saugojimas ir renovacija. Saugojimo režimas – tausojamo naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui.

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

Numeris brėžinyje	Kultūros vertybės pavadinimas	Unikalus kodas	Vertingu savybių pobūdis	Apsaugos lygmuo	Apsaugos tikslas	Pastabos	Teritorijos plėtojimo būdas ir tvarkyba
1	2	3	4	5	6	7	8
							Tvarkybos darbai - avarijos grėsmės pašalinimas, konservavimas, restauravimas, atkūrimas ir remontas, pritaikymas.
22.	Ligoninės pastatas (Vilniaus g. 10, Anykščiai, Anykščių sen., Anykščių r. sav.)	38591	Architektūrinis; Urbanistinis	Registrinis	Nenustatytas	Pastato būklė patenkinama, o dekoru būklė - bloga.	Saugojimas ir renovacija. Saugojimo režimas – tausojamo naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui. Tvarkybos darbai - avarijos grėsmės pašalinimas, konservavimas, restauravimas, atkūrimas ir remontas, pritaikymas.
23.	Svėdasų dvaro sodybos parko fragmentai (komplekso 67 dalis 2) (Bajorų k., Svėdasų sen., Anykščių r. sav.)	38610	Želdynų	Registrinis	Nenustatytas	Želdinių būklė gera. Vandens telkinių – bloga.	Saugojimas. Saugojimo režimas – tausojamo naudojimo. Apsaugos tikslas – viešam pažinimui ir naudojimui. Tvarkytos darbai – atkūrimas, pritaikymas.
24.	Anykščių miesto istorinė dalis (Vietovė) (Anykščiai, Anykščių sen., Anykščių r. sav.)	17071	Archeologinis; Architektūrinis; Istorinis; Kraštovaizdžio; Urbanistinis	Registrinis	Nenustatytas	Saugoma: planinė struktūra ir jos elementai; vietai reikšmingo buvusio užstatymo vietos, gamtiniai elementai ; tūrinė erdvinė struktūra, užstatymo tipai, atviros ir uždaros erdvės; panoramos, siluetai,	Saugojimas, renovacija ir nauja plėtra. Paveldosaugos reikalavimai ir tvarkymo priemonės Anykščių istorinės dalies (u.k. 17071) kultūros vertybės teritorijoje (sutampa su Anykščių senojo miesto vieta, (u.k. 17147).

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Rengimo etapas. Konkretizuoti sprendiniai

<i>Numeris brėžinyje</i>	<i>Kultūros vertybės pavadinimas</i>	<i>Unikalus kodas</i>	<i>Vertingu savybių pobūdis</i>	<i>Apsaugos lygmuo</i>	<i>Apsaugos tikslas</i>	<i>Pastabos</i>	<i>Teritorijos plėtojimo būdas ir tvarkyba</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
						<p>perspektyvos; išsklotinės, dominantės, užstatymo bruožai.</p>	<p>Kultūros vertybių teritorijose galimi tvarkybos darbai: taikomieji ir ardomieji tyrimai, avarijos grėsmės pašalinimo darbai, remontas, konservavimas, restauravimas, atkūrimas, pritaikymas, šių darbų planavimas ir projektavimas.</p> <p>Darbai vykdomi naudojant autentiškas, tyrimais nustatytas istorines tradicines medžiagas ir technologijas.</p> <p>Visi tvarkybos darbai gali būti vykdomi tik parengus tyrimais pagrįstus projektus, aprobuotus už kultūros paveldo apsaugą atsakingų institucijų.</p> <p>Plėtojant veiklą vadovautis Anykščių miesto istorinės dalies (u.k. 17071) nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo plano sprendimais.</p>

Kultūros paveldo vertės atskleidimas, jo puoselėjimas ir kūrybingas panaudojimas savivaldybei bei kitoms atsakingoms organizacijoms yra svarbus turizmo plėtros svirtas, atspindintis dvasinį bei kultūrinį rajono gyvenimą. Nekilnojamojo kultūros paveldo objektai naudojami, atsižvelgiant į jų vertingąsias savybes ir teritorinį kontekstą. Kultūros objektai, įtraukti į turizmo maršrutus, ženklunami prioriteto tvarka ir rengiami lankymui.

Vietinio reikšmingumo kultūros paveldo objektai išsibarstę po visą savivaldybės teritoriją ir yra įvairiuose Kultūros paveldo objektų sankaupos arealuose. Arealų teritorinės apsaugos priemonės nustatomos ir konkretizuojamos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiaisiais planais bei objektų, įrašytų į Kultūros vertybių registrą, individualiais apsaugos reglamentais (tipiniais apsaugos reglamentais, jei individualių reglamentų nėra nustatyta).

Jei objektų, įrašytų į Kultūros vertybių registrą, apsaugos zonos nėra nustatytos, joms taikomi Nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo 9 str. 5 p. Reikalavimai: „Institucija, priėmusi sprendimą inicijuoti kultūros paveldo objekto skelbimą saugomu arba jau saugomo objekto naujai aptiktos vertingosios savybės nustatymą bei apsaugos reikalavimų pakeitimą, gali iki 6 mėnesių apriboti ar uždrausti darbus, kurie pačiame objekte, jo teritorijoje ar apsaugos zonoje galėtų pažeisti vertingąsias savybes. Jei teritorija ir apsaugos zona nenustatytos, apriboti ar uždrausti darbus galima iki 250 metrų atstumu nuo objekto. Jeigu dėl nepalankių klimato sąlygų trūkštami tyrimai neatliekami, terminas gali būti pratęstas. Bendras uždraudimo vykdyti darbus terminas negali būti ilgesnis negu 8 mėnesiai. Per šį terminą šio įstatymo nustatyta tvarka turi būti atlikti trūkštami tyrimai, parengtas ir suderintas teritorijos ir apsaugos zonos ribų projektas, reikalui esant, statinys užkonservuotas ir atlikti kiti kultūros paveldo objekto skelbimo saugomu procedūros veiksmai.“

4.5. Inžinierinės ir socialinės infrastruktūros vystymo principai (ar jos išdėstymo reikalavimai), inžinerinių komunikacijų koridoriai

SUSISIEKIMO SISTEMOS PLĖTROS SPRENDINIAI

Bendrieji savivaldybės susisiekimo sistemos plėtros bruožai. Anykščių rajono savivaldybėje efektyviai naudojamos tik susisiekimo kelių transportu galimybės. Valstybinės reikšmės keliai, kuriuose savivaldybės teritorijoje pasiskirsto didžiausi automobilių srautai, valdomi centralizuotai. Siaurasis geležinkelis naudojamas pramogos tikslais turizmo sezono laikotarpiu. Jis neneudojamas kaip susisiekimo priemonė ir bendroje rajono susisiekimo sistemoje nėra reikšmingas. Savivaldybės institucijos valdo tik vietinės reikšmės kelių ir gatvių infrastruktūrą, tačiau susisiekimo srities plėtros prioritetai yra tokie patys, kaip ir valstybės mastu, – integralus miesto transportas, intelektinių transporto sistemų taikymas transporto rūšims ir energijos efektyvumo didinimas viešojo transporto sektoriuje (taip pat ir mažiau aplinką teršiančio transporto plėtra). Siekiama savivaldybėje kaip ir visoje Lietuvoje sukurti modernią ir darnią susisiekimo sistemą, kurios techniniai parametrai, sauga ir saugumas, poveikis aplinkai ir teikiamų paslaugų kokybė vietos gyventojų ir turistų poreikius.

Savivaldybėje siekiama *modernizuoti ir plėtoti susisiekimo infrastruktūrą*: Planuojama kompleksiskai atnaujinti miestų, miestelių ir kaimų gatves (renovuoti, rekonstruoti, stiprinti ar asfaltuoti dangas, įrengti apšvietimą ar šaligatvius pagal poreikį ir kt.), įrengti takus dviračiams ir pėstiesiems, susisiekimo infrastruktūrą pritaikyti neįgaliesiems.

Planuojamos diegti *intelektinės transporto sistemos ir paslaugos* (informacinių ir ryšio technologijų taikymas transporto srityje: paslaugos užsakymas mobiliuoju telefonu, internetu, maršruto pasirinkimas ir t.t.) padidins susisiekimo sistemos prieinamumą specialiųjų poreikių turintiems žmonėms. Siekiant paskatinti alternatyvių energijos šaltinių naudojimą ir elektromobilių plėtrą privačiame sektoriuje, numatyta plėtoti elektromobilių įkrovimo prieigų tinklą degalinėse ir seniūnijų ar bendruomenių pastatuose, viešojo transporto parke.

Kurortinėse rajono vietovėse ir jų apylinkėse, rekreacinio naudojimo teritorijose, taip pat Anykščių mieste (siekiant kurorto statuso) numatyta plėtoti *darnų judumą ir viešojo transporto plėtrą* t. y. plėtoti pėsčiųjų ir dviračių transporto infrastruktūrą, integruotą daugiarūšį viešąjį transportą, diegti kombinuoto transporto keliones, sparčiau diegti intelektines transporto sistemas ir paslaugas.

Skatinant *alternatyvių energijos šaltinių naudojimą ir elektromobilių plėtrą viešajame ir privačiame sektoriuje*, būtina plėtoti elektromobilių įkrovimo prieigų tinklą.

Kelių transporto infrastruktūra. Siekiant modernizuoti ir plėtoti susisiekimo infrastruktūrą numatoma plėtoti ir modernizuoti vietinės reikšmės kelių transporto infrastruktūrą siejant ją su valstybinės reikšmės kelių infrastruktūros plėtra ir modernizavimu. Vadovaujantis Nacionaline susisiekimo plėtros 2014-2022 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1253 „Dėl Nacionaline susisiekimo plėtros 2014-2022 metų programos patvirtinimo“, toliau bus rekonstruojami krašto ir rajoniniai keliai, tiesiami miestų ir miestelių aplinkkeliai (ten kur jie yra numatyti), diegiamos eismo saugos ir aplinkosaugos priemonės. Savivaldybės teritorijoje numatoma nutiesti suplanuotą specialiojo teritorijų planavimo dokumentu, patvirtintu Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2014 m. gruodžio 18 d. sprendimu Nr. TS-126, Anykščių miesto šiaurinį aplinkkelį, kuris nukreips transporto srautus nuo miesto centro.

Savivaldybės teritorijoje esančių automobilių kelių ir kitų infrastruktūros elementų atnaujinimas, modernizavimas ir plėtra, užtikrinanti, kad automobilių kelių tinklas veiktų, bus

vykdoma kaip tai numatyta Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros programoje. Savivaldybėje kelių transporto infrastruktūra bus modernizuojama siekiant tenkinti krovinių ir keleivių vežimo poreikius, gerintų eismo saugą keliuose, mažinti eismo įvykių skaičių, transporto grūstis, kelionės gaištį, kelių naudotojų išlaidas, neigiamą poveikį aplinkai, socialinę atskirtį tarp regionų ir tuo pačiu išsaugoti kelių tinklo būklę, nebloginant jo eksploatacinių savybių.

Žvyrkelių asfaltavimas valstybinės reikšmės ir vietinės reikšmės keliuose (gatvėse), vietinės reikšmės kelių (gatvių) plėtojimas ir rekonstravimas mažins socialinę atskirtį savivaldybės teritorijoje. Siūloma asfaltuoti valstybinės reikšmės rajoninius kelius, vietinės reikšmės kelius ar jų ruožus, kuriuose yra ar yra numatomi visuomeninio transporto maršrutai, turizmo trasos, bei ruožus, leidžiančius privažiuoti prie savivaldybei svarbių objektų.

Prioritetas tiesiant naujus vietinės reikšmės kelius ir asfaltuojant žvyrkelius skiriamas keliams teritorijose, kurios Bendrojo plano sprendiniuose yra numatytos urbanizuoti arba jau yra urbanizuotos. Vietinės reikšmės keliai (gatvės) tiesiami, taisomi (remontuojami), prižiūrimi ir saugaus eismo sąlygos užtikrinamos pagal savivaldybių kelių reikmėms finansuoti patvirtintas programas ir nenumatytais vietinės reikšmės kelių (gatvių) tinklo plėtojimo, modernizavimo ir funkcionavimo užtikrinimo atvejais.

Eismo saugos ir saugumo požiūriu prioritetą teikiamas kompleksinėms avaringumo mažinimo priemonėms magistraliniame kelyje A6 „Kaunas – Zarasai – Daugpilis“. Siekiant pėsčiųjų ir dviratininkų eismo saugumo tikslinga intensyviau eismo keliuose įrengti atskirus pėsčiųjų ir dviratininkų takus už kelio juostos ribos. Prioritetą teikiamas dviračių ir pėsčiųjų takams šalia krašto kelių Nr. 120 „Radiškis – Anykščiai – Rokiškis“ ir Nr. 121 „Anykščiai – Troškūnai – Panevėžys“. Sprendiniai eismo saugumo požiūriu krašto kelyje Nr. 121 „Anykščiai – Troškūnai – Panevėžys“ yra įgyvendinti.

Daugiau nei pusė savivaldybės gyventojų gyvena kaimiškose teritorijose, todėl siekiama atkurti ir puoselėti bendruomeninius ryšius, didinti viešųjų paslaugų prieinamumą kaimo gyventojams, plėtoti turizmą ir rekreaciją kaimo vietovėse. Tikslinga gerinti miestelių ir kaimų valstybinės bei vietinės reikšmės kelių (gatvių) būklę, atkurti susisiekimą tarp Kurklių ir Kurklių II, papildomai įrengti keletą tiltų automobiliams, pėstiesiems ir dviračiams. Prioritetą teikiamas susisiekimui tarp seniūnijų centrų ir gretimų gyvenamųjų vietovių plėtojant technines bei organizacines priemones, diegiant intelektinių transporto sistemų paslaugas (informacija keliautojams – internetinės svetainės, švieslentės, navigacija, informaciniai stendai; eismo valdymui, transporto priemonių paslaugoms ir pan.), skatinat viešojo ir privataus sektoriaus bendradarbiavimą.

Viešasis transportas. Numatyta didinti viešojo transporto patrauklumą – viešojo kelių transporto eismo organizavimą pritaikyti gyventojų judumo poreikiams ir modernizuoti viešąjį transportą, taikyti intelektines transporto sistemas (maršrutų planavimas bei optimizavimas elektroniniai bilietai.).

Tikslinga plėtoti ir tobulinti viešąjį susisiekimą savivaldybės centrinių gyvenamųjų vietovių tinklo viduje: tarp vietos lygmens administracinių centrų (seniūnijų centrų – Anykščių m., Kavarsko m., Troškūnų m., Andrioniškio mstl., Debeikių mstl., Kurklių mstl., Skiemonių mstl., Svėdasų mstl., Traupio mstl., Viešintų mstl.), kitų gyvenamųjų vietovių sistemos centrų (Surdegio mstl., Mickūnų k., Burbiškio k., Mačionių k., Katlėrių k., Staškūniškio k., Raguvėlės k.) bei kitų gatvinių kaimų.

Tikslinga užtikrinti miesto ir priemiesčio įvairių rūšių viešojo transporto maršrutų dermę ir didesnę jų sąveiką su privačiu transportu. Siekiant pritraukti savivaldybės gyventojus, turistus, poilsiautojus daugiau naudotis viešojo transporto paslaugomis, tikslinga iš esmės pakeisti viešojo susisiekimo koncepciją diegiant kombinuotą viešojo ir privataus transporto sąveikos sistemą, įvertinant bendruomeninių ryšių plėtrą ir poreikius, taip pat išplėsti viešojo transporto funkcijas papildant jas turistine/ pramogine funkcija. Tikslinga

papildomai plėtoti viešojo transporto paslaugas (taksi tipo, t.y. pagal iškvietimą), kaip kaimo bendruomenių verslą, skirtą padidinti senyvo amžiaus žmonių, neįgaliųjų, mamų su mažamečiais vaikais ir kitų kaimo gyventojų judrumui ir integracijai, užtikrinti viešųjų ir kitų paslaugų pasiekiamumą. Netolimais atstumais susisiekti tikslinga plėtoti „rikšos“ paslaugas (keleivių pervežimas dviračiu ar triračiu dviračiu, motoroleriu, elektromobiliu). Viešojo transporto sistemą plėtoti tikslinga ne tik gyventojų susisiekimui, bet ir turistų bei poilsiautojų judumui, paslaugų ir pramogų pasiekiamumui užtikrinti savivaldybės teritorijoje.

Savivaldybėje formuotina darni, mažiau nuo automobilių priklausomo, gyvenimo būdo, poilsio ir turizmo skatinimo politika. Tikslinga kurti infrastruktūrą, kuri sudarytų galimybę palikti automobilį ar dviratį specialioje stovėjimo aikštelėje šalia viešojo transporto terminalų ir toliau važiuoti viešuoju transportu, derinti asmeninį ir viešąjį transportą (naudotis transporto kombinuotomis paslaugomis), tai pat skatinti ir plėtoti dalijimosi automobiliais (angl. *Car-sharing*), kasdienių kelionių automobiliu pavežant bendrakeleivius (angl. *Car-pooling*, *Ride-sharing*) ir viešųjų dviračių sistemos (angl. *Bike-sharing*) iniciatyvas.

Skatinant darnų judumą ir viešojo transporto plėtrą savivaldybėje, siūloma parengti Anykščių rajono savivaldybės viešojo transporto sistemos projektą ir jo įgyvendinimo veiksmų planą. Rekomenduojama parengti Darnaus judumo Anykščių mieste planą.

Pėsčiųjų ir dviračių transporto infrastruktūros plėtra. Skatinant darnų judumą savivaldybėje, numatoma plėtoti pėsčiųjų ir dviračių transporto infrastruktūrą ir užtikrinti nemotorizuotų transporto priemonių eismo saugumą. Nemotorizuotas transportas skiriamas miestų ir miestelių, priemiesčių ir kaimų susisiekimui nedideliais atstumais, o rekreacijos ir turizmo tikslams įvairiais atstumais. Numatoma plėtoti dviračių transporto infrastruktūrą – įrengti dviračių takus, stovėjimo aikšteles, dviračių saugojimo vietas, saugius pėsčiųjų takus, diegti eismo saugos priemones ir taikyti priemones, kurios leistų derinti dviračių transportą su kitomis transporto rūšimis. Miestuose ir miesteliuose numatoma kurti vientiso dviračių eismo tinklo sistemas ir siekti, kad pėsčiųjų ir dviračių tinklo plėtra būtų izoliuota nuo tiesioginio transporto eismo.

Dviračių infrastruktūros plėtra įgyvendinama vadovaujantis parengtais specialiojo teritorijų planavimo dokumentais: Anykščių miesto turizmo ir rekreacijos specialiuoju planu; Anykščių rajono turizmo ir rekreacinių teritorijų specialiuoju planu; Mažojo Anykščių regiono parko dviračių žiedo įrengimo Anykščių sen., Anykščių r. sav., specialiuoju planu; Mažojo dviračių tako nuo šaltinio „Karalienės liūnas“ iki Anykščių miesto ribos Anykščių sen. specialiuoju planu; Anykščių rajono savivaldybės teritorijos dviračių transporto infrastruktūros plėtros specialiuoju planu. Išvardintų specialiųjų planų sprendiniai yra šio bendrojo plano sudėtinė dalis.

Geležinkelių transportas. Siaurojo geležinkelio atšaka Panevėžys – Anykščiai – Rubikiai, kurios ilgis 68,4 km, nenumatoma atnaujinti reguliarių keleivinių reisų, o eksploatuoti, kaip sezoninį pramoginės paskirties kelią.

Pakelės aptarnavimo infrastruktūra. Numatoma plėsti pakelės aptarnavimo infrastruktūros objektų tinklą didžiausio eismo intensyvumo valstybinės reikšmės magistralinių ir krašto kelių ruožuose, ypatingai prie europinės magistralės E262 (magistralinis kelias A6 „Kaunas – Zarasai – Daugpilis“), valstybinės reikšmės krašto kelių Nr. 118 „Kupiškis – Utena“, Nr. 120 „Radiškis–Anykščiai–Rokiškis“ ir 121 Nr. „Anykščiai–Troškūnai–Panevėžys“. Planuojami pakelės aptarnavimo infrastruktūros objektai turi būti pakankamai patogūs privažiuoti, šalia pagrindinių kelių, neskatinant transporto priemonių važiuoti į miestų ir miestelių urbanizuotas teritorijas. Pakelės aptarnavimo infrastruktūros objektams teritorijos numatomos prie vietinės reikšmės kelių ir esamų nuovažų.

Degalinių tinklas savivaldybės teritorijoje plėtojamas siekiant patenkinti savivaldybės gyventojų ir ūkio subjektų poreikius. Anykščių rajono degalinių išdėstymo schemos keitimo specialiojo plano, patvirtinto Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2015 m. liepos 23 d. sprendimu Nr. 1-TS-388, sprendiniai yra šio Bendrojo plano sudedamoji dalis ir yra papildomi planuojama degaline (Šeimyniškių k., Anykščių sen.). Degalinėse turi būti įrengiami elektromobilių įkrovos punktai. Prioritetas teikiamas Anykščių miesto degalinėms, taip pat kitoms degalinėms, kurios yra prie prioritetinių turizmo trasų (Anykščiai – Rubikiai, Anykščiai – Nevėžos ežeras, Anykščiai – Puntukas ir kt.).

INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS PLĖTROS PRINCIPAI

Prioritetas teikiamas inžinerinių sistemų atnaujinimui ir plėtrai savivaldybės miestuose ir miesteliuose, taip pat gatviniuose kaimuose, kurie yra centrinių gyvenviečių sistemos dalis.

Vandentieka ir vandenvala. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymu, numatoma, kad ne mažiau kaip 95 % savivaldybės gyventojų būtų aprūpinami viešojo vandens tiekėjo tiekiamu vandeniu. Esant poreikiui tikslinga atnaujinti vandentvarkos infrastruktūros specialiojo teritorijų planavimo dokumentą (inžinerinės infrastruktūros vystymo planą) peržiūrint galimas naujas perspektyvas plėsti vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo tinklus. Teritorijos komunikaciniams koridoriams rezervuojamos prie kelių, gatvių vietovės lygmens inžinerinės infrastruktūros vystymo planuose ir/arba kompleksiniuose teritorijų planavimo dokumentuose.

Urbanizuotose ir numatytose urbanizuoti teritorijose numatoma:

- plėsti vandens tiekimo, nuotekų surinkimo ir tvarkymo sistemas;
- esant poreikiui atnaujinti ir/ar įrengti vandens kokybę gerinančius įrenginius;
- likviduoti visus nenaudojamus vandens gavybos gręžinius;
- vykdyti eksploatuojamų požeminio vandens horizontų monitoringą;
- atnaujinti bei išplėsti esamus nuotekų surinkimo tinklus prioritetai teikiant tai sistemai ar atskiriems jos elementams, kurie yra ženkliai nusidėvėję, tinklų būklė yra prasta ar patenkinama, dažnos avarijos, užsikimšimai.

Lietaus nuotekų sistemos. Numatyta plėsti bei įrengti lietaus nuotekų tvarkymo sistemas Anykščių mieste, taip pat kituose savivaldybės miestuose ir miesteliuose. Prioritetas teikiamas toms urbanizuotoms ir numatytoms urbanizuoti teritorijoms, kurios išsidėstę prie Šventosios žemiau Andrioniškio.

Priešgaisrinis vandentiekis. Siekiant užtikrinti priešgaisrinę saugumą savivaldybės miestuose ir miesteliuose, taip pat kaimo vietovėse turi būti numatytos galimybės turėti reikiamą kiekį vandens gaisrams gesinti, įrengti privažiavimus prie atvirų vandens telkinių. Miestuose ir miesteliuose, kuriuose centralizuotai tiekiamas vanduo, atskiru projektu išnagrinėti galimybes įrengti priešgaisrinį vandentiekį. Rengiant atskirų objektų infrastruktūros projektus, būtina numatyti susisiekimo dalies norminius parametrus gaisrinei technikai privažiuoti.

Įrengiant ir/ar projektuojant priešgaisrinio vandentiekio tinklus ir statinius būtina vadovautis galiojančiomis Gaisrinės saugos normomis.

Atliekų tvarkymas. Siekiama mažinti sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį – plėtoti racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą. Užtikrinti, kad iki 2020 metų mažiausiai 50 % (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiama naudoti pakartotinai ir perdirbti.

Numatoma:

- plėsti pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų atskiro surinkimo (pirminio rūšiavimo) ir perdirbimo apimtis;
- biodegraduojančias (žaliąsias) atliekas atskirti nuo bendro komunalinių atliekų srauto. Plėsti konteinerinių atliekų surinkimo aikštelių tinklą;
- plėsti rūšiuojamoms atliekoms naudojamų specializuotų konteinerių tinklą;
- ypatingas dėmesys turi būti skirtas gyventojų švietimui komunalinių atliekų tvarkymo klausimais, susidarančių komunalinių atliekų kiekis mažėtų arba bent jau išliktų stabilus ekonominio augimo sąlygomis;
- statybos ir griovimo atliekos turi būti surenkamos ir išvežamos perdirbimui;
- dažninti antrinių žaliavų išvežimo laiką;
- naudoti komunalinių atliekų energetinius išteklius;
- vykdyti atliekų monitoringą;
- apdorotą dumblą panaudoti energetinio miško auginimui, sunaikintų žemių atstatymui, išeksploatuotų žvyro, smėlio, molio karjerų ir durpynų rekultivacijai, pakelių sutvirtinimui ir apželdinimui. Taip panaudojant ir perdirbant dumblą, dumblo saugojimo aikštelės neturėtų būti perpildytos. Jeigu dumblo panaudojimo sąlygos netinkamos, rezervuoti teritoriją papildomai dumblo aikštei, šalia esamų dumblo saugojimo aikštelių.

Elektros energijos tiekimas. Siekiama didinti elektros energijos tiekimo efektyvumą ir patikimumą savivaldybės gyventojams ir ūkio subjektams.

Numatoma:

- Palaiptiesiems rekonstruoti nusidėvėjusius elektros tinklus keičiant juos kabelinėmis linijomis, siekiant užtikrinti elektros tiekimo patikimumo ir kokybės reikalavimus, didinti elektros tiekimo efektyvumą. Esant poreikiui, rekonstruoti susidėvėjusias ar įrengti naujas 10 kV/0,4 kV transformatorių pastotes. Naujai statomų transformatorių pastočių vieta parenkama artima visų prie jos prognozuojamų prijungti vartotojų skaičiuojamųjų elektros apkrovų centrui. Galia apskaičiuojama pagal prognozuojamas apkrovas. Tiksliai pastočių vieta nustatoma inžinerinės infrastruktūros vystymo planuose.
- Siekiant didinti elektros tiekimo efektyvumą ir patikimumą, optimizuoti transformatorių galias.
- Atliekant susidėvėjusių elektros tiekimo įrenginių rekonstrukciją, išlaikyti tas pačias apsaugos zonas.
- Rekonstruoti susidėvėjusias gatvių apšvietimo sistemas numatant elektros perdavimą šviestuvams požeminėmis kabelinėmis linijomis. Gatvių apšvietimui numatyti elektrą tausojančių sistemų įdiegimą. Naujai planuojamose gatvėse projektuoti tik požemines kabelines apšvietimo linijas.
- Tiesiant naujus ar rekonstruojant senus elektros energijos skirstymo ir/ar perdavimo tinklus nustatyti sanitarines apsaugos zonas, pagal galiojančius teisės aktų reikalavimus.

Šilumos tiekimas. Savivaldybės teritorijoje plėtojamos centralizuoto ir individualaus šildymo sistemos prioritetą teikiant vietiniams ir atsinaujinantiems energijos ištekliams. Siekti, kad iki 2020 metų centralizuotai tiekiamos šilumos energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, dalis šilumos energijos balanse sudarytų ne mažiau kaip 60 %.

Centralizuotos šilumos tiekimo plėtros kryptys ir prioritetai:

- Šilumos gamybai naudoti įvairių rūšių energijos išteklius prioritetą teikiant atsinaujinantiems ir vietiniams ištekliams. Modernizuoti centralizuoto šilumos tiekimo sistemoms šilumą gaminančias katilines.
- Būtina vykdyti daugiabučių ir visuomeninių pastatų renovaciją, diegti energijos taupymo priemones tiek pastatuose, tiek ir vamzdynuose, didinti CŠT šilumos vartojimo efektyvumą.
- Nustatyti sanitarines apsaugos zonas šilumos gamybos įrenginiams, kuriems šių zonų nustatymą numato Lietuvos Respublikos teisės aktai. Katilinių sanitarinės apsaugos zonos dydis turi būti nustatomas pagal teršiančiųjų medžiagų ir triukšmo sklaidos skaičiavimus, taip pat atsižvelgiant į šių objektų fizinių poveikį. Vykdyti šių sanitarinių apsaugos zonų įgyvendinimo kontrolę.
- Detalūs šilumos ūkio plėtros parametrai nustatomi inžinerinės infrastruktūros vystymo plane. Esant poreikiui atnaujinti Anykščių rajono šilumos ūkio specialųjį planą.

Šilumos energijos naudojimo individualaus (ne centralizuoto) šildymo sistemose pagrindinės kryptys ir prioritetai yra:

- skatinti neefektyvių šilumos gamybos įrenginių pakeitimą efektyvesniais;
- saulės, geoterminės energijos naudojimas individualiam šildymui.
- pastatų renovacija.

Užtikrinti sistemingą Anykščių rajono savivaldybės šilumos ūkio darnų vystymąsi bei racionalų lėšų ir kitų išteklių panaudojimą; suformuoti ilgalaikės šilumos ūkio modernizavimo ir plėtros kryptis, siekiant užtikrinti saugų ir patikimą šilumos tiekimą vartotojams mažiausiomis sąnaudomis bei neviršijant leidžiamo neigiamo poveikio aplinkai; suderinti valstybės, savivaldybės, energetikos įmonių, fizinių ir juridinių asmenų ar jų grupių interesus; reglamentuoti aprūpinimo šiluma būdus ir (arba) naudotinas kuro bei energijos rūšis šilumos gamybai šilumos vartotojų teritorijose.

Dujų tiekimas. Plėtojant miesto inžinerinę infrastuktūrą rezervuoti teritorijas komunikacinių koridorių įrengimui, įvertinti galimybę plėsti skirstomuosius gamtinių dujų tinklus miesto gyvenamųjų ir pramoninių zonų dujotiekavimui nuo esamų vidutinio slėgio skirstomųjų dujotiekio tinklų, vadovaujantis perspektyvinėmis dujotiekio tinklų plėtros schemomis. Plėtojant skirstomųjų dujotiekio sistemas išlaikyti apsaugos zonas, pagal galiojančius teisės aktus.

Planuojant statyti, bet kuriuos pastatus, įrenginius ar kitus objektus iki 350 metrų atstumu nuo magistralinio dujotiekio trasos, projektinę dokumentaciją būtina derinti su magistralinius dujotiekius eksploatuojančia organizacija.

Telekomunikacijos ir ryšiai. Siekiama išlaikyti, bei plėsti esamą elektroninių ryšių infrastruktūrą, pagal poreikį ruošiant infrastruktūros plėtros schemas naujiems statiniams. Bendrojo plano sprendiniai neriboja naujų infrastruktūros objektų, nenumatytų sprendiniuose, planavimo, jei tam susidaro poreikis.

Šalia vietinių kelių/gatvių (naujų ir/ar esamų) numatyti komunikacinius koridorius ir apsaugos zonas komunikaciniams kabeliams po 1 metra į abi puses nuo kabelio ašies.

Numatoma:

- didinti viešojo interneto prieigos taškų skaičių miestuose ir gyvenamųjų vietovių
- sistemos centruose, kad internetu turėtų galimybę pasinaudoti kiekvienas pilietis.
- sudaryti sąlygas naujų telekomunikacinių paslaugų diegimui ir tiekiamų paslaugų kokybės gerinimui.

- plėtoti šviesolaidinių kabelių tinklą ir galimybę naudotis plačiajuosčio duomenų perdavimo prieiga.

Atsinaujinantys energijos ištekliai. Išnaudoti visą atsinaujinančių energijos išteklių potencialą, esantį savivaldybės teritorijoje, orientuojantis, bet neapsiribojant energetinių augalų auginimu, elektros energijos gamyba. Plėtoti biodujų gamybą ir ieškoti galimybių prijungti gamybos įrenginius prie dujotiekio tinklų. Anykščių rajono inžinerinės infrastruktūros vystymo galimybių studijoje identifikuoti AEI (atsinaujinančių energijos išteklių) naudojimo tikslines kryptis ir nustatyti rodiklius, išnagrinėti alternatyvias plėtros perspektyvas, numatyti svarbiausius prioritetus, tikslus, uždavinius, priemones bei jiems įgyvendinti naudotinas savivaldybės, valstybės, Europos Sąjungos ir kitų šalių paramos lėšas. Skatinti ar įpareigoti savivaldybei pavaldžias įmones įvertinti savo galimybes panaudoti AEI tenkinant energetinius poreikius, esant būtinumui – savivaldybės lėšomis parengti atitinkamas galimybių studijas. Diegti saulės kolektorius ir fotomodulius ant savivaldybei priklausančių visuomeninių pastatų stogų ir fasadų bei numatyti saulės energijos panaudojimą daugiabučių pastatų renovavimo procese.

Vėjo jėgainių išdėstymo Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje specialiojo plano sprendinius ir numatyti teritorijas vėjo jėgainių parkams įrengti. Pavienių vėjo jėgainių statybos vietos parenkamos rengiant vietos lygmens teritorijų planavimo dokumentus arba projektinius pasiūlymus Teritorijų planavimo įstatymo 20 straipsnio nustatyta tvarka.

Vėjo jėgainių išdėstymo Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje specialiojo plano, patvirtinto Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2013 m. birželio 27 d. sprendimu Nr. 1-TS-213, sprendiniai yra šio Bendrojo plano sudedamoji dalis su patikslintomis vėjo elektrinių parkų zonomis.

Melioracijos sistemos. Pagerinti laukų bendrojo naudojimo melioracijos inžinerinės infrastruktūros techninę būklę, išsaugoti ir puoselėti žemės ūkio vandens išteklių ekologinę vertę kaimo vietovėse. Lėšas numatytas 2015–2017 metų melioracijos programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 17 d. įsakymu Nr. 3D-968, naudoti prioriteto tvarka, visų pirma jas skiriant probleminiams statiniams. Skatinti gyventojus ir kaimo bendruomenes aktyviai dalyvauti Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramos programose, sprendžiant melioracijos griovių šlaitų priežiūros klausimus. Užstatant naujas teritorijas, būtina išlaikyti ar atstatyti pažeistas melioracijos sistemas. Statant naujus ar vykdant melioracijos statinių atstatymo (pertvarkymo) darbus laikytis galiojančių Melioracijos techninio reglamento nustatytais apsaugos zonų reikalavimais.

SOCIALINĖS INFRASTRUKTŪROS PLĖTROS PRINCIPAI

Socialinės infrastruktūros (viešųjų paslaugų) plėtojimo sprendiniai neatsiejami nuo urbanistinių centrų bei urbanistinės integracijos ašių sistemos plėtros sprendinių, taip pat 2014-2020 metų nacionalinėje pažangos programoje (patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1482) nustatytų tikslų.

Švietimo srityje remiama sistemos reforma, optimizuojamas savivaldybės švietimo institucijų tinklas, modernizuojama infrastruktūra siekiant teikiamų paslaugų kokybės. Rengiant ar koreguojant miestų ir miestelių – gyvenamųjų vietovių sistemos centrų, taip pat gyvenamųjų kvartalų ar kompleksų kompleksinio teritorijų planavimo dokumentus turi būti rezervuojamos teritorijos ar esami statiniai daugiafunkciniams visuomenės poreikiams (tarp jų švietimo paslaugoms teikti) sporto ir žaidimų įrenginiams. Bendrojo lavinimo mokyklos pertvarkomos pagal patvirtintus Anykščių rajono savivaldybės bendrojo ugdymo tinklo

pertvarkos planus. Renovuoti rajono mokyklas, prioritetą teikiant pastatams, kuriems reikia kapitalinio remonto bei kurių energetinis efektyvumas yra mažas. Darbams atlikti turi būti naudojamos Valstybės investicijų programos, Europos Sąjungos struktūrinių fondų, bei savivaldybės lėšos. Atnaujinti mokyklų sporto aikštynus, stadionus, sporto sales, siekiant paskatinti moksleivius ir gyventojus aktyviai sportuoti. Taip bus gerinami jų sveikatingumo rodikliai bei didinamas jų užimtumas ne pamokų metu.

Kultūros srityje. Siekiant didinti kultūros paslaugų prieinamumą rajono gyventojams ir kelti kultūrinio gyvenimo lygį rajone būtina optimizuoti esamą kultūros įstaigų tinklą, stiprinant seniūnijų centruose esančių kultūros namų veiklą. Vykdyti bibliotekų rekonstrukcijos ir modernizavimo darbus ir ieškoti papildomo finansavimo populiarios grožinės literatūros, naujausių žodynų, žinytų, enciklopedijų, informacinės literatūros, periodinių leidinių išigijimui. Pagal Tarptautinės bibliotekinių asociacijų ir institucijų federacijos standartus, fondų atnaujinimo rodiklis turi siekti 10%. Atnaujinti muziejų materialinę bazę, diegti inovacijas, plėsti paslaugų spektrą, keistis kolekcijomis su kitais Lietuvos muziejais.

Sveikatos priežiūros srityje savivaldybė planuoja aktyvias investicijas į sveikatingumo veiklos plėtrą ir įvairovę, sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą kaimo vietovių gyventojams, poilsiautojams ir turistams. Steigti mobiliuosius medicinos punktus. Renovuoti sveikatos priežiūros centro, ligoninės, greitosios medicininės pagalbos pastatų, ambulatorijų ir medicinos punktų pastatus ir/ar patalpas, diegti išmaniąsias technologijas. Rengiant kaimo plėtros projektus, taip pat vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentus, gyvenamųjų kvartalų detaliuosius planus turi būti numatytos teritorijos atskiriesiems ir priklausomiesiems želdynams, viešo naudojimo sporto ir žaidimų įrenginiams. Rengiant kurortinių vietovių ir Anykščių miesto bendruosius planus turi būti numatytos teritorijos kurortinių ir sveikatingumo paslaugų plėtrai. Siekiant kurorto statuso Anykščių miesto bendrajame plane turi būti numatytos teritorijos medicininės reabilitacijos ir sanatorinio gydymo paslaugoms plėtoti.

Socialinių paslaugų ir paramos infrastruktūra plėtojama didinant socialinių paslaugų įvairovę ir kokybę, nemažinant stacionarių paslaugų apimtį, plėtojant nestacionarias socialines paslaugas, modernizuojant esamas patalpas ir kitą materialinę bazę, diegiant inovacijas. Savivaldybė palaiko ir skatina privačias ir bendruomenių iniciatyvas plėtojant socialines paslaugas ir paramos infrastruktūrą. Steigti suaugusiems ir vaikams skirtus socialinių paslaugų (dienos užimtumo) centrus miestuose ir miesteliuose, kuriuose būtų teikiamos suaugusiųjų, vaikų ir jaunimo dienos užimtumo ir laikinosios priežiūros paslaugos, plėtojamos socialinės atskirties mažinimo, smurto šeimoje, ugdymo, globos bei nusikalstamumo prevencijos programos.

Paslaugų gyventojams ir verslui plėtra. Paslaugos gyventojams ir verslui plėtojamos visuose Anykščių rajono gyvenamųjų vietovių sistemos centruose. Siekiant skatinti kaimo vietovių socialinę ir ekonominę plėtrą prioritetą siūloma teikti vietos lygmens administraciniams centrams (seniūnijų centrums): *Andrioniškis, Kavarskas, Kurkliai, Troškūnai, Traupis, Skiemonys, Svėdasai, Debeikiai, Viešintos*, taip pat kitoms gyvenamosioms vietovėms, atliekančioms centrų funkcijas: *Staškūniškis, Raguvėlė, Surdegis, Katlėriai*.

Rengiant visų lygių ir kategorijų centrų kompleksinio teritorijų planavimo dokumentus arba juos koreguojant, šiuose gyvenvietėse numatyti teritorijas – „centro“ plėtros teritorijas, kuriose galėtų kurtis arba plėtotis esamos viešosios (švietimo, sveikatos, sporto, informacijos ir konsultacijų, socialinės globos ir rūpybos, kt.) ir komercinės (mažmeninės prekybos, remonto, statybos, nekilnojamojo turto, finansinės, teisinės, maitinimo, apgyvendinimo,

nuomos, kt.), ryšių (sparčiojo interneto, kurjerių, pašto ir kt.) paslaugos gyventojams ir ūkio subjektams.

Būsto plėtros sprendiniai. Siekiant didinti energijos vartojimo efektyvumą ir kelti gyvenimo kokybę daugiabučiai gyvenamieji namai Anykščių, Troškūnų, Kavarsko miestuose, miesteliuose ir kaimo gyvenamosiose vietovėse atnaujinami vadovaujantis Lietuvos būsto strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. sausio 21 d. nutarimu Nr. 60, ir Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) finansavimo programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 23 d. nutarimu Nr.1213. Privatus mažaaukštis būstas atnaujinamas savininkų iniciatyva, naudojantis Europos Sąjungos ir valstybinės paramos (būsto atnaujinimo ir energijos taupymo programos) galimybėmis. Savivaldybė teikia paramą daugiabučių namų bendrijoms renovuojančioms savo būstą (kompensuoja dalį daugiabučių renovacijai išleistų lėšų arba kitais teisės aktuose nustatytais būdais).

Socialinis būstas. Numatoma plėsti būsto pasirinkimo galimybes visoms Anykščių rajono savivaldybės socialinėms gyventojų grupėms ir patenkinti socialinio būsto poreikį. Socialinio būsto fondo metinę apimtį didinti nuosekliai, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto skiriamų asignacijų dydį ir savivaldybės biudžeto galimybes. Lėšas planuoti programiniu principu.

Socialinį būstą plėtoti pagal Socialinio būsto fondo plėtros programą, parengtą vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti bei daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymu, Lietuvos Respublikos valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti bei daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymo įgyvendinimo įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. spalio 23 d. nutarimu Nr. 1162 „Dėl Valstybės remiamų būsto kreditų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir Lietuvos būsto strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. sausio 21 d. nutarimu Nr. 60.

Socialinio būsto fondo plėtrai naudotini esami savivaldybei ar valstybei priklausantys, taip pat bešeimininkiai pastatai ir patalpos, juos atnaujinant ir tinkamai pritaikant gyventi.

4.6. Teritorijos skirtos taršioms obejktams

Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje nenumatyta teritorijų, skirtų objektams, kurių išdėstymas priklauso nuo jų veiklos poveikio aplinkai ir visuomenės sveikatai.

Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje numatyta plėtoti intensyvų, ekstensyvų bei tausojantį žemės ūkį, miškų ūkį, gavybos pramonę, turizmą bei rekreaciją. Savivaldybės teritorijoje taip pat numatoma plėtoti inžinerinę bei susisiekimo infrastruktūrą, viešąsias paslaugas. Ūkio plėtros mastai nebus dideli, todėl teritorijų naudojimo intensyvumas iš esmės nesikeis, oro ir vandens tarša didės palaipsniui ir procesai bus stebimi (vykdant savivaldybės ar valstybės aplinkos monitoringą) ir valdomi. Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje inventorizuoti potencialios taršos židiniai yra stebimi, tiriami ir tvarkomi vadovaujantis valstybine aplinkos monitoringo programos nuostatomis.

Sprendiniai, kurie padėtų sumažinti šią taršą arba jos išvengti (aplinkos kokybės sprendiniai) išdėstyti 3.2 skyriuje.

4.7. Savivaldybei svarbiems objektams rezervuotinos teritorijos

Bendrojo plano sprendiniai rezervuoja teritorijas visuomenės poreikiams (komunikaciniams koridoriams inžinerinei ir susisiekimo infrastruktūrai, intensyviai naudojimui įrengiamiems želdynams, švietimo, sveikatos ir kitai visuomenės poreikiams reikalingai infrastruktūrai). Tikslios rezervuojamų teritorijų ribos bei apimtys nustatomos vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentuose. Juose taip pat gali būti rezervuotos teritorijos visuomenės poreikiams, nenumatytos Bendrojo plano sprendiniuose.

Savivaldybei svarbūs objektai, tai objektai esantys savivaldybės teritorijoje ir kur savivaldybė ketina investuoti arba prisidėti prie investicijų, vadovaudamasi viešojo intereso. Rezervuodama teritorijas savivaldybei svarbūs objektai savivaldybė deklaruoja viešo intereso prioritetą nurodytose teritorijose. Šiose teritorijose žemė gali būti paimama visuomenės poreikiams arba bendru sutarimu nustatomas servitutas privačioje žemėje (nesant galimybės tam tikslui naudoti valstybinę žemę) tik parengus infrastruktūros plėtros specialiuosius planus, projektinius pasiūlymus, ar žemės valdos projektus, kuriuose nustatomas teritorijos poreikis konkrečiam objektui.

Rezervuotinos teritorijos transporto infrastruktūrai (susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos; susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos):

- Susisiekimo komunikacijoms:
 - Anykščių miesto šiauriniam aplinkkeliui;
 - vietinės reikšmės keliams ir gatvėms (esami rekonstruojami, projektuojami nauji ir rekonstruojami keliai/ gatvės);
 - kelio statiniams (tiltams, pėsčiųjų tiltams ar kt.);
 - dviračių ir pėsčiųjų takams su priklausiniais;
 - pažintiniam takui Anrioniškis – Mickūnai;
 - viešosioms prieplaukoms;

Rezervuotinos teritorijos inžinerinei infrastruktūrai (susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos; susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos):

- Inžineriniams tinklams:
 - šilumos tiekimo tinklams;
 - vandentiekio tinklo išplėtimui;
 - nuotekų šalinimo tinklo išplėtimui;
 - lietaus kanalizacijos plėtrai;
- Vandenvietėms ir vandenruošos statiniams;
- Vandens gerinimo įrenginiams statyti;
- Nuotekų valymo įrenginiams statyti;
- Atliekoms tvarkyti:
 - biodegrazuojamųjų atliekų kompostavimo aikštelėms;
 - stambiagabaričių pavojingų atliekų surinkimo aikštelėms;
- Melioracijos statiniams;

Rezervuotinos teritorijos kitai infrastruktūrai:

- Apžvalgos bokštams;
- Viešajai turizmo ir poilsio infrastruktūrai įrengti;

Rezervuotinos teritorijos priešgaisrinei apsaugai:

- Priešgaisriniai tvenkiniai.

Rezervuotinos bendrojo naudojimo, atskirųjų želdynų bei rekreacinės teritorijos. Rezervuojamos visuomenės poreikiams bendrojo naudojimo, atskirųjų želdynų bei

rekreacinės teritorijos pateiktos 4.3 ir 4.4 lentelėse. Lentelėse nurodytos teritorijos negali būti privatizuojamos, išskyrus atvejus kai savivaldybės taryba nusprendžia kitaip.

4.3 lentelė. Rezervuotinių paplūdimių teritorijų sąrašas (sąrašas nebaigtinis)

Eil. Nr.	Vandens telkinys	Paplūdimio plotas, ha	Vietovė
1	2	3	4
1.	Tvenkinys prie Žiobiškio k.	0,33	Viešintų sen.
2.	Viešinto ežeras	3 paplūdimiai: 2,2; 1,0; 1,0; 1,5	Viešintų sen.
3.	Virintos upė	3 paplūdimiai po 0,1	Kurklių sen.
4.	Kurklio ežeras	2 paplūdimiai po 0,1	Kurklių sen.
5.	Karališkių ežeras	0,15	Kurklių sen.
6.	Juostino ežeras	3 paplūdimiai 0,15; 0,15; 0,2	Troškūnų sen.
7.	Vašuokėnų ežeras	0,2	Troškūnų sen.
8.	Pirė Šventosios Kavarsko mst.	0,3	Kavarsko sen.
9.	Laviškio ežeras	0,2	Kavarsko sen.
11.	Dabužių tvenkinys	0,5	Kavarsko sen.
12.	Aluosčio tvenkinys	0,2	Svėdasų sen.
13.	Uosintėlio ežeras	0,3	Svėdasų sen.
14.	Denionių ežeras	0,17	Svėdasų sen.
15.	Priegodo ežeras	0,25	Svėdasų sen.
16.	Kušlių ežeras	0,1	Svėdasų sen.
17.	Alaušo ežeras	0,5	Svėdasų sen.
18.	Svėdaso (Beragis) ežeras	0,5	Svėdasų sen.
19.	Leliūnų tvenkinys	0,4	Debeikių sen.
20.	Lipšio ežeras prie Aušros kaimo	0,7	Debeikių sen.
21.	Šventosios upė prie Mickūnų k.	0,4	Debeikių sen.
22.	Šventosios upė kitoje Mickūnų k. poilsiavietės pusėje	0,3	Debeikių sen.
23.	Nevėžos ežeras	3 paplūdimiai: 0,5; 0,2; 0,5	Skiemonių sen.
24.	Smulkio ežeras	2 paplūdimiai: 0,5; 0,15	Skiemonių sen.
25.	Rubikių ežeras netoli Paežerių k.	0,4	Skiemonių sen.
26.	Rubikių ežeras	0,3	Skiemonių sen.
27.	Rubikių ežeras prie Mačionių k. (Kriokšlio)	0,3	Skiemonių sen.
28.	Šventosios upė už geležinkelio tilto	5,0	Anykščių miestas
29.	Šventosios upė prieš geležinkelio tiltą	2 paplūdimiai: 0,5; 1,0	Anykščių miestas
30.	Šventosios upė prie Šeimyniškių kvartalo	7,5 (0,362 ha)	Anykščių miestas
31.	Šventosios upė už Dainų slėnio	1,0	Anykščių miestas
32.	Dusyno ežeras	0,5	Anykščių sen.

Eil. Nr.	Vandens telkinys	Paplūdimio plotas, ha	Vietovė
1	2	3	4
33.	Mūšiejiaus ežeras	1,5	Anykščių sen.
34.	Tvenkinys netoli Keblonių k.	1,0	Anykščių sen.
35.	Prie Šventosios „Žirgo tako“ 8 km	0,1	Anykščių sen.
36.	Prie Šventosios netoli Peslių k.	0,2	Anykščių sen.
37.	Šventosios upė Ambromiško kaime	0,69	Anykščių sen.
38.	Šventosios upė Andrioniško miestelyje	0,0166	Andrioniško sen.

4.4 lentelė. Rezervuotinių aikščių, skverų, parkų ir kapinių vietovių sąrašas (sąrašas nebaigtinis)

Eil. Nr.	Aikščių, skverų, parkų ir kapinių vietovė	Plotas, ha	Seniūnija
1	2	3	4
1.	Keblonių skveras	0,2	Anykščių
2.	Piktagalio parkas	3,9	Anykščių
3.	Burbiškio parkas prie Anykštos upelio	6,64	Anykščių
4.	Ažuožerių rašytojo A. Vienuolio-Žukausko namo pamatai ir Ažuožerių skveras	0,3 0,33	Anykščių
5.	Niūronių etnografinė sodyba	9,3	Anykščių
6.	Burbiškio kapinių išplėtimo žemės sklypas	0,7	Anykščių
7.	Parkas prie turgavietės	0,6	Andrioniškio
8.	Debeikių miestelio parkas	2,22	Debeikių
9.	Traupio parkas	0,42	Traupio
10.	Levaniškio parkas	13,2	Traupio
11.	Traupio parkas (link Klaibūnų k.)	0,6	Traupio
12.	Kurklių parkas	0,75	Kurklių
13.	Staškūniškio skveras	2,24	Kurklių
14.	Svėdasų skveras	0,4	Svėdasų
15.	Parkas prie ežero	0,4	Svėdasų
16.	Paminklo zona	0,15	Svėdasų
17.	Troškūnų parkas	4,6	Troškūnų
18.	Skvereliai prieš bažnyčią ir seniūnijos pastatą	0,58	Troškūnų
19.	Parkas prie bažnyčios	1,17	Skiemonių
20.	Parkas prie kultūros namų	0,63	Viešintų
21.	Kavarsko parkas	0,4	Kavarsko
22.	Skveras prieš šventorių	0,16	Kavarsko

4.8. Žemės gelmių išteklių telkiniai

Specialiojo teritorijų planavimo dokumentai pripažįstami savivaldybės Bendrojo plano sudedamąja dalimi:

- Svėdasų seniūnijos naudingųjų iškasenų teritorijų išdėstymo specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2011 m. spalio 27 d. sprendimu Nr. TS-316;
- Kavarsko seniūnijos naudingųjų iškasenų teritorijų išdėstymo specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. liepos 26 d. sprendimu Nr. TS-254.

Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje esančių žemės gelmių esamų išteklių telkinių sąrašas pateikiamas *3 priede*.

Esant poreikiui siūloma parengti ir kitų seniūnijų žemės gelmių naudojimo planus.

4.9. Valstybei svarbių projektų teritorijos

Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje nėra numatyta valstybei svarbių projektų.

5. TERITORIJOS NAUDOJIMO PAPILDOMI REIKALAVIMAI

5.1. Turizmo ir rekreacijos plėtra

Turizmo ir rekreacijos veikla labiausiai skatintina tose Anykščių rajono savivaldybės teritorijose, kuriose yra gausiausi rekreaciniai išteklių – Anykščių miestas, Rubikių ir Nevėžos ežerai, Anykščių – Kurklių – Kavarsko – Anykščių trikampis su Šventosios ir Virintos upėmis, Šventosios upės apylinkės atkarpoje Anykščiai – Anrdioniškis, Šimonių gira, Svėdasai ir jo apylinkės. Šiose teritorijose siūloma plėtoti turizmo ir rekreacijos veiklą ir su ja susijusią infrastruktūrą, tausoiant rekreacinius išteklius, natūralius kraštovaizdžius, saugant ir eksponuojant kultūros paveldo vertybes, vietos tradicijas. Turizmo infrastruktūra (pėsčiųjų ir dviračių takai, turizmo trasos ir kt.) šiose teritorijose plėtojama prioritetiškai.

Siekiant suformuoti vientisą turizmo ir rekreacijos teritorijų sistemą, racionaliai paskirstyti turistų ir poilsiautojų srautus, tikslinga formuoti **Turizmo integracijos ašį**, kuri liestine apjungtų svarbiausias savivaldybės rekreacinio naudojimo teritorijas. Turizmo integracijos ašis formuojama šalia krašto kelio Nr. 120 „Radiškis – Anykščiai – Rokiškis“ per Kavarską, Anykščius, toliau šalia krašto kelių Nr. 121 „Anykščiai – Troškūnai – Panevėžys“ ir Nr. 175 „Pagojė – Sedeikiai – Viešintos – Nociūnai“ per Andrioniškį iki Sudeikių k., rajoniniu keliu Nr. 1216 „Sedeikiai – Mikieriai – Čiukai“ iki sankryžos su krašto keliu Nr. 118 „Kupiškis – Utena“ ir tęsiama toliau į abi puses Kupiškio ir Utenos link. Išskirtinio vaizdingumo krašto kelias Nr. 119 „Molėtai – Anykščiai“, Anykščių rajono savivaldybę pasiekiantis iš Molėtų, taip pat yra formuojamos Turizmo integracijos ašies atšaka. Prie šios ašies tikslinga plėtoti viešąją turizmo informacijos ir su ja siejamų paslaugų (gidų, ekskursijų, inventoriaus nuomos, automobilių saugojimą ir kt.) infrastruktūrą, padedančią paskirstyti srautus, skatinti ir palaikyti iniciatyvas turizmo paslaugoms, pramogoms ir produktams plėtoti rekreacinio naudojimo teritorijose.

Plėtotinas turizmo pobūdis. Atsižvelgiant į turizmo išteklius, susiklosčiusias turizmo tradicijas ir poreikius, turizmo galimybių studija (2012 m.) nustatė, kad Anykščių miestas patrauklus yra šiems turizmo rinkos segmentams – **šeimyninio turizmo, kultūros turistų bei sporto turizmo** segmentams. Kaimo vietovėse tikslinga *savaitgalio ir ilgalaikio poilsio* kurortinėje ar kaimiškojoje aplinkoje plėtra (teikiamos bendrosios ir kai kurios specializuotos paslaugos: maitinimas, apgyvendinimas, SPA, aktyvaus poilsio ir pramogų organizavimas, poilsiui ir pramogoms skirta inventoriaus nuoma). Numatyta plėtoti viešąją pažintinio turizmo infrastruktūrą (pėsčiųjų, dviračių trasas, informacinę infrastruktūrą) Anykščių mieste, jo priemiesčiuose, sujungiant tarpusavyje svarbiausius rekreacinių išteklių kompleksus, tam tikslui vienijant privačias, bendruomenių ir institucijų iniciatyvas.

Poilsio ir turizmo paslaugų bei pramogų kompleksai gali būti plėtojami rekreacinio naudojimo teritorijose, formuojant savarankiškas rekreacines sistemas ir siekiant, kad poilsiautojų ir turistų susitelkimas atitiktų kraštovaizdžio sukultūrinimo ir užstatymo laipsnį. Prioritetas teikiamas pradėtoms urbanizuoti teritorijoms. Turizmo paslaugų centruose (pažymėti pagrindiniame brėžinyje) tikslinga kurti turizmo informacijos infrastruktūrą, turizmo kompleksus, viešbučius, motelius, restoranus-svetaines, kempingus, jaunimo nakvynės namus ir kitus panašius rekreacinės infrastruktūros objektus.

Esant poreikiui pavieniai, nedidelės apimties turizmo ir poilsio paslaugų (maitinimo, nakvynės) objektai gali būti įrengiami (statant tam skirtus pastatus) prie turizmo trasų, takų, lankomų kultūros ir gamtos paveldo objektų ar jų grupių Bendrojo plano brėžiniuose

pažymėtose ir nepažymėtose vietose. Žemės paskirtis gali būti keičiama parengus vietovės lygmens kompleksinį teritorijų planavimo dokumentą arba žemės valdos projektą, kai naujai suformuoti žemės sklypai ribojasi su esamu kitos paskirties žemės sklypu.

Anykščių regioninio parko ribose poilsiavietės, stovyklavietės, kempingai, poilsio kompleksai, lankytojų aptarnavimo centrai gali būti įrengiami tik tvarkymo plane numatytose vietose ir teritorijose. Automobilių stovėjimo aikštelės, atokvėpio vietos, apžvalgos bokštai ir aikštelės, informaciniai stendai prie turizmo trasų ir lankomų objektų esant poreikiui gali būti įrengiami ir tvarkymo plane nenumatytose vietose, jeigu tai neprieštarauja Anykščių regioninio parko apsaugos reglamentui. Įrengiant ir rekonstruojant rekreacinę infrastruktūrą, pritaikant sodybas kaimo turizmui, tvarkant ir pritaikant rekreacines teritorijas, privaloma vadovautis Anykščių regioninio parko apsaugos reglamento reikalavimais.

Anykščių mieste ir jo prieigose numatoma plėtoti turizmo infrastruktūrą (dviračių ir pėsčiųjų takai, miesto želdynai ir renginių vietos, viešieji paplūdimiai, pramogos uždaroje patalpose), kurti mieste sveiką, harmoningą ir estetišką aplinką, skatinti turizmo paslaugų ir pramogų, veikiančių ištisis metus, plėtrą, siekti kurorto statuso Anykščių miestui. Planuojama įrengti Universalią sporto bazę, plėtoti Pasakų parko įrengimo idėją.

Kavarsko mieste ir Svėdasų miestelyje, taip pat Burbiškio k., turinčiuose skirtingus rekreacinius išteklius ir plėtros interesus bei galimybes, numatoma plėtoti viešąją ir privačią poilsio ir turizmo infrastruktūrą, skatinti paslaugų ir pramogų plėtrą, tikslinga kurti viešąsias erdves (paplūdimiai, želdynai, miško parkai) ir harmoningą bei estetišką aplinką siekiant kurortinės vietovės statuso. Siekiant padidinti poilsiautojų ir turistų galimybes pažinti Kavarsko, Svėdasų ir Burbiškio k. apylinkes, kultūros paveldą, tradicijas ir aktyviai praleisti laisvalaikį numatoma įrengti žiedinės turizmo trasos (dviračiais, automobiliais, žiemos metu – slidėmis).

Siekiant racionaliai naudoti rekreacinius išteklius savivaldybės teritorijoje numatoma įrengti **pažintinę** dviračių, pėsčiųjų, riedučių, lygumų slidžių (žiemos metu) trasą Andrioniškis – Inkūnai – Mickūnai. Planuojamos trasos ilgis 20,2 km. Kas 6-7 km yra tiltas per Šventosios upę ir jungtis su Turizmo integracijos ašimi, infrastruktūra ir įvairiomis paslaugomis, kurios išdėstytos abiejuose upės krantuose. Trasa gali būti įrengiama etapais, atitinkamai ją papildant paslaugomis, plėtojant amatus, eksponuojant kultūros paveldo ir gamtos vertybes, siejant keliavimą trasa su gamtos ir gyventojų buitės pažinimu.

Siekiant didinti turistų srautus ir sulaikyti atvykusį turistą savivaldybėje kuo ilgiau tikslinga plėtoti **pramogų įvairovę**. Planuojama įrengti automobilių-motociklų turizmo ir techninio sporto kompleksą, plėtoti oro pramogas tam naudojant neveikiančius mažuosius aerodromus arba kitas tam tinkamas vietas, derinant veiklą su numatyta vėjo elektrinių plėtra savivaldybės teritorijoje (Vėjo jėgainių išdėstymo Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2013 m. birželio 27 d. sprendimu Nr. 1-TS-213), taip pat plėtoti kitokio pobūdžio pramogas (vandens, sportinių žaidimų ir kt.) atvirose erdvėse, bei uždaroje patalpose.

Sveikatingumo paslaugas, privačia iniciatyva tikslinga plėtoti visose esamose ir planuojamose rekreacinio naudojimo teritorijose, esant galimybei ir seniūnijų centruose. Galimybes naudotis šiomis paslaugomis turėtų turėti ir vietos gyventojai. Buvusių dvarų sodybose tikslinga siūlyti įsikurti įvairioms pasaulinėms jogos organizacijoms ir kt. Įvairių pakraipų dvasinėms ir jogos praktikoms, kurioms būtina tyla, rami gamtinė aplinka, ypač tinkama yra Pelyšos, Svėdasų, Antalinos, Sedeikių buvusių dvaro sodybų aplinka.

Kaimo turizmo paslaugas tikslinga plėtoti visose kaimo vietovėse, kuriose yra rekreacinių išteklių, tačiau prioritetas teikiamas rekreacinio naudojimo teritorijoms.

Pakelės paslaugų infrastruktūra plėtotina prie magistralinio kelio A6 „Kaunas – Zarasai – Daugpilis“. Siekiant sudominti tranzitu pravažiuojantį potencialų turistų srautą tikslinga įrengti nuorodas lankytinų vietovių ar paslaugų link, ypač ties sankryža į Kurklius ir sankryža į Mačionis, taip pat Staškūniškio ir Svėdasų pakelės infrastruktūros objektuose. Turizmo paslaugos plėtotinos Anykščių rajono savivaldybės gyvenamųjų vietovių centruose – Kavarske, Mačionyje, Skiemonyse, Andrioniškyje, Mickūnuose, Bubiškyje, Katlėriuose. Prioritetas teikiamas socialiai atsakingam verslui.

Siekiant aktyviai plėtoti pažintinį turizmą siūloma kultūros paveldo arealus ir nuo jų nutolusius pavienius objektus jungti į **keturias linijines struktūras**: Kavarsko – Traupio, Kurklių – Anykščių, Andrioniškio – Troškūnų – Viešintų, Rubikių – Svėdasų. Šiose kultūros paveldo linijinėse struktūrose dominuoja piliakalnių grandinės bei dvarų kultūros paveldas. Apjungiant informaciją apie kultūros paveldo objektus, esančius tokioje grandinėje, pateikiant ją istoriniu vizualiniu ir kitais pūviais, papildant ją informacija apie kraštovaizdžio pobūdį, sudaromas galybės kurti įvairios apimties ir pobūdžio turizmo produktus, reprezentuojančius savivaldybės specifiką ir formuojančius įvaizdį rekreacinio marketingo sistemoje.

Anykščių regioninio parko rekreacinio naudojimo plėtos kryptys yra šios: pažintinio ir žirginio turizmo, poilsavimo gamtoje infrastruktūros, regioninio parko informacinės sistemos vystymas; rekreacijos galimybių įvairovės didinimas. Įrengiant ir rekonstruojant rekreacinę infrastruktūrą, pritaikant sodybas kaimo turizmui, tvarkant ir pritaikant rekreacines teritorijas, privaloma laikytis Anykščių regioninio parko apsaugos reglamento reikalavimų.

Viešo naudojimo poilsio teritorijos. Anykščių rajono savivaldybės teritorijose, esančiose prie rekreacijai tinkamų vandens telkinių (tvenkinių, upių ir upelių), patrauklių kultūrinio paveldo objektų, kitų turistinio patrauklumo objektų, taip pat gyvenviečių neišnaudotose viešosiose erdvėse numatyta viešo naudojimo poilsio teritorijų (paplūdimių, maudyklų, parkų, skverų ir kitų viešųjų erdvių) plėtra. Viešo naudojimo poilsio teritorijos numatomos visose savivaldybės seniūnijose, didinant kokybiško poilsio galimybes vietos gyventojams. Teritorijų, rezervuotų visuomenės poreikiams sąrašai pateikti 4.7 skyriuje.

Rekreacinių teritorijų, turizmo trasų, turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtos sprendiniai detalčiai pateikti teritorijų planavimo dokumente – Anykščių rajono turizmo ir rekreacinių teritorijų specialiajame plane, patvirtintame Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. rugsėjo 27 d. sprendimu Nr. TS-295, kurio papildyti ir patikslinti (ties Nevėžos ežeru, naujomis turizmo trasomis) sprendiniai yra šio Bendrojo plano sudėtinė dalis.

Svarbiausios Anykščių rajono turizmo trasos:

Savivaldybės teritoriją kerta dviejų rūšių nacionalinio lygmens turizmo trasos, kurios yra dviejų valstybės lygmens specialiųjų planų sprendiniai:

- Nacionalinė vandens turizmo trasa Šventosios upe – Nacionalinių vandens turizmo trasų specialusis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2009 m. vasario 23 d. įsakymu Nr. 4-67;
- Nacionalinė autoturizmo trasa „Aukštaitijos keliai“ (atkarpa Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje) – Nacionalinio lygmens autoturizmo trasų specialusis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2009 m. vasario 23 d. įsakymu Nr. 4-68.

Plėtojant turizmo trasas, infrastruktūrą ir paslaugas jų prieigose prioritetas teikiamas daugiafunkciškumui, t.y. patrauklumui įvairaus amžiaus ir intereso turistų segmentams, kryptingam kraštovaizdžio pažinimui, trumpalaikiam ir ilgalaikiam poilsiui. Svarbiausios Anykščių rajono savivaldybės turizmo trasos:

- Anykščiai - Nevėžos ežeras – Burbiškio k. – Anykščiai;
- Žiedas aplink Rubikių ežerą;
- Anykščiai – Kurkliai – Kavarskas – Anykščiai;
- Anykščiai – Andrioniškis – Anykščiai;
- Andrioniškis – Inkūnai – Mickūnai;
- Svėdasų turizmo žiedas.

Aktyviai pažintinio turizmo plėtrai papildomai plėtotinos keturios linijinės pažintinio turizmo struktūros, kuriose dominuoja piliakalnių grandinės bei dvarų kultūros paveldas:

- Kavarsko – Traupio;
- Kurklių – Anykščių;
- Andrioniškio – Troškūnų – Viešintų;
- Rubikių – Svėdasų.

5.2. Teritorijos, kurioms būtina parengti vietos lygmens teritorijų planavimo dokumentus

Įgyvendinant Bendrojo plano sprendinius tikslinga:

- keisti **Anykščių miesto** bendrąjį planą;
- keisti Anykščių rajono bendrojo plano sprendinius papildant juos **Kavarsko, Troškūnų miestų ir Andrioniškio, Debeikių, Kurklių, Skiemonių, Surdegio, Svėdasų, Traupio ir Viešintų miestelių** urbanizuotų ir numatytų urbanizuoti teritorijų sprendiniais M 1:5000 arba parengti šių teritorijų vietovės lygmens kompleksinius teritorijų planavimo dokumentus;
- parengti Nevėžos ežero ir Šventosios rekreacinio naudojimo teritorijų vietovės lygmens kompleksinius teritorijų planavimo dokumentus;
- keisti arba koreguoti Anykščių rajono **šilumos ūkio** specialųjį planą (inžinerinės infrastruktūros vystymo planą);
- keisti arba koreguoti Anykščių rajono **vandentvarkos infrastruktūros** specialiojo teritorijų planavimo dokumentą (esant poreikiui);
- parengti Anykščių rajono vietinės reikšmės kelių specialiojo teritorijų planavimo dokumentą;
- esant poreikiui parengti kitus Anykščių rajono savivaldybės teritorijos inžinerinės infrastruktūros vystymo planus (inžinerinės infrastruktūros vystymo (elektros, dujų ir naftos tiekimo tinklų) planai, susisiekimo komunikacijų inžinerinės infrastruktūros vystymo planai);
- parengti seniūnijų žemės gelmių naudojimo planus.

Rengiant vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentą planuojamos teritorijos ribos nustatomos vadovaujantis urbanizuotos teritorijos galimos plėtros logika, poreikiais ir mastais, taip pat neturi sutapti su administracinėmis miesto, miestelio ar kaimo gyvenamosios vietovės ribomis.

Esant poreikiui gali būti rengiami Anykščių rajono savivaldybės teritorijos inžinerinės infrastruktūros vystymo planai (elektros, dujų ir naftos tiekimo tinklų, susisiekimo komunikacijų inžinerinės infrastruktūros vystymo planai);

Sprendiniai konkretizuoja vietovės bendrojo plano sprendinius ir **savivaldybės tarybos sprendimu šie specialiojo teritorijų planavimo dokumentai turėtų būti pripažįstami Anykščių miesto tritorijos bendrojo plano sudedamąja dalimi:**

- Anykščių miesto turizmo ir rekreacijos specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2007 m. kovo 29 d. sprendimu Nr. TS-138;
- Anykščių miesto didžiųjų prekybos įmonių išdėstymo specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2008 m. balandžio 24 d. sprendimu Nr. TS-139;
- Anykščių miesto istorinės dalies (unikalus objekto kodas 17071, buvęs kodas UV2), Anykščių m., Anykščių r. sav. nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2011 m. kovo 10 d. sprendimu Nr. TS-99;
- Anykščių miesto neužstatytų erdvių kraštovaizdžio formavimo ir poilsio organizavimo specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. spalio 25 d. sprendimu Nr. TS-333;
- Paviršinių vandens telkinių Anykščių miesto administracinėse ribose apsauginių juostų ir zonų nustatymo specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. lapkričio 29 d. sprendimu Nr. TS-369;
- Anykščių miesto šilumos tiekimo plėtos specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2014 m. rugsėjo 4 d. sprendimu Nr. 1-TS-269.

PRIEDAI

III - B. BRĖŽINIAI

KONKRETIZUOTI SPRENDINIAI

TURINYS

- Pagrindinis brėžinys (M 1:50 000)
- Kraštovaizdžio, rekreacijos ir turizmo plėtros brėžinys (M 1:50 000)
- Inžinerinės infrastruktūros plėtros brėžinys (M 1:50 000)